

Ādažu novada pašvaldība

Gaujas iela 33A, Ādaži, Ādažu pag., Ādažu novads, LV-2164, tālr. 67997350, e-pasts dome@adazi.lv

LĒMUMS

Ādažos, Ādažu novadā

2021. gada 29. septembrī

Nr. 116

Par grozījumiem Ādažu novada pašvaldības 27.07.2021. lēmumā Nr. 17 “Par Ādažu novada Attīstības programmas 2021.-2027. gadam un Vides pārskata par Ādažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas aktualizāciju un Attīstības programmu apstiprināšanu”

Ādažu novada pašvaldība izskatīja Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk – VPVB) 31.08.2021. atzinumu Nr. 4-03/6 “Par Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.–2037. gadam aktualizācijas un Ādažu novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam Vides pārskatu” (turpmāk – Atzinums).

Atzinumā konstatēts, ka Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.–2037. gadam aktualizācijas un Ādažu novada attīstības programmas 2021.–2027. gadam Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, tomēr tajā veicami papildinājumi:

- 1) jāiekļauj vērtētās plānošanas risinājumu alternatīvas (un to salīdzinājums), kas tika apsvērtas Stratēģijas un Attīstības programmas izstrādes procesā;
- 2) jāizpilda atsevišķas rekomendācijas novada teritorijas plānojuma izstrādei;
- 3) jā sagatavo informatīvais ziņojums par to, kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi, kā ņemts vērā Vides pārskats, Biroja atzinums un sabiedriskās apspriešanas rezultāti, jāsniedz izvēlēta risinājuma pamatojums un jānorāda pasākumi ietekmes monitoringam.

Pamatojoties uz likuma “Par pašvaldībām” 14. panta otrās daļas 1. punktu, Attīstības plānošanas sistēmas likuma 10. pantu, Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumu Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 27., 28. un 29. punktu, Atzinumu, Aizsardzības ministrijas 28.09.2021. vēstuli Nr. MV-N/2453, kā arī Attīstības komitejas 15.09.2021. atzinumu, Ādažu novada pašvaldības dome

NOLEMJ:

1. Veikt šādus grozījumus Ādažu novada pašvaldības domes 27.07.2021. lēmumā Nr.17 “Par Ādažu novada Attīstības programmas 2021.-2027. gadam un Vides pārskata par Ādažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas aktualizāciju un Attīstības programmu apstiprināšanu”:

1.1. Izteikt 1. punktu šādā jaunā redakcijā:

“1. Apstiprināt:

1.1. Ādažu novada Attīstības programmas 2021.-2027. gadam gala redakciju;

1.2. Vides pārskatu par Ādažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas aktualizāciju un Attīstības programmu;

1.3. Vides pārskatu par Ādažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas aktualizāciju un Attīstības programmu ar 29.09.2021. grozījumiem.”

1.2. Papildināt ar jaunu 4.¹ punktu:

“4.¹ Precizētā Vides pārskata gala redakciju (1.pielikums) publicēt teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmā un pašvaldības tīmekļvietnē www.adazi.lv.”

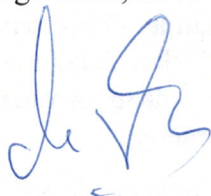
1.3. Papildināt ar jaunu 4.² punktu:

“4.² Izstrādājot Ādažu novada teritorijas plānojumu, ņemt vērā VPVB 31.08.2021. atzinumā Nr. 4-03/6 sniegtās rekomendācijas.”

2. Pašvaldības izpilddirektoram organizēt lēmuma izpildes kontroli.

Pielikums: Precizētais Vides pārskats par Ādažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas aktualizāciju un Attīstības programmu, uz 79 lp.

Pašvaldības domes priekšsēdētājs

M. Sprindžuks

KOPIJA PAREIZA

Ādažu novada domes
Kancelejas vadītāja
J.Sviridenkova

DOKUMENTS (81 lp.) IR ELEKTRONISKI APLIECINĀTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Ādažos, APLIECINĀJUMA DATUMU SKATĪT DOKUMENTA PARAKSTA LAIKA ZĪMOGĀ

ĀDAŽU NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS AKTUALIZĀCIJAS UN ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS

VIDES PĀRSKATS

Izstrādāts stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros

REĢIONĀLIE
PROJEKTI

2021

SATURS

IEVADS	4
1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU GALVENIE MĒRĶI UN UZDEVUMI, ĪSS SATURA IZKLĀSTS UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM.....	6
1.1 Plānošanas dokumentu īss saturs izklāsts.....	6
1.1.1. Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija	6
1.1.2. Attīstības programma	8
1.2 Galvenie mērķi un uzdevumi.....	10
1.3 Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem.....	11
2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA, IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	13
2.1 Vides pārskata sagatavošanas procedūra	13
2.2 Iesaistītās institūcijas	14
2.3 Sabiedrības informēšana un līdzdalība	15
3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS UN IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTI NETIKTU ĪSTENOTI	17
3.1 Īss teritorijas raksturojums	17
3.2 Atmosfēras gaisa kvalitāte	18
3.2.1 Stacionāro avotu emisijas	18
3.2.2 Mobilo avotu emisijas un trokšņa piesārņojums	19
3.3 Virszemes un pazemes ūdeņu resursi un kvalitāte	20
3.3.1 Virszemes ūdensobjekti.....	20
3.3.2 Virszemes ūdeņu kvalitāte.....	24
3.3.3 Pazemes ūdeņu kvalitāte	24
3.3.4 Peldvietu ūdens kvalitāte.....	26
3.4 Ūdenssaimniecības raksturojums	27
3.5 Atkritumu apsaimniekošana	28
3.6 Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas	29
3.7 Riska teritorijas un objekti.....	30
3.8 Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti.....	33
3.8.1. Dabas liegums “Lieluikas un Mazuikas ezeri”	33
3.8.2. Dabas liegums “Lielā Baltezera salas”	34
3.8.3. Aizsargājamo ainavu apvidus “Ādaži”	36
3.8.4. Dabas parks “Piejūra”	37
3.8.5. Īpaši aizsargājami dabas pieminekļi un mikroliegumi	38
3.8.6. Aizsargājami biotopi.....	39
3.9 Izmaiņas, ja plānošanas dokumenti netiktu īstenoti	40
4. VIDES STĀVOKĻIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI VAR BŪTISKI IETEKMĒT.....	44

5.	STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	51
5.1	Starptautiskie vides aizsardzības mērķi.....	51
5.2	Nacionālie vides aizsardzības mērķi	52
6.	PLĀNOŠANAS DOKUMENTU UN TO IESPĒJAMO ALTERNATĪVU ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS.....	55
6.1	Tiešās un netiešās ietekmes.....	56
6.2	Īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes	58
6.3	Summārās ietekmes.....	59
7.	RISINĀJUMI, LAI NOVĒRSTU VAI SAMAZINĀTU PLĀNOŠANAS DOKUMENTU UN TĀ IESPĒJAMO ALTERNATĪVU ĪSTENOŠANAS BŪTISKO IETEKMI UZ VIDI.....	63
8.	IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS	65
9.	IZSTRĀDES METODES	68
10.	KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI	69
11.	PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS.....	70
12.	ĪSTENOŠANAS MONITORINGS	71
	KOPSAVILKUMS	73
	PIELIKUMI 74	
	1. pielikums. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Attīstības programmas indikatori monitoringam no vides aizsardzības viedokļa	75
	2. pielikums. Sabiedrības informēšana pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas.....	78

IEVADS

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu bijušie Ādažu un Carnikavas novadi tiek apvienoti vienā Ādažu novadā, kurā ietilps divas teritoriālās vienības Ādažu pagasts un Carnikavas pagasts, un ar 01.07.2022. Ādažu pilsēta. Ādažu novada administratīvās teritorijas administratīvais centrs noteikts Ādaži. Jaunā pašvaldības dome darbu uzsāka 2021. gada 1. jūlijā.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tiek veikts un Vides pārskats sagatavots kopējs par abiem jaunā Ādažu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem, t.i., Ādažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2037. gadam 2021. gada aktualizāciju un Ādažu novada Attīstības programmu 2021.-2027. gadam.

Ādažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas aktualizācija izstrādāta saskaņā ar Ādažu novada domes 2020. gada 22. septembra sēdes lēmumu Nr.209 "Par Ādažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas aktualizāciju" un apstiprināto Darba uzdevumu Ādažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas (2013-2037) aktualizācijai (pielikums Ādažu novada domes 22.09.2020. sēdes lēmumam).

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Ādažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2037. gadam aktualizācijai tiek veikts pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja 2020. gada 16. novembra lēmumu Nr.4-02/74 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu".

Ādažu novada Attīstības programma 2021. - 2027. gadam izstrādāta saskaņā ar Ādažu novada domes 2020. gada 28. jūlija sēdes lēmumu Nr.156 "Par Ādažu novada Attīstības programmas 2021. - 2027. gadam izstrādes uzsākšanu" un apstiprināto Darba uzdevumu Attīstības programmas izstrādei (pielikums Ādažu novada domes 28.07.2020. sēdes lēmumam, precizēti 24.11.2020. ar lēmumu Nr.249 "Par grozījumiem Ādažu novada domes 28.07.2020. lēmumā Nr.156" un 26.01.2021. lēmumā Nr.23 "Par grozījumiem Ādažu novada domes 28.07.2020. lēmumā Nr.156").

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Ādažu novada Attīstības programmai 2021. - 2027. gadam tiek veikts pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja 2020. gada 28. septembra lēmumu Nr.4-02/61 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu".

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma un Vides pārskata izstrādes mērķis ir identificēt, novērtēt un aprakstīt plānošanas dokumentu iespējamo būtisko ietekmi uz vidi un iespējamās alternatīvas, ņemot vērā plānošanas dokumentu mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta. Vides pārskatā tiek analizēta plānošanas dokumentu atbilstība izvirzītajiem starptautiskajiem, nacionālajiem un reģionālajiem vides aizsardzības politikas mērķiem un kritērijiem, spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, kā arī vērtēti plānošanas dokumentu risinājumi.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanas kārtību un Vides pārskata saturu nosaka Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumi Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums".

Vides pārskatu jaunā Ādažu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem izstrādāja SIA "Reģionālie projekti", sadarbībā ar Ādažu novada un Carnikavas pagasta pašvaldības speciālistiem, un ņemot vērā reglamentējošo normatīvo aktu prasības, Vides pārraudzības valsts biroja un citu atbildīgo institūciju rekomendācijas.

BŪTISKĀKO TERMINU SKAIDROJUMS

ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA	Ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts vietējās pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva. ¹
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA	Vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums vietējās pašvaldības attīstības stratēģijā izvirzīto ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu īstenošanai. ²
STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMS	Ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi, arī Vides pārskata sagatavošana, apspriešana, sabiedrības iesaistīšana Vides pārskata apspriešanā un konsultāciju veikšana, vides pārskata un tā apspriešanas rezultātu ņemšana vērā plānošanas dokumenta sagatavošanā un izmantošana lēmumu pieņemšanai, kā arī informācijas sniegšana par pieņemto lēmumu šajā likumā noteiktajā kārtībā. ³
VIDES PĀRSKATS	Atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā, uz kuru attiecas Par ietekmes uz vidi novērtējuma likuma nosacījumi, vai atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu. ⁴
VIDES MONITORINGS	Līdzeklis Vides aizsardzības politikas plānošanai, veikto vides aizsardzības pasākumu efektivitātes novērtēšanai, kā arī ietver sevī vides kvalitātes bīstamu izmaiņu agrās brīdināšanas sistēmu, kas ir pamats operatīvai rīcībai seku novēršanai vai mīkstināšanai. Vides monitoringa programma nosaka valsts vides aizsardzības iestāžu veiktā un organizētā vides monitoringa tīklu, parametrus, regularitāti un izmantojamās metodes. ⁵

¹ Teritorijas attīstības plānošanas likums, 13.10.2011.

² Teritorijas attīstības plānošanas likums, 13.10.2011.

³ Likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu", 14.10.1998.

⁴ Likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu", 14.10.1998.

⁵ www.meteo.lv

1. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU GALVENIE MĒRĶI UN UZDEVUMI, ĪSS SATURA IZKLĀSTS UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

1.1 Plānošanas dokumentu īss satura izklāsts

Atbilstoši likumam “Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums”, sākot ar 2021. gada 1. jūliju Ādažu novada administratīvajā teritorijā ietilps divas teritoriālās vienības – esošais Ādažu novads un esošais Carnikavas novads. Lai 2021. gada pašvaldību vēlēšanās ievēlētā pašvaldības dome varētu uzsākt pildīt savas funkcijas un uzdevumus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā, nepieciešams izstrādāt jaunā Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju (veikta Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013. -2030. gadam aktualizācija) un attīstības programmu.

1.1.1. Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija

Aktualizētā **Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. - 2037. gadam** ir apvienotā Ādažu novada **hierarhiski augstākais ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments**, kurā noteikts novada ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā telpiskās struktūras elementiem noteiktas vadlīnijas teritorijas attīstībai un plānošanai, kā arī plānošanas dokuments satur trīs pielikumus – “Esošā situācija”, “Apdzīvojuma struktūra un pakalpojumu grozs” un “Kanalizācija, iedzīvotāji”. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas aktualizācija ir pamats Ādažu novada attīstības programmas vidēja termiņa prioritāšu, uzdevumu un investīciju mērķtiecīgai plānošanai, kā arī jauna novada teritorijas plānojuma izstrādei.

Ādažu novadā līdz jaunas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas aktualizācijas apstiprināšanai, ir spēkā Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. - 2037. gadam, kas apstiprināta 23.07.2013. un Carnikavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. - 2030. gadam, kas apstiprināta 27.03.2014.

Kā minēts ilgtspējīgas attīstības stratēģijas ievadā, tad jaunievēlētajai Ādažu novada domei (pēc 2021. gada pašvaldības vēlēšanām), apstiprinot aktualizēto Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, būs jāizdara būtiskas izvēles par attīstības jautājumiem, no kurām nozīmīgākās ir:

- Ādažu⁶ un Carnikavas pilsētu robežu noteikšanas kritēriji, vērtējot iespējamus ieguvumus / zaudējumus un nepieciešamos finanšu līdzekļus ielu tīkla un inženierkomunikāciju tīkla izbūvei un uzturēšanai;
- ciemu robežas un apbūves koncentrēšana ciemos, krasi ierobežojot izklaidus apbūves attīstību;
- publisko pakalpojumu nodrošinājums, tai skaitā izglītības iestāžu tīkla pilnveidošanas principi, balstoties uz iedzīvotāju izvietojumu un demogrāfisko modeli nākamajiem 10-20 gadiem;
- dabas parka “Piejūra” ilgtspējīga iekļaušanās novada ekonomiskajās aktivitātēs, rodot saprotamus kompromisus ar valsts institūcijām par infrastruktūras objektu izbūvi;
- ražošanas un loģistikas teritoriju platības un izvietojums.

⁶ Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu ar 01.07.2022. Ādažiem stājas spēkā pilsētas statuss

1.attēls. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas sastāvs

1.tabula. Novada stratēģiskie uzstādījumi ilgtermiņā līdz 2037. gadam

<p>Vīzija Ādažu novads 2037. gadā</p>	<p>Izcila teritorija dzīvei un darbam Pierīgā. Teritorija, kas īpaši piemērota ģimenēm ar bērniem, inovatīviem ražošanas uzņēmumiem, aktīvās atpūtas cienītājiem.</p> <p>Mobilitāte būs balstīta transporta daudzveidībā - vilciens, autobuss, automašīna, velosipēds, mikromobilitātes rīki un kājāmiešana.</p> <p>Mājokļu pieejamība un dažādība, kā arī videi draudzīga, mūsdienīga pārvaldība, veicinās iedzīvotāju skaita pakāpenisku pieaugumu. Ādažu un Carnikavas pilsētas, kur dzīvos lielākā iedzīvotāju daļa. Lielākajai daļai būs nodrošināti centralizēti kanalizācijas un ūdensapgādes pakalpojumi.</p> <p>Daudzveidīgais dabas teritoriju tīklojums piesaistīs tūristu uzmanību. Pateicoties unikālajam ūdenstransporta savienojumam ar Gaujas - Baltezera kanālu, izbūvētajam veloceļu tīklam un ērtajiem savienojumiem ar elektrisko vilcienu, novads būs kļuvis par iecienītu vienas dienas izbraucienam teritoriju.</p> <p>Baltijas jūras piekraste kā paraugteritorija.</p> <p>Novada kultūrvēsturiskais mantojums un uzturētās kultūrvēsturiskās tradīcijas piešķirs īpašu šarmu dzīves videi un veidos pamatu novada iedzīvotāju identitātei un stiprai piederības sajūtai.</p> <p>Vieda pārvaldība un finansiāla novada patstāvība.</p> <p>Ādažu novads būs daļa no starptautiski konkurētspējīgā Rīgas metropoles areāla, piedāvājot ražošanas teritorijas zaļās un digitālās ekonomikas attīstībai.</p> <p>Pašvaldības darbība balstīta sadarbībā ar vietējiem iedzīvotājiem kaimiņu pašvaldībām, uzņēmumiem un valsts iestādēm, nodrošinās plašas iespējas inovatīvām kopienas aktivitātēm un dažādu pakalpojumu sniegšanai.</p> <p>Ādažu novads būs izveidojies par pārmaiņu katalizatoru Latvijā, par vienu no spēcīgākajiem novadiem Baltijas reģionā. Sadarbībā ar ārvalstu partneriem būs nostiprināta novada reputācija kā izcilai inovāciju un dažādu pilotprojektu teritorijai.</p>
--	---

Attīstības vispārējais mērķis⁷	Novada iedzīvotāju labklājība – veselīga, labvēlīga un droša vide dzīvošanai, izglītībai, atpūtai un sevis apliecināšanai, kā arī sociāli un telpiski līdzsvarota attīstība, kas virzīta uz daudzveidīgu, uz kultūru un zināšanām balstītu konkurētspējīgu saimniecisko darbību.			
Stratēģiskie mērķi (SM)	SM1 Droša, sakārtota infrastruktūra	SM2 Konkurētspējīga un daudzveidīga uzņēmējdarbība	SM3 Izglītota sabiedrība un kvalitatīvi pakalpojumi	SM4 Sabiedrības iesaiste un ilgtspējīga attīstība
Ilgtērmiņa prioritātes (IP)	IP1 Labas infrastruktūras novads attīstīta tehniskā infrastruktūra, pielāgošanās klimata pārmaiņām, attīstīta transporta infrastruktūra, nodrošinot novada dažādo teritoriju savienojamību un mobilitāti, pretplūdu un meliorācijas sistēmu darbības nepārtrauktība	IP2 Videi draudzīgs un darbīgs novads klimatneitralitāte, inovatīva un vieda uzņēmējdarbība, atbalsts uzņēmējdarbībai un digitalizācijai, jaunas darba vietas, kā arī vides pieejamība un tās aizsardzība	IP3 Izglītots un labklājīgs novads vienlīdzīgas iespējas un piekļuve izglītībai, veselības aprūpei, darba tirgum, sporta aktivitātēm, kultūras aktivitātēm, pieejama sociālā aizsardzība un iekļaušana	IP4 Pašu pārvaldīts novads resursu sinerģiska apvienošana, sadarbība, ilgtspējīga attīstība, iedzīvotāju kopienu attīstība un iesaiste novada pārvaldībā, vieda un efektīva pārvaldība

Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā apzināti nozīmīgākie esošie telpiskās struktūras elementi un noteikta vēlamā novada teritorijas telpiskā struktūra - apdzīvojuma struktūrai, galvenajiem transporta koridoriem un infrastruktūrai, t.sk. veloceļu tīkla attīstībai, ūdens transporta attīstībai, dabas teritorijām, kultūrvēsturiskā mantojuma teritorijām, ražošanas un loģistikas teritorijām, Ādažu militārajam poligona un Kadagai (militāro inovāciju teritorijai). Ādažu novada IAS definē šo teritoriju stratēģiskās attīstības ietvaru un nosaka vadlīnijas šo teritoriju plānošanai un attīstībai.

Nozīmīgākās ilgtermiņa izmaiņas telpiskajā struktūrā balstītas uz sekojošiem pamatprincipiem: dzīvojamās apbūves koncentrācija pilsētās un ciemos, mobilitātes daudzveidība un pakalpojumu pieejamība un dabas teritoriju tīklojums.

1.1.2. Attīstības programma

Attīstības programma ir vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas Ādažu novada attīstības vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi un pasākumi septiņu gadu periodam - no 2021. gada līdz 2027. gadam, lai īstenotu Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā izvirzītos ilgtermiņa stratēģiskos uzstādījumus.

Ādažu novadā līdz jaunas novada attīstības programmas izstrādei un apstiprināšanai, ir spēkā Ādažu novada attīstības programma 2016. - 2022. gadam, kas apstiprināta 26.01.2016. un Carnikavas novada attīstības programma 2015. - 2021. gadam, kas apstiprināta 27.03.2014.

Attīstības programma sastāv no pieciem (5) sējumiem (*skatīt 2.attēlu*):

- Pirmais sējums ietver Ādažu novada esošās situācijas raksturojumu un SVID analīzi – attīstības tendences, problēmas un izaugsmes resursus. Sējums papildināts ar tematiskiem attēliem un sešpadsmit (16) pielikumiem. Vienlaicīgi ar Ādažu novada plānošanas dokumentu

⁷ Noteikts Ādažu novada attīstības programmā 2021. - 2027. gadam

izstrādi tika izstrādāts Ādažu novada Ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns līdz 2030. gadam, kas noformēts kā Attīstības programmas 1. sējuma 16. pielikums.

- Otrajā sējumā jeb Stratēģiskā daļa ir norādīta Ādažu novada attīstības vīzija, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes, kā arī, balstoties uz pašreizējās situācijas analīzes rezultātiem, katrai no ilgtermiņa prioritātēm noteiktas vidējā termiņa prioritātes un mērķi, rīcības virzieni un uzdevumi. Stratēģiskās daļas sējums papildināts ar astoņiem (8) pielikumiem. Kā arī Stratēģiskajā daļā izstrādātas vadlīnijas novada teritorijas plānojumam.
- Trešajā sējumā Rīcību plānā noteiktas rīcības, kuras īstenojot, novads virzās uz Stratēģiskajā daļā noteiktajiem uzdevumiem, ilgtermiņa un vidēja termiņa mērķiem.
- Ceturtajā sējumā ietverts Investīciju plāns – ieguldījumi, kuri nepieciešami pašvaldībai, kā arī perspektīvie projekti laika posmam no 2021. līdz 2027.gadam, lai sasniegtu Stratēģiskajā daļā noteiktos vidējā termiņa uzstādījumus, īstētu Rīcības plānā iekļautās aktivitātes un sasniegtu plānotos rezultātus.
- Piektajā sējumā ir ietverta informācija par sabiedrības līdzdalības pasākumiem.

Īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas kārtība, kas arī ir viena no Attīstības programmas sastāvdaļām ir iekļauta otrajā sējumā Stratēģiskā daļā, kurā noteikts uzraudzības process.

2.attēls. Attīstības programmas sastāvs

2.tabula. Novada vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi līdz 2027.gadam

IP1 Labas infrastruktūras novads	IP2 Videi draudzīgs un darbīgs novads	IP3 Izglītots un labklājīgs novads	IP4 Pašu pārvaldīts novads
VTP1: Attīstīta un racionāla inženiertehniskā infrastruktūra VTP2: Darbspējīgas polderu un citas meliorācijas sistēmas VTP3: Attīstīta, droša un mobila satiksmes infrastruktūra	VTP4: Aizsargāta un sakopta vide brīvā laika pavadīšanai VTP5: Efektīva resursu izmantošana VTP6: Klimatneitrāla enerģijas ģenerācija un izmantošana VTP7: Uzņēmējdarbībai	VTP8: Pieejama un daudzpusīga izglītība VTP9: Daudzveidīgu sociālo un veselības pakalpojumu pieejamība VTP10: Sporta aktivitāšu pieejamība un daudzveidība	VTP13: Racionāla ilgtspējīgas attīstības vadība VTP14: Attīstīta sadarbība ar citām pašvaldībām, iestādēm un organizācijām VTP15: Aktīva vietējo kopienu stiprināšana un

	pielāgota novada teritorija	VTP11: Novada kultūrvides attīstība VTP12: Iedzīvotāju dzīves stabilitāte un drošība	iesaiste pašvaldības darbā VTP16: Kvalitatīva pašvaldības, pašvaldības iestāžu un uzņēmumu darba organizācija
--	-----------------------------	---	--

Attīstības programmā izvirzītie vidēja termiņa mērķi, prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi pamatojas uz novada, Rīgas plānošanas reģiona un valsts noteikto nākotnes vīziju. Attīstības programmā ievērotas un iekļautas novada iedzīvotāju un speciālistu formulētās vajadzības, galvenie risināmie jautājumi, Latvijas un Rīgas metropoles areāla attīstības dokumenti, kā arī Eiropas telpiskās attīstības perspektīvā – formulētie mērķi, ciktāl tie atbilst vai skar novada attīstības intereses.

Attīstības programmas Rīcības plānā rīcības virzieni un uzdevumi ir izvirzīti atsevišķi pa pagastiem – Ādažu pagastam un Carnikavas pagastam.

Attīstības programmā noteiktas vadlīnijas teritorijas plānojumam:

- vispārīgas prasības;
- apdzīvojuma attīstībai un plānošanai;
- transporta un inženierkomunikāciju attīstībai un plānošanai;
- ražošanas objektu apbūves teritoriju attīstībai un plānošanai;
- rekreācijas telpu attīstībai un plānošanai;
- valsts interešu telpu attīstībai un plānošanai;
- īpaši aizsargājamām dabas teritorijām;
- kultūrvēsturiski nozīmīgām teritorijām.

1.2 Galvenie mērķi un uzdevumi

Attīstības plānošana ir principu, mērķu un to sasniegšanai nepieciešamo rīcību izstrāde nolūkā īstenot politiski noteiktas prioritātes un nodrošināt sabiedrības un teritorijas attīstību⁸.

Attīstības plānošanas procesā tiek apzināti un novērtēti novada pašvaldības rīcībā esošie resursi un vērtības, piedāvājot risinājumus to efektīvai un ilgtspējīgai izmantošanai, mērķtiecīgi plānotas rīcības un investīcijas, sekmēta visu veidu investīciju piesaiste, kā arī sekmēta teritorijas atpazīstamība.

Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013. - 2037. gadam aktualizācijas galvenais izstrādes mērķis ir aktualizēt jaunā Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2037. gadam, apvienojot abu novadu⁹ stratēģijas dokumentus un pielāgojot tos pašreizējai situācijai. Tā kā Ādažu novada Attīstības programma 2021. - 2027. gadam jāizstrādā, ņemot vērā Ādažu novada Ilgtspējīga attīstības stratēģiju (2013. - 2037. g.) un Carnikavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju (2014. - 2030. g.), nepieciešams aktualizēt Ādažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, apvienojot tajā Ādažu un Carnikavas novadu ilgtspējīgas attīstības stratēģiju nozīmīgākos ilgtspējīgos elementus.

Plānošanas dokumenta aktualizācijas izstrādes Darba uzdevumā ir noteikti šādi izstrādes **uzdevumi**:

⁸ 08.05.2008. Attīstības plānošanas sistēmas likums, 3.pants

⁹ Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija (2013.-2037.), apstiprināta 23.07.2013. (lēmums Nr. 162); Carnikavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija (2014.-2030.), apstiprināta 27.03.2014. (protokols Nr. 8, 1.§)

- 1) definēt Ādažu novada vidēja termiņa attīstības stratēģiskos virzienus un rīcību kopumu, finanšu resursus un atbildīgos izpildītājus;
- 2) izvērtēt un ņemt vērā plānošanas reģiona spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, Ādažu novada un Carnikavas novada teritoriju plānojumu un to pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas jaunveidojamais Ādažu novads, kā arī uzsāktos un iepriekš plānotos infrastruktūras projektus;
- 3) nodrošināt sabiedrības pārstāvju līdzdalību Stratēģijas aktualizācijā atbilstoši Ministru kabineta 25.08.2009. noteikumiem Nr.970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā";
- 4) izstrādāt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu.

Ādažu novada attīstības programmas 2021. - 2027. gadam galvenais mērķis ir izstrādāt vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumentu teritorijai, kurā šobrīd ietilpst Ādažu novads un Carnikavas novads, lai sekmētu ilgtspējīgu un stabilu nākamā Ādažu novada attīstību, nodrošinātu iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu un veicinātu uzņēmēju konkurētspēju.

Plānošanas dokumenta izstrādes Darba uzdevumā ir noteikti izstrādes **uzdevumi**:

- 1) noskaidrot esošo situāciju un vispārējās attīstības tendences esošajā Ādažu un Carnikavas pagasta teritorijā;
- 2) definēt Ādažu novada vidēja termiņa attīstības stratēģiskos virzienus un rīcību kopumu, uzdevumus, finanšu resursus un atbildīgos izpildītājus;
- 3) izvērtēt un ņemt vērā plānošanas reģiona spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, Ādažu pagasta pašvaldības un Carnikavas pagasta pašvaldības spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus, pašvaldību uzsāktos un iepriekš plānotos infrastruktūras projektus, to pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Ādažu novads;
- 4) nodrošināt sabiedrības pārstāvju līdzdalību attīstības programmas izstrādē;
- 5) izstrādāt stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu.

Vides pārskata izstrādes mērķis ir sniegt informāciju pašvaldībai, sabiedrībai un kompetentajām institūcijām, lai varētu izvērtēt ietekmes uz vidi, kas varētu rasties plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā, un iezīmēt ceļus šo ietekmju samazināšanai vai likvidēšanai.

1.3 Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

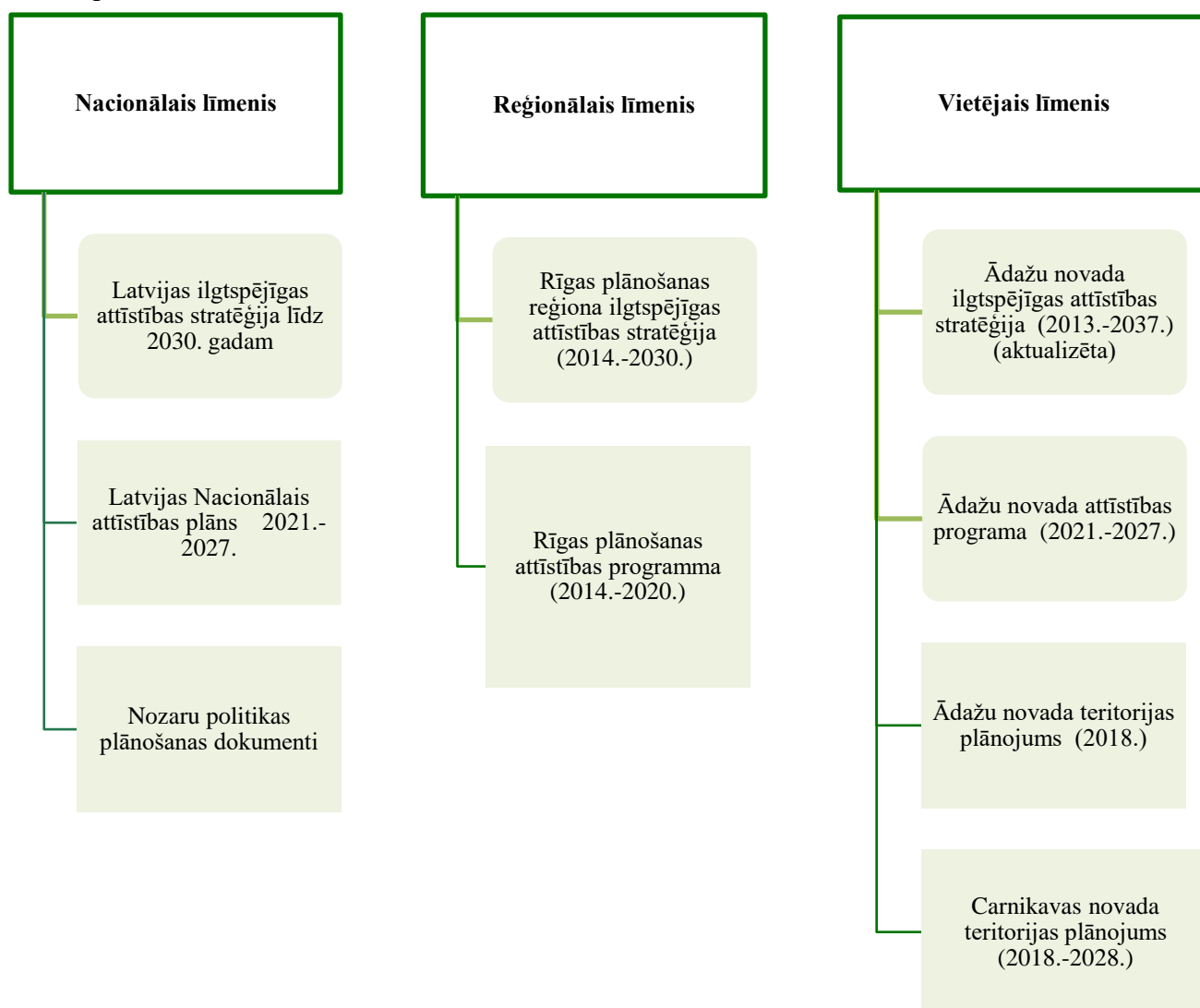
Saskaņā ar Ministru kabineta 14.10.2014. noteikumiem Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem", ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izstrādā ievērojot Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, kā arī izvērtējot blakus esošo pašvaldību (Rīga, Ropažu novads (Garkalnes pagasts), Siguldas novads (Inčukalna pagasts), Saulkrastu novads (Sējas un Saulkrastu pagasti) ilgtspējīgas attīstības stratēģijas.

Savukārt atbilstoši normatīvo aktu prasībām attīstības programmu izstrādā, ievērojot pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un izvērtējot nacionālā līmeņa, Rīgas plānošanas reģiona un blakus esošo pašvaldību plānošanas dokumentus.

Jāatzīmē, ka Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas aktualizācijas izstrādes posmā arī kaimiņu pašvaldības izstrādā vai izstrādās jauno novadu ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un attīstības programmu. Ādažu novada attīstības programmas Stratēģiskajā daļā ir veikts izvērtējums par atbilstību vietēja līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem un nedefinētas kopīgas intereses ar kaimiņu pašvaldībām. Ņemot vērā to, ka jaunveidojamām novadu pašvaldībām jāizstrādā jauni teritorijas plānošanas dokumenti, lai noteiktu kopīgos sadarbības virzienus, Ādažu

novada dome ir veikusi individuālas konsultācijas ar visām pašvaldībām, kuru teritorija robežojas ar Ādažu un Carnikavas pagastiem.

Plānošanas dokumentu hierarhiju, kas ņemti vērā izstrādājot Ādažu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, attēlo 3. attēls.

3.attēls. Teritorijas attīstības un plānošanas dokumentu hierarhija

Rīgas plānošanas reģiona kontekstā ņemts vērā arī Rīcības plāns Rīgas metropoles areāla attīstībai, kurā ietilpst arī Ādažu novads. Kā arī īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plāni un Gaujas un Daugavas upju sateces baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni.

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA, IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA

2.1 Vides pārskata sagatavošanas procedūra

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk - SIVN) veikšanas nepieciešamību un Vides pārskata sagatavošanas procedūru, tā saturu nosaka Latvijas Republikas nacionālie normatīvie akti - likums "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" (13.11.1998.) un MK noteikumi Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" (23.03.2004.), kā arī Eiropas Savienības (turpmāk - ES) - Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 2001/42/EK (27.06.2001.) par noteiktu plānu un programmu ietekmi uz vidi novērtējumu.

SIVN ir process, kura mērķis ir uzlabot nozares politikas, politikas plāna, rīcības programmas, kā arī citu nacionālo, reģionālo un vietējo stratēģisko plānošanas dokumentu un normatīvo aktu kvalitāti, vērtējot šo dokumentu iespējamo ietekmi uz vidi un laicīgi novēršot vai mazinot to īstenošanas negatīvās ietekmes. Šis process ir vērst uz to, lai izvērtētu, kādas būtiskas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē var rasties politikas plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā, un kā tās ietekmēs dabas kapitālu – resursus un pakalpojumus. SIVN ir veicams plānu un programmu sagatavošanās posmā un tā nepieciešamību un procesu nosaka starptautiskā un nacionālā likumdošana.

SIVN Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013. - 2037. gadam 2021. gada aktualizācijai tiek veikts pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja 2020. gada 16. novembra lēmumu Nr.4-02/74 "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu". Lēmumu Nr.4-02/61 par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu Ādažu novada attīstības programmai 2021. - 2027. gadam Vides pārraudzības valsts birojs pieņēma 2020. gada 28. septembrī.

Abiem Ādažu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem tika sagatavots kopējs Vides pārskats, jo plānošanas dokumentu izstrādē un publiskā apspriešana tika organizēta kopēja. Vides pārskata projekta redakcija tika sagatavota, pamatojoties uz aktualizēto ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 03.02.2021. sagatavoto redakciju un pārskatīta pēc plānošanas dokumenta publiskās apspriešanas, respektīvi pēc sagatavotās 2. redakcijas (28.05.2021.). Savukārt Vides pārskatā attīstības programmas izvērtējums jeb plānošanas dokumentā noteiktie risinājumi izvērtēti pēc projekta redakcijas (uz 11.02.2021.) un arī pārskatīta pēc plānošanas dokumenta publiskās apspriešanas, respektīvi pēc sagatavotās 2. redakcijas (28.05.2021.). SIVN procesa mērķis ir panākt vides aspektu integrēšanu plānošanas procesā, nodrošinot, ka vides vērtības tiek atbilstoši iestrādātas jaunajos Ādažu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentos.

Vides pārskata izstrādē tika izmantoti elektroniski pieejami informācijas avoti, datu bāzes, kā arī dažādi publicēti materiāli, institūciju publiskie gada pārskati, pašvaldību speciālistu sagatavotā informācija, bijušā Ādažu novada un Carnikavas novada pašvaldības attīstības plānošanas dokumenti, uzsāktie un iepriekš plānotie infrastruktūras projekti un publiskie gada pārskati.

Ilgspējīgas attīstības stratēģijas aktualizāciju veica SIA "Grupa 93", sadarbojoties ar pašvaldību.

Attīstības programmas izstrādē veica Ādažu novada dome, sadarbojoties ar Carnikavas novada domi, ņemot vērā darba grupu (vadības un tematisko darba grupu viedokļi), pašvaldības speciālistu, vadības, deputātu un sabiedrības viedokli (aptaujas anketu rezultāti, iesniegumi, priekšlikumi).

3. tabula. Nozīmīgākie informācijas avoti

Datu avots	Datu nosaukums	Informācijas saturs
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Valsts statistikas pārskata veidlapa "Nr.2 – Gaiss. Pārskats par gaisa aizsardzību"	Dati par stacionāro avotu emisijām atmosfēras gaisā
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Valsts statistikas pārskata veidlapa "Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem"	Dati par bīstamajiem un sadzīves atkritumiem
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Valsts statistikas pārskata veidlapa "Nr.2 – Ūdens. Pārskats par ūdens resursu lietošanu"	Ūdens patēriņa uzskaite, novadīto notekūdeņu apjomi, paliekošais piesārņojums
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs	Informācija par piesārņotām un potenciāli piesārņotām teritorijām
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Gaujas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2016. - 2021. gadam Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2016. - 2021. gadam	Informācija par Gaujas un Daugavas upju sateces baseinu apgabalos esošajiem ūdensobjektiem, to apsaimniekošanu
Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs	Gaujas upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plāns 2016.-2021.gadam Daugavas upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības 2016.-2021.gadam	Informācija par plūdu risku teritorijām un plūdu riskam pakļauto teritoriju apsaimniekošana un izmantošana
Dabas aizsardzības pārvalde	www.daba.gov.lv	Dati par īpaši aizsargājamām teritorijām
Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapa	www.vpvb.gov.lv	Dati par atļaujām, informācija par procedūru, indikatoru saraksts, informācija pašvaldībām
Pašvaldības tīmekļa vietnes	www.adazi.lv www.carnikava.lv	Publiskie gada pārskati, dati par projektiem
Valsts vienotais ģeotelpiskās informācijas portāls Ģeolatvija	www.geolatvija.lv	Pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumenti

2.2 Iesaistītās institūcijas

Atbilstoši Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumiem Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" 5. punktam, Ādažu novada pašvaldība, pirms plānošanas dokumentu izstrādes uzsākšanas un iesniegumu iesniegšanas Vides pārraudzības valsts birojā, ir konsultējusies par nepieciešamību piemērot Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas

aktualizācijai un Ādažu novada attīstības programmai stratēģisko ietekmes uz vidi procedūru – ar Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi, Dabas aizsardzības pārvaldi un Veselības inspekciju.

Sagatavotais Vides pārskata projekts un plānošanas dokumentu redakcijas tika nodotas izskatīšanai un priekšlikumu vai atsauksmju saņemšanai šādām institūcijām, ko noteicis Vides pārraudzības valsts birojs savos lēmumos:

- VVD Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei;
- Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālai administrācijai;
- Veselības inspekcijai.

Pēc priekšlikumu vai atsauksmju saņemšanas Vides pārskata projekts tika papildināts un precizēts atbilstoši institūciju sniegtajiem priekšlikumiem un iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā izvērtēšanai un atzinuma sniegšanai. Vides pārraudzības valsts birojs 31.08.2021. sniedza atzinumu Nr.4-03/6 “Par Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013. – 2037. gadam aktualizācijas un Ādažu novada attīstības programmas 2021. – 2027. gadam Vides pārskatu”.

Institūciju saņemto atzinumu apkopojums un pašvaldības, izstrādātāju sniegtie komentāri apkopotī Ādažu novada attīstības programmas 5.sējuma Sabiedrības iesaiste.

2.3 Sabiedrības informēšana un līdzdalība

Vides pārskata sagatavošanas procedūras un sabiedrības līdzdalības principus nosaka Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumi Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kā arī Ministru kabineta 25.08.2009. noteikumi Nr.970 “Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesos”.

Ilgspējīgas attīstības stratēģijas aktualizācijas izstrādē sabiedrības iesaiste notika plānošanas dokumenta redakcijas publiskās apspriešanas posmā, sniedzot savus priekšlikumus un piedaloties publiskās apspriešanas sanāksmē.

Ilgspējīgas attīstības stratēģijas aktualizācijas procesa ietvaros notika piecas darba grupu sanāksmes ar abu novadu deputātu, uzņēmēju un iedzīvotāju līdzdalību, darba procesā tika izmantoti arī iedzīvotāju aptaujas rezultāti.

Attīstības programmas izstrādi veica Ādažu un Carnikavas novada domes apstiprināta izstrādes vadības grupa. Lai izstrādes procesā iesaistītu nozares speciālistus un sabiedrību, tika organizētas piecas tematiskās darba grupas. Darba grupu nolikumi tika apstiprināti ar Ādažu novada domes 28.07.2020. lēmumu Nr. 156 un precizēti ar 24.11.2020. lēmumu Nr. 249. Tematisko darba grupu dalībnieki tika apstiprināti ar Ādažu novada domes rīkojumiem.

Attīstības programmas un Vides pārskata izstrādē sabiedrības, pašvaldības speciālistu, sabiedrisko organizāciju un institūciju līdzdalība tiek nodrošināta vairākos SIVN etapos:

- analizējot esošo vides stāvokli un veicot tā novērtējumu par būtiskiem vides aspektiem saistībā ar attīstības programmas izstrādi – organizējot 5 tematiskās darba grupas: (1) Ekonomiskās attīstības darba grupa, (2) Izglītības, sporta un kultūras darba grupa, (3) Veselības aprūpes un sociālo jautājumu darba grupa, (4) Teritorijas plānošanas darba grupa un (5) Vides darba grupa, iedzīvotāju aptauju no 01.09.2020. līdz 31.10.2020., kuras mērķis bija noskaidrot iedzīvotāju viedokli par situāciju Ādažu un Carnikavas pagastos un vēlamajām izmaiņām līdz 2027. gadam;
- organizējot abu plānošanas dokumentu redakciju un Vides pārskata projekta redakcijas publiskās apspriešanas procesu, tai skaitā publiskās apspriešanas sanāksmes (kopā 2 sanāksmes). Plānošanas dokumentu un Vides pārskata projektu redakciju publiskās apspriešanas termiņš bija noteikts no 07.04.2021. līdz 21.05.2021. Publiskās apspriešanas

sanāksmes notika 28., 29.04.2021. Zoom platformā, kā arī tiešraidē translēta Ādažu novada pašvaldības Facebook kontā;

- iestrādājot sabiedrības pārstāvju, institūciju un pašvaldību struktūrvienību speciālistu komentārus Vides pārskata projektā – ņemot vērā plānošanas dokumenta un tā Vides pārskata publiskās apspriešanas laikā saņemtos komentārus un priekšlikumus par Vides pārskata projektu un plānošanas dokumentu projektu redakcijām;
- iestrādājot Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk – Birojs) ieteikumus Vides pārskata gala redakcijā – ņemot vērā Biroja izsniegtajā atzinumā par Vides pārskata projektu iekļautās rekomendācijas.

Sagatavotā ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas projektu redakcijas un Vides pārskata projekts tika nodots kopējai publiskajai apspriešanai.

Attīstības programmas 5. sējumā Sabiedrības iesaiste ir ietverta informācija par sabiedrības līdzdalības pasākumiem, t.sk. publiskās apspriešanas rezultātiem.

Ādažu novada pašvaldība atbilstoši Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumi Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 27. punktā noteiktajam sagatavoja informatīvo ziņojumu par to, kā plānošanas dokumentos integrēti vides apsvērumi, kā ņemts vērā Vides pārskats, Biroja atzinums un publiskās apspriešanas rezultāti, sniedzot izvēlēta risinājuma pamatojumu un norādot pasākumus ietekmes monitoringam. Tāpat pašvaldība sagatavoja un atbilstoši Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumi Nr.157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 28. un 29. punktā noteiktajam publicēja paziņojums par plānošanas dokumentu pieņemšanu.

3. ESOŠĀ VIDES STĀVOKĻA APRAKSTS UN IESPĒJAMĀS IZMAIŅAS, JA PLĀNOŠANAS DOKUMENTI NETIKTU ĪSTENOTI

3.1 Īss teritorijas raksturojums

Ādažu novads atrodas ģeogrāfiski un ekonomiski ļoti izdevīgā vietā - Latvijas centrālajā daļā, 25 km attālumā (Ādaži) un 29 km attālumā (Carnikava) uz ziemeļiem no Rīgas pilsētas. Ādažu novads ir daļa no starptautiski konkurētspējīgā Rīgas metropoles reģiona. Ādažu novads ietilpst Rīgas metropoles iekšējā telpā.

Ādažu novada kopējā teritorija – 243,342 km² un tajā 2021.gada 1.janvārī bija deklarēti 22 297 iedzīvotāji¹⁰ (92 cilv./m²). Novads robežojas ar Rīgu, Ropažu novadu, Siguldas novadu un Saulkrastu novadu.

Ādažu novadā ir 22 ciemi (Alderi, Atari, Ādaži, Āņi, Baltezers, Birznieki, Carnikava, Divezeri, Eimuri (Ādažu pag.), Eimuri (Carnikavas pag.), Garciems, Garkalne, Garupe, Gauja, Ilķene, Kadaga, Kalngale, Laveri, Lilaste, Mežgarciems, Siguļi, Stapriņi) ar administratīvo centru – Ādaži.

Novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A1 (Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži)), valsts reģionālais autoceļš P1 (Rīga – Carnikava – Ādaži). Teritoriju tās ziemeļrietumos šķērso elektrificēta dzelzceļa līnija Rīga – Skulte, Ādažu novadā ir divas dzelzceļa stacijas – Carnikava un Lilaste, kā arī četras pieturas vietas - Kalngale, Garciems, Garupe, Gauja.

Novads atrodas Piejūras zemienē Rīgavas līdzenumā, kas nosaka teritorijas reljefu un dabas apstākļus. Novada teritorija izvietota Rīgas jūras līča piekrastē ar kāpu un starpkāpu ieplakām, iekļaujot Gaujas lejteci ar upes grīvu.

64% novada teritorijas aizņem meži un 24% - lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Uz 2020. gada sākumu 64%, jeb 15 641,22 ha Ādažu novada teritorijas bija meža zemes, t.sk., 12 478,45 ha meži. Lielākā daļa (58%) visu mežu zemju valdītāji ir A/S “Latvijas valsts meži” (Rietumvidzemes reģions), kas pastāvīgi palielina meža zemes platības. Aptuveni 3 600 ha liela meža zemes platība atrodas Aizsardzības ministrijas valdījumā. Pārējie meži pieder privātpersonām, Rīgas pašvaldībai un Ādažu pašvaldībai.

38,7% no Ādažu pagasta teritorijas klāj meži, kuros izkaisīti neskaitāmi ezeri. Lielākie no tiem – Lielais un Mazais Baltezers, Dūņezers, Lilastes, Lieluika un Mazuikas ezers.

Novadā pieejamie dabas resursi – ūdens ieguves vieta Baltezera sūkņu stacija un smilts ieguves vieta “ASNI”. Potenciālais dabas resurss Ādažu novadā – kūdra.

Novadā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000 teritorijas) – dabas liegumi “Lielā Baltezera salas” un “Lieluikas un Mazuikas ezeri”, aizsargājamo ainavu apvidus “Ādaži”, dabas parks “Piejūra”.

Novads specializējies pārtikas ražošanā, transporta un loģistikas pakalpojumos, nodrošina kultūras un izglītības pakalpojumus. Tam ir nozīmīgs potenciāls mājvietu, komercdarbības, izglītības, sporta, dabas tūrisma un atpūtas infrastruktūras attīstīšanā. Uz 2021. gada sākumu novadā bija reģistrēti 1995 uzņēmumi.

Lielu daļu Ādažu novada teritorijas veido Ādažu militārā poligona teritorija. Kopš 1999. gada 6652 hektāru Ādažu novadā esošās poligona teritorijas atrodas Aizsardzības ministrijas valdījumā un tiek

¹⁰ uz 01.01.2021., pēc PMPL datiem

izmantota valsts aizsardzības vajadzībām. Minētā teritorija izvietota viena no lielākajām militārajām bāzēm Baltijā.

3.2 Atmosfēras gaisa kvalitāte

Vieni no būtiskākajiem vidi un iedzīvotāju dzīves kvalitāti ietekmējošiem faktoriem ir atmosfēras gaisa kvalitāte un troksnis.

Gaisa piesārņojums var radīt problēmas vietējā, reģionālā vai pasaules mērogā. Vietējā mērogā tas var veicināt veselības problēmas, nodarīt kaitējumu ēkām un kultūras pieminekļiem, ietekmēt apkārtējo vidi tuvu emisijas avotiem. Reģionālā ietekme var izpausties kā ūdeņu un augsnes paskābināšanās, kā arī piezemes ozona koncentrācijas paaugstināšanās. Globālā mērogā gaisa piesārņojums ietekmē klimata pārmaiņas un ozona slāņa noārdīšanos. Gaisa piesārņojumu rada paskābinošās vielas, siltumnīcefekta gāzes, ozona slāni noārdošās vielas, vielas, kas izraisa eitrofikāciju, smagie metāli, cietās daļiņas (putekļi), noturīgie organiskie piesārņotāji (NOP) un radioaktīvās vielas. Piesārņojuma izplatībai nevar novilkt teritoriālās robežas, tas ar gaisa plūsmu tiek pārnesti tālu prom no piesārņojuma avota.

Savukārt trokšņa piesārņojumu galvenokārt rada transporta kustība, celtniecības darbi un rūpniecisko objektu, siltuma un elektroenerģijas ražošanas iekārtu darbība.

Atmosfēras gaisa kvalitāti Ādažu novadā ietekmē gan piesārņojuma emisijas no stacionārajiem (katlumājas, ražošanas uzņēmumi, dzīvojamo māju apkures iekārtas u.c.), mobilajiem (vietējais un tranzīta transports) avotiem. Mikroklimatu teritorijā ietekmē dabiskie faktori - reljefs, vēja virziens un ātrums, zaļo teritoriju (meži, mežaparki, parki u.c.) īpatsvars. Piesārņojumu līmenis dažādās teritorijas daļās var būt ļoti mainīgs, atkarībā no autotransporta kustības intensitātes, ražošanas uzņēmumu aktivitātes un meteoroloģiskajiem apstākļiem.

Regulāri gaisa kvalitātes mērījumi, lai noteiktu gaisa piesārņojuma avotu ietekmi uz gaisa kvalitāti, Ādažu novadā netiek veikti.

3.2.1 Stacionāro avotu emisijas

Stacionāro avotu emisijas Ādažu novadā galvenokārt rada organizāciju un uzņēmumu siltumcentrāļu un katlu māju iekārtas, ražošanas uzņēmumu tehnoloģiskās iekārtas, kā arī degvielas un ķīmisko vielu uzglabāšanas cisternas, kas emitē vidē gaistošos organiskos savienojumus.

Centralizētā siltumapgāde izvietota Ādažu (t.sk., Podniekos), Carnikavas, Kadagas un Siguļu ciemu centros, galvenokārt ar siltumu nodrošinot daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas. 6 pašvaldības iestādēs Ādažu pagastā tiek izmantoti autonomie gāzes un dīzeļdegvielas apkures katli. CPII, CPS un tautas namam "Ozolaine" siltumapgādi nodrošina vietējās gāzes katlumājas.

Kopējais siltumtrases garums Ādažu novadā ir 8472,4 m, t.sk., Ādažu pagastā 5743 m (Ādažu siltumapgādes sistēmas garums 4343 m, Kadagas – 1400 m) un Carnikavas pagastā – 2729,4 metri. Ādažu pagastā centralizētai siltumapgādei ir pieslēgtas 44, Carnikavā – 38 daudzdzīvokļu mājas. Ādažu ciema patērētāji ir arī Ādažu sākumskola un Ādažu slimnīca, Carnikavas pagastā – 9 pašvaldības ēkas. Pārējā novada teritorijā izmanto vietējos katlus vai malkas krāsnis.

Ādažu ciemā siltumapgādi nodrošina 3 katlu mājas: Attekas ielā 43, Gaujas ielā 25a un Ūbeļu ielā 2 (Podnieku ciemata katlu māja pieder SIA "Wesemann Siltums"). Kadagā centralizētā siltumapgāde tiek nodrošināta no Kadagas koģenerācijas stacijas. Ādažu ciema siltumtrašu garums – 4,5 km, tās ir rūpnieciski izolētas, nomainītas līdz 2007.gadam. Kadagas siltumtrašu garums – 1,5 km, tās ir rūpnieciski izolētas, iebūvētas 2001.gadā. Carnikavas pagastā siltumapgādi nodrošina 13 dabasgāzes katlu mājas un viena cietā kurināmā katlu māja Siguļos, kas 2020.gadā tika rekonstruēta.

Siltumenerģijas izstrādei katlu mājās tiek izmantota dabas gāze un biomasas (kokskaidu granulas). Kaut arī gāze ir lēta, atjaunojamie resursi ir daudz stabilāks, uzticamāks kurināmais.

Ādažu novada ražošanas uzņēmumi galvenokārt ir koncentrējušies Ādažu vēsturiskajā ražošanas zonā un Jaunkūlu rajonā. No ražošanas uzņēmumiem lielākās emisijas rada AS „LATFOOD” (pamatnodarbošanās – kartupeļu pārstrāde), SIA „BERLAT GRUPA” (pamatnodarbošanās – spirtu destilēšana, rektificēšana un maisīšana, augļu un dārzeņu pārstrāde un konservēšana), SIA „GK Holding” (pamatnodarbošanās – metāla durvju un logu ražošana).

Autoceļi un ielas un arī ir viens no stacionārajiem emisijas avotiem Ādažu novadā, kas piesārņo atmosfēru ar piesārņojošām vielām, tajā skaitā putekļiem. Viens no prioritārajiem uzdevumiem ir transporta infrastruktūras kvalitātes uzlabošana, mīkstā seguma nomaiņa - asfaltēšana, kas samazinātu atmosfērā nonākošo cieta daļiņu (putekļu u.c.) emisiju daudzumu un uzlabotu ceļu drošību un pārvietošanos pa tiem.

Vibrācijas veidošanās galvenokārt saistīta ar autotransporta, īpaši ar kravas transporta pārvadājumiem, būvniecības veikšanu, radot iedzīvotājiem diskomforta sajūtu, kā arī iespējami apkārtējo ēku vai būvju bojājumi.

Ādažu novadā transporta radītās vibrācijas lielu ietekmi atstāj uz tām apdzīvotām vietām, kuras šķērso valsts autoceļi ar intensīvu satiksmi - valsts galvenais autoceļš A1 (Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži)) caur Baltezeru, Ādažiem, kā arī pašvaldības ceļi, piemēram, Gauja – Ilķene caur Kadagu, pa kuriem tiek transportēta smagā bruņutehnika uz un no Ādažu militārā poligona. Risinājums vibrāciju mazināšanai uz autoceļiem ir to segumu uzlabošana vai arī apvedceļu izmantošana ārpus blīvi apdzīvotām ciemu teritorijām. Latvijas Republikas tiesību aktos nav noteiktas vibrāciju robežvērtības ārtelpām un arī transporta darbības radītām vibrācijām.

3.2.2 Mobilo avotu emisijas un trokšņa piesārņojums

Mobilo avotu emisijas vidē Ādažu novada teritorijā galvenokārt veido tranzīta un vietējais autotransports, kas veic pasažieru un tranzīta kravu pārvadājumus pa novada teritoriju šķērsojošajiem autoceļiem. Pēc VSIA “Latvijas valsts ceļi” pasūtījuma 2017.gadā ir izstrādāta galvenā autoceļa A1 Rīga (Baltezers) - Igaunijas robeža (Ainaži) trokšņa karte, kas periodiski tiek atjaunota, kā rezultātā ir iespējams sekot līdzi trokšņa izplatībai autoceļa apkārtnē. Uz valsts autoceļa A1 kopējā satiksmes gada vidējā diennakts intensitāte 2019. gadā bija no 13517 līdz 14742 automašīnām diennaktī. Autotransporta radītajās emisijās galvenās piesārņojošas vielas ir slāpekļa oksīdi, daļiņas PM10, PM2,5, oglekļa oksīds, oglekļa dioksīds un ogļūdeņraži (benzols, toluols, ksilols). Izstrādājot trokšņa stratēģiskās kartes valsts galvenajam autoceļam A1, 2017. gadā autoceļa tuvumā ir identificēti dienas, vakara un arī nakts trokšņa līmeņu pārsniegumi apbūvētajās teritorijās Siguļos (pie Gaujas tilta), Kadagā (Upmalas) un Lilastē. Kopējā trokšņa (> 55 dB(A)) diskomforta zonas platums ir aptuveni 250 m – 300 m no autoceļa.

Pavasara – vasaras un rudens sezonā autotransports rada papildus troksni arī novada reģionālajos un vietējos ceļos.

Vēl viens no būtiskākajiem trokšņa avotiem ir dzelzceļa transports (dzelzceļa līnija Rīga (Zemitāni) -Skulte).

No attīstības programmas izstrādes darba grupu SVID analīzes par jomu gaisa kvalitāte un troksnis secināts¹¹:

¹¹ Ādažu novada attīstības programma 2021.-2027.gadam I sējums Esošās situācijas raksturojums, Ādažu novada pašvaldība, Carnikavas novada pašvaldība

Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Novadā nav nozīmīgu piesārņotāju. • Izstrādāta trokšņu karte valsts galvenajam autoceļam A1. 	<ul style="list-style-type: none"> • Troksnis no militārā poligona. • Troksnis no zemu lidojošām lidmašīnām gan no Ādažu lidlauka, gan lidostas "Rīga". • Autoceļš A1 plānota uz a/m plūsmu līdz 20000 a/m diennaktī. Šobrīd plūsma ir jau 27000 a/m diennaktī. Autoceļam ir paaugstināts trokšņu līmenis. Jāuzsāk sarunas ar LVC par iespējamajiem pasākumiem trokšņu mazināšanai ciemu teritorijās. • Nav datu par gaisa kvalitāti. • Nav datu par trokšņa līmeni uz maģistrālām ielām. 	<ul style="list-style-type: none"> • Veikt trokšņu un smaku piesārņojuma kartēšanu – arī intensīvas satiksmes vietās mērīšanu, veikt regulāru monitoringu – pamats sarunām un vienošanai par tālākām rīcībām ar trokšņu un gaisa kvalitātes radītājiem – iespējams būs jākartē vietas, kur ir regulāri paaugstināts trokšņu un gaisa kvalitātes paaugstinājums. • Paredzēt prettrokšņu pasākumus armijas radītājiem trokšņiem. • Pārrunas ar armiju par trokšņiem brīviem laikiem – periodiem. • Armija, kā viens no lielākajiem trokšņu piesārņojuma radītājiem – skaņojot mācības ar paaugstinātu trokšņu līmeni novada teritorijā, varētu laicīgāk informēt arī par plānoto trokšņu paaugstinājuma līmeni. • Sadarbība ar Valsts vides dienestu par iespēju iegūt gaisa kvalitātes rādītāju datus, par Ādažos izvietot gaisa monitoringa staciju. • Iegūt monitoringa datus par trokšņu līmeni uz maģistrālām ielām. • Rast risinājumus trokšņu mazināšanai uz maģistrālām ielām. 	<ul style="list-style-type: none"> • Transporta intensitātes pieaugums. • Armijas darbības pieaugums paaugstina arī trokšņu piesārņojumu. • Apdzīvojama pieauguma dēļ un transporta plūsmas pieauguma dēļ intensīvas noslodzes ielās pastāv risks pieaugt ielu troksnim tādā mērā, kas to var traucēt vai apdraudēt apkārtnes iedzīvotājus. • Ribjoslas uz valsts galvenā autoceļa A1 rada troksni.

3.3 Virszemes un pazemes ūdeņu resursi un kvalitāte

3.3.1 Virszemes ūdensobjekti

Pašvaldības administratīvā teritorija ir bagāta ar dažādiem ūdensobjektiem. Atbilstoši Latvijas teritorijas iedalījumam upju baseinu apgabalos, Ādažu novada virszemes ūdensobjekti ietilpst trijos upju sateces baseinu apgabalos: novada ziemeļdaļas ūdensobjekti – Daugavas sateces baseinā, Gaujas sateces baseinā un dienviddaļas ūdensobjekti - Rīgas jūras līča sateces baseinā (*skatīt 4. attēlu*).

Rīgas jūras līča teritorija		Ezери un ūdenstilpes:			Lieluikas ezers
Upes un ūdensteces:			Lilastes ezers		Mazuikas ezers
	Gauja		Dūņezers		Kadagas ezers
	Melnupe		Ummis		Līņu ezers
	Lilaste		Garezeri		Laveru ezers
	Puska		Dzinezers		Ataru ezers
	Lilastes ezers		Mazais Dzinezers		Mazais Baltezers
	Dzirnupe		Pulksteņezers		Lielais Baltezers
	Vecgauja				
	Veclanga				
	Langa				
	Eimura kanāls				
	Gaujas - Baltezers kanāls				
	Vējupe				

4.attēls. Sateces baseinu teritoriju robežas un ūdensobjekti Ādažu novadā

Salīdzinoši ar Gaujas baseina ūdensobjektiem, Ādažu novada Daugavas baseina ūdensobjektiem ekoloģiskā kvalitāte ir daudz sliktāka.

Hidrogrāfiskā tīkla pamatelementi Ādažu novadā ir ūdensteces un ūdenstilpes (upes, strauti, ezeri, mākslīgie kanāli un ūdenskrātuves) un Rīgas jūras līča piekraste.

Novada teritoriju šķērso vairākas upes – Gauja, Vecgauja, Melupe, Lilaste, Puska, Dzirnupe, Langa, Veclanga, Vējupe. Ādažu novads ir bagāts ar ezeriem. Lielākās ūdenstilpes Ādažu novadā ir Lielais

Baltezers (kopējā platība 597,5 ha), Dūņezers (kopējā platība 274,1 ha), Mazais Baltezers (kopējā platība 198,7 ha) un Lilastes ezers (kopējā platību 183,6 ha), Kadagas ezers (25 ha) un Lieluikas ezers. Vējupei un Inču ūdenskrātuvei ir mākslīga izcelsme.

Ādažu novada pašvaldības administratīvajā teritorijā ir šādi **publiskie ūdeņi**: Gauja (no Tirzas upes ietekas līdz ietekai Rīgas jūras līcī (ieskaitot posmu pa robežu), Gaujas – Baltezera kanāls, Lielais Baltezers (597,5 ha, no kuriem Ādažu pašvaldības valdījumā ir 201 ha), Mazais Baltezers (198,7 ha), Dūņezers (274,1 ha), Dzirnezers (140,9 ha), Garezeri (24,4 ha) un Lilastes ezers (183,6 ha)¹².

Pašvaldībai piederošie ūdeņi: Rīgas jūras līča piekrastes josla (159,51 ha, 19 km), Ummis (25,4 ha), Kadagas ezers (25 ha), mākslīgais ūdensobjekts – Vējupe (34,1 ha).

Privātīpašumā esošie ūdeņi: Laveru ezers (21 ha), privāti ezeri un dīķi.

Valstij piederoši ūdeņi: Lieluikas ezers (25,1 ha), Mazuikas ezers (19,3 ha), Lilastes ezers (183,6 ha), Pulksteņezers (3,8 ha).

Gaujas posmā no Braslas upes ietekas līdz ietekai Rīgas jūras līcī zvejas tiesības upē pieder vienīgi valstij, zvejas tiesības valstij pieder Kadagas ezerā un Umma ezerā.¹³

Atbilstoši 12.03.2002. MK noteikumiem Nr.118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” Gaujā posmā no Inčukalna pagasta tilta līdz grīvai un Daugava posmā no valsts robežas līdz grīvai ir karpveidīgo zivju ūdeņi.¹⁴ Šajos ūdeņos nepieciešams veikt ūdens aizsardzības vai ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumus, lai nodrošinātu karpveidīgo un lašveidīgo zivju populācijām labvēlīgus dzīves apstākļus. Kā prioritārie karpveidīgo zivju ūdeņi, kuros dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt karpu dzimtas zivju, kā arī līdaku, asaru un zušu eksistenci, noteikts Lielais Baltezers.¹⁵

Uz Gaujas, Melnupes un Puskas (posmā no grīvas līdz Raganas-Saulkrastu ceļam) zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus.¹⁶

Lai uzlabotu Mazā Baltezera ekoloģisko stāvokli aizliegta kanalizācijas notekūdeņu novadīšana ezerā, jāveic ūdens kvalitātes monitoringa novērojumi, jo Rīgas pilsēta, dzeramo ūdeni iegūst no virszemes ūdens avotiem (Rīgas HES ūdenskrātuve) un mākslīgi papildināta pazemes ūdens avota (pazemes ūdensgūtne “Baltezers – Zaķumuiža”, kur ūdens krājumi tiek papildināti no Mazā Baltezera).

Kopš 2012.gada ar Zivju fonda līdzfinansējumu ik gadu, atbilstoši zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumiem, dažādos Ādažu pagasta ezeros tiek ielaisti zivju mazuļi. Ar 2015.gadu uzsākta ezeru ekoloģiskā stāvokļa izpēte, lai noteiktu galvenos darbības virzienus. 2019.gadā uzsākta nolikuma izstrāde par licencētās makšķerēšanas ieviešanu Lielajā Baltezerā, Mazajā Baltezerā, Dūņezērā, Lilastes ezerā un Vējupē.

Ādažu novada teritorijā esošo publisko ūdeņu apsaimniekošanai iepriekšējos gados ir izstrādāti vairāki plānošanas dokumenti. Carnikavas pagasta administratīvajā teritorijā darbojas esošo publisko ūdeņu un jūras piekrastes joslas apsaimniekošanas plāns 2017. - 2026. gadam¹⁷, kā arī saistošie noteikumi Carnikavas pagasta teritorijā esošiem publisko ūdeņu un to krastu izmantošanai¹⁸. 2017. gadā izstrādāts “Ādažu novada virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas un izmantošanas

¹² 01.09.1992. Civillikuma I pielikums

¹³ 01.09.1992. Civillikuma II pielikums

¹⁴ MK 12.03.2002. noteikumi Nr.118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”

¹⁵ MK 12.03.2002. noteikumi Nr.118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”

¹⁶ MK 15.01.2002. noteikumi Nr.27 “Noteikumi par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus”

¹⁷ http://carnikava.lv/images/Izvelnes/Attistiba/Publisko_udenu_plans/Publisko_udenu_apsaimniekosanas_plans.pdf

¹⁸ <https://likumi.lv/ta/id/305262-par-kartibu-kada-izmantojami-carnikavas-novada-administrativaja-teritorija-esosie-publiskie-udeni-un-to-krasti>

konceptija”. 2020. gadā uzsākts darbs pie pašvaldības saistošajiem noteikumiem “Par virszemes ūdensobjektu izmantošanu un apsaimniekošanu Ādažu novadā”.

No attīstības programmas izstrādes darba grupu SVID analīzes par jomu publiskie ūdeņi secināts¹⁹:

Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudī
<ul style="list-style-type: none"> Publisko ūdeņu daudzums, to dažādība un lielās platības, gara piekrastes josla. Gaujas upē un Rīgas jūras līcī iespējams veikt rūpniecisko zveju, veikt nēģu zveju. Zivju resursu regulāra atjaunošana. Potenciāla tūristiem pievilcīga teritorija. Ģeogrāfiskais novietojums. Izstrādāti un tiek ieviesti publisko ūdeņu apsaimniekošanas plāni (Carnikavas pagasta teritorijā). Izveidota struktūra apsaimniekošanai (Carnikavas pagasta teritorijā). Priekšnoteikumi Zilā karoga pludmales izveidei (Carnikavas pagasta teritorijā). Sabiedrības izglītošana. Izstrādāta virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas un izmantošanas koncepcija (Ādažu pagasta teritorijā). Izstrādāti ūdensobjektu ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi (Ādažu pagasta teritorijā). 	<ul style="list-style-type: none"> Neattīstīta infrastruktūra un piekļuve pie publiskajiem ūdeņiem, pieejas joslas 3 m platumā neesamība. Pieaugošais atpūtnieku skaits rada lielu atkritumu daudzumu. Nav labiekārtotas publiskās pludmales. Krastu erozija gan pludmalē, gan Gaujas krastos. Nepietiekami resursi (darba spēks un finansējums) vides jautājumu risināšanai. Iekšējo publisko ūdeņu un to piegulošās teritorijas apsaimniekošanas problēmas, kas saistītas ar vēsturisko patvaļīgo būvniecību. Dažādie īpašumi. Pašvaldībai ne visur ir savi īpašumi un nepieciešami saskaņojumi, darbojoties privātajās teritorijās. Nav apbūves noteikumi publiskajiem ūdeņiem. Pašvaldībai jā rūpējas par valstij piederošiem objektiem. 	<ul style="list-style-type: none"> Papildus finansējums, t.sk., no Zivju fonda, Eiropas Jūraslietu un Zivsaimniecības fonda zivju resursu atjaunošanai, atbildīgas zvejsaimniecības nozares attīstībai, kā arī zivsaimniecībā nodarbināto pēctecības nodrošināšanai. Veidot ceļus, stāvlaukumus, dabas takas, atpūtas vietas pie ezeriem tā, lai netiktu apdraudēta bioloģiskā daudzveidība, labiekārtotas peldvietas. Virzīt, kontrolēt tūrisma plūsmas. Izvērtēt iespēju veikt krastu eroziju ierobežojošus pasākumus atbilstoši valsts plūdu risku novērtēšanai plānā paredzētajam. Veidot kuģošanas ceļus un attīstīt ūdenstūrismu, veidojot reģionāla līmeņa sadarbību. Izbūvēt laivu nolaišanas vietas. Licencētās maksšķerēšanas attīstība. Nodrošināt pārkāpumu konstatēšanu un novēršanu (pašvaldības policija sadarbībā ar būvvaldi; jāveido pašvaldības vides kontroles amatpersonu dienests). Veidot aģentūru vai biedrību, kas būtu atbildīga par publisko ūdeņu un aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanu. Izstrādāt ūdensobjektu plānu ar teritorijas izmantošanas zonējumu. 	<ul style="list-style-type: none"> Publiskās piekļuves samazināšanās apbūves un patvaļīgas apbūves rezultātā. Gaujas piesārņojums augštecē. Lielā Baltezera salu apdzīvojušie jūras kraukļi un to pieaugošā populācija. Problēmas ar saistošo noteikumu skaņošanu VARAM. Problēmas ar piekļuvi tauvas joslām, ar tauvas joslas vietas noteikšanu. Ūdenstilpju pastiprināta aizaugšana klimata pārmaiņu iespaidā. Nepietiekams vai pārāk augsts ūdens līmenis klimata pārmaiņu dēļ. Nepietiekams finansējums. Lielais administratīvais slogs. Sadzīves notekūdeņu novadīšana ezeros. Ķīmisku notekūdeņu no peldbūvēt novadīšana ūdenstilpnēs.

¹⁹ Ādažu novada attīstības programma 2021.-2027.gadam I sējums Esošās situācijas raksturojums, Ādažu novada pašvaldība, Carnikavas novada pašvaldība

		<ul style="list-style-type: none"> • Lielajā Baltezerā izstrādāt vienotus apsaimniekošanas noteikumus. • Izveidot biokompostēšanas laukumu niedru un lēpju savākšanai. • Izveidot oficiālu dzīvnieku peldināšanas vietu. 	
--	--	---	--

3.3.2 Virszemes ūdeņu kvalitāte

Virszemes ūdeņu kvalitāti ietekmē gan to izcelsme, gan dabiskā un antropogēnā slodze. Ādažu novadā būtiskāko ietekmi uz virszemes ūdens objektiem atstāj punktveida piesārņojums no notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm un piesārņotajām un potenciāli piesārņotajām vietām, kā arī izkliedētais piesārņojums no centralizēti nesavāktajiem un neatīrītajiem notekūdeņiem, kā arī morfoloģiskais piesārņojums.

Visu novada virszemes ūdens objektu (turpmāk – VŪO) ekoloģiskā kvalitāte ir vidēja, VŪO Gauja (G201) un Mīlgrāvis-Jugla (D401) ķīmiskā kvalitāte (piesārņojuma līmenis ar prioritārajām un bīstamajām vielām) ir laba, pārejas VŪO²⁰ – slihta, citu VŪO kvalitāte nav vērtēta (nav veikti mērījumi).

Ādažu novada virszemes ūdeņiem noteiktie vides kvalitātes mērķi un pasākumu programmas ir iekļautas Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2016. - 2021. gadam un attiecībā uz VŪO D401 tiešo sateces baseinu – Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2016. - 2021. gadam.

Saskaņā ar Ministru kabineta 31.05.2011. noteikumiem Nr.418 “Noteikumi par riska ūdensobjektiem” kā riska ūdensobjekti²¹ ir atzīti Lilastes ezers, kā būtiskākais riska cēlonis ir punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), Lielais Baltezers, kā riska cēlonis ir punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni), hidromorfoloģiskie pārveidojumi un plūdu risks, Mazais Baltezers, kā riska cēlonis ir hidromorfoloģiskie pārveidojumi. Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāna 2016. – 2021. gadam kā papildus pasākumi Lilastes ezera ūdens kvalitātes uzlabošanai ir noteikts nodrošināt kontroli notekūdeņu apsaimniekošanai decentralizētajās kanalizācijas sistēmās, vienoties par veicamajiem uzlabojumiem, ja konstatēta tāda nepieciešamība un veidot virszemes noteces mākslīgo mitrāju. Pirmajā Gaujas upju baseinu apgabala plānā ezera ūdens ekoloģiskā kvalitāte bija novērtēta kā vidēja, tāda tā ir novērtēta arī nākamajā plānā. Gaujas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānā bez papildus pasākumiem ir nodefinēti arī pamata pasākumi un nacionāla mēroga pasākumi.

3.3.3 Pazemes ūdeņu kvalitāte

Pazemes ūdensobjekti ir noteikti visai Latvijas teritorijai, neatkarīgi no baseina apgabala. Pazemes ūdeņu stāvokļa novērtēšanai un to racionālākai aizsardzībai ir izdalīti pazemes ūdensobjekti – artēziskā baseina atsevišķas daļas, kas ir hidrauliski izolētas viena no otras. Pazemes ūdensobjektu robežas horizontāli noteiktas pēc pazemes ūdensšķirtnēm, bet vertikāli – pēc ūdeni vāji caurlaidīgiem slāņiem (reģionālajiem sprosts slāņiem). Ūdensobjekti ir daudzslāņaini: katrā no tiem ietilpst vairāki ūdens horizonti, kurus vienu no otra atdala ūdeni vāji caurlaidīgi ieži. Ādažu novada teritorija atrodas

²⁰ Pārejas ūdeņi — virszemes ūdeņi upju grīvu tuvumā, kuri blakus esošu piekrastes ūdeņu ietekmē daļēji ir sālsūdeņi, bet kurus būtiski ietekmē saldūdens plūsma

²¹ Tie ir virszemes ūdensobjekti, kuros pastāv risks nesasnigt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā

pazemes ūdensobjektos D4 un Q ar labu pazemes ūdeņu kvantitatīvo stāvokli un labu pazemes ūdeņu ķīmisko kvalitāti, un sliktu pazemes ūdeņu ķīmisko kvalitāti.

Kopumā Gaujas un Daugavas apgabala pazemes ūdeņos nepastāv risks nesasnīgt labu kvantitatīvo stāvokli, jo pazemes ūdeņu kvalitātes monitorings neuzrāda novēroto rādītāju izmaiņu tendences. Tomēr izņēmums ir riska teritorija – pazemes ūdensobjekta Q daļa Baltezers teritorijā, kur Q ūdensgūtņu “Baltezers” un “Baltezers II” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram konstatēta piesārņotu virszemes ūdeņu, kā arī jūras ūdeņu un sāļo ūdeņu infiltrācija gruntsūdens horizontā un līdz ar to sliktā ūdens ķīmiskā kvalitāte. Parasti šis process tiek novērots ziemā. Tā rezultātā Mazajā Baltezerā palielinās hlorīdu, nātrija un bromīdu koncentrācijas, kas raksturīgas jūras ūdeņiem. Jūras ūdeņu uzplūdu laikā Mazajam Baltezeram potenciāli bīstams ir Lielā Baltezers un it sevišķi Ķīšezers un Daugavas grīvas piesārņojums ar sliktas kvalitātes ūdeņiem. Daudzkārtējā infiltrējamā ūdens attīrīšanas procesa izpētē konstatēts, ka galvenā nozīme šajā procesā ir pašiem infiltrācijas baseiniem – to dūņainās pamatnes un aerācijas zona aiztur un savāc gandrīz visas suspendējošās vielas, līdz 98% baktēriju, lielu daļu smago metālu. Papildus notiek organisko vielu biodestrukcija un līdz ar to nedaudz pazeminās Corg. un Pkop. koncentrācijas.

Otrā perioda Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plānā (2009. – 2015.g.) pazemes ūdensobjekta Q daļai ūdensgūtņu “Baltezers” un “Baltezers II” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram noteikts kvalitātes mērķa pagarinājums līdz 2027. gadam.²² Iepriekšējā Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānā kā iemesls izņēmuma piemērošanai pazemes ūdensobjekta Q daļai ūdensgūtņu “Baltezers” un “Baltezers II” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram tika minēta virszemes ūdensobjekta E044 Mazais Baltezers kvalitāte. Šajā Daugavas upju apsaimniekošanas plānā (2016. - 2021.g.) virszemes ūdensobjektam E044 Mazais Baltezers izņēmums kvalitātes mērķu sasniegšanā vairs netiek piemērots, jo pēc jaunākajiem datiem tā kvalitāte ir uzlabojusies. Savukārt, ņemot vērā pazemes ūdeņu hidroģeoloģiskās īpašības, gruntsūdeņu kvalitātes uzlabošanās nenotiek tik ātri kā virszemes ūdens objektos. Mazā Baltezers ūdens, ko izmanto gruntsūdeņu krājumu mākslīgai papildināšanai, kā jebkurš virszemes ūdens ir duļķains ar lielu organisko vielu daudzumu, augstu krāsainību un sliktiem mikrobioloģiskiem rādītājiem. Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānā 2016. - 2021. gadam vides kvalitātes izņēmumi pazemes ūdensobjektu Q tiek saglabāti, nosakot izņēmumus pazemes ūdensobjekta Q daļai ūdensgūtņu “Baltezers” un “Baltezers II” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram.

Kā visur Latvijā, arī Ādažu novada teritorijā gruntsūdeņu dabiskā aizsargātība ir vāja. Punktveida avotu radītie piesārņotie gruntsūdeņi sastopami nelielos laukumos ap šiem avotiem, arī izkļiedētajam piesārņojumam nav raksturīga reģionāla izplatība, līdz ar to piesārņojums ir koncentrēts pašos augstākajos gruntsūdens slāņos. Kopumā gruntsūdeņu kvalitāte, kurus izmanto centralizētai ūdensapgādei atbilst dzeramā ūdens nekaitīguma prasībām.

Pazemes ūdeņu krājumu mākslīga papildināšana notiek Rīgas ūdensgūtnēs “Baltezers” un “Baltezers II”. Tās atrodas Daugavas upju baseinu apgabala Pazemes ūdensobjekta Q rietumu daļā. Pamatojoties uz datiem par ūdeņu ķīmisko kvalitāti, pazemes ūdensobjektam Q Daugavas upju baseinu apgabala teritorijā ir noteikts riska objekta statuss (kods 1A). Vienlaikus jāuzsver, ka samazinoties dzeramā ūdens patēriņam Rīgā, Baltezers ūdensgūtnēs pastāv iespēja pārtraukt gruntsūdeņu krājumu mākslīgu papildināšanu, mainot to ieguves sistēmu un pilnībā pārejot uz gruntsūdeņu dabisko krājumu izmantošanu (Krutofala un Levins, 2006).

Ūdensgūtne “Baltezers” Rīgas centralizēto ūdens apgādes sistēmu nodrošina no 1907. gada, tās sākuma jauda bija 17,8 tūkst.m³/dnn Laika periodā no 1904. līdz 1940. gadam urbumu skaits palielinājās līdz 193 un ūdensgūtnes jauda pieauga līdz 42,3 tūkst. m³/dnn Jau 1939. - 1940. gadā tika veikti pētījumi, lai palielinātu ūdensgūtnes jaudu, pārsūknējot ezeru ūdeņus dabīgos reljefa

²² Daugavas upju basenu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016. - 2021. gadam, LVĢMC

pazeminājumos, kas izvietoti gar ūdensgūtnes urbumu rindu. Turpmākajos 15 gados tika uzbūvēta sūkņu stacija “Baltezers” un 17 infiltrācijas baseini, kuru kopējais laukums aizņem 14 ha. Mākslīgās papildināšanas rezultātā ūdens ieguve ūdensgūtnē “Baltezers” palielinājās līdz 74 tūkst. m³/dnn un maksimālā jauda 178 tūkst. m³/dnn tika sasniegta 1966. gadā. Ūdens ieguve ar jaudu ap 70 tūkst.m³/dnn turpinājās līdz 1978. gadam un turpmākajā periodā līdz 1990. gadam atradās 60 - 70 tūkst m³/dnn robežās, bet no 1990. gada svārstījās no 60 līdz 40 tūkst. m³/dnn. Paralēli tam 1958. gadā tika ierīkota ūdensgūtnē “Baltezers I”, kas “Baltezera” urbumu rindu turpināja ziemeļaustrumu virzienā. Kopējais abu ūdensgūtnu ūdens patēriņš bija 100 tūkst. m³/dnn. Ūdensgūtnē “Baltezers II” uzsāka darbu 1975. gadā un izmanto esošo mākslīgās papildināšanas sistēmu. Ūdensgūtnē ir ierīkoti 22 urbumi ar jaudu 22,6 tūkst. m³/dnn. Turpmākajos 20.gados ūdens ieguve svārstījās 29,3 - 36,5 tūkst. m³/dnn robežās (Krutofala un Levins, 2006).

Ūdens ieguves dinamika ūdensgūtnēs “Baltezers”, “Baltezers I” un “Baltezers II” laika posmā no 2010. līdz 2015. gadam tendence ir neviennozīmīga. Salīdzinājumā ar 2009. - 2015.g. upju baseinu apsaimniekošanas plānošanas periodu, ieguves apjomi no vidēji 45 tūkst. m³/dnn 2006. gadā un 35 tūkst. m³/dnn 2008. gadā (Rīgas ūdens, 2009) ir būtiski auguši: 2010. gadā ieguve ir 92,19 tūkst.m³/dnn, 2011. gadā ieguve ir 92,99 tūkst. m³/dnn, 2012. gadā ieguve ir 92,42 tūkst. m³/dnn, 2013. gadā ieguve būtiski paaugstinās līdz 97,10 tūkst. m³/dnn, bet pēc pēdējās pazemes ūdeņu bilances datiem ieguve 2014. gadā kritās līdz 85,34 tūkst. m³/dnn. Lai ūdensgūtnēs “Baltezers ” un “Baltezers II” nodrošinātu ievērojamu ūdens ieguvi, no 60- tajiem līdz 90-tajiem gadiem infiltrācijas baseinos katru gadu no Mazā Baltezera gadā tika pārsūkņēti 30 - 35 milj.m³ ezera ūdens. 2000.-2006. gadā, kad samazinājās ūdens ieguve, infiltrācijas baseinos tika pārsūkņēti līdz 14-15 milj.m³ ūdens gadā (Krutofala un Levins, 2006). Lai nodrošinātu ūdens resursu saglabāšanos un atjaunošanos, kā arī samazinātu piesārņojuma negatīvo ietekmi uz iegūstamā ūdens kvalitāti, ap pazemes ūdens ņemšanas vietām ir noteikta aizsargjosla, kas kopumā aptver 83 km² lielu teritoriju Ādažu un Garkalnes novadu teritorijā (Rīgas ūdens, 2015).

Lai nodrošinātu iegūtā dzeramā ūdens kvalitātes atbilstību ES direktīvas prasībām, 2015.gadā tika pabeigta ūdens demanganizācijas un atdzelzošanas staciju būvniecība ūdensgūtvē “Baltezers” (Rīgas ūdens, 2015).

Mazā Baltezera ūdens, ko izmanto gruntsūdeņu krājumu mākslīgai papildināšanai, kā jebkuri virszemes ūdeņi, ir duļķains, ar lielu organisko vielu daudzumu, augstu krāsainību un sliktiem mikrobioloģiskiem rādītājiem. Turklāt ezerā epizodiski pieaug jūras ūdens saturs, ko izraisa jūras ūdens pieplūde caur hidrauliski saistīto sistēmu Daugavas grīva – Ķīšezers – Lielais Baltezers – Mazais Baltezers. Lai novērtētu pazemes ūdensobjekta Q kvalitāti un izmaiņu tendences, nepieciešami regulāri monitoringa dati.²³

Veicot mākslīgo pazemes ūdens resursu papildināšanu no virszemes ūdensobjektiem, tiek ietekmēta saldūdens ķīmiskā kvalitāte pazemes ūdensobjekta Q ūdensgūtnu “Baltezers” un “Baltezers II” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram.²⁴

3.3.4 Peldvietu ūdens kvalitāte

Peldvietu ūdens kvalitāte tiek novērtēta gan laboratoriski (pēc mikrobioloģiskajiem parametriem, fizikāli - ķīmiskajiem parametriem), gan vizuāli.

Oficiālajās peldvietās, kas noteiktas MK 28.11.2017. noteikumos Nr.692 “Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība” peldūdeņu kvalitātes monitoringu veic Veselības

²³ Daugavas upju basenu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016. - 2021. gadam, LVĢMC

²⁴ Daugavas upju basenu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016. - 2021. gadam, LVĢMC

inspekcija. Parējās peldvietās (neoficiālajās) inspekcija kontrolē peldūdeņu kvalitāti pēc pašvaldību pieprasījuma.

Veselības inspekcijas vides veselības speciālisti katru gadu veic peldvietu ūdens kvalitātes monitoringu jūras un iekšzemes peldvietās. Ūdens kvalitāte tiek pārbaudīta gan laboratoriski (pēc mikrobioloģiskajiem rādītājiem), gan vizuāli novērtējot peldvietu (netipiska ūdens krāsa, virsmas aktīvās vielas (noturīgas putas), peldoši un citi atkritumi ūdenī, naftas produkti, fitoplanktona aļģu (zilaļģu vai zaļaļģu) masveida savairošanās - ūdens ziedēšana. Peldvietu ūdens kvalitātes rādītājus pēc laboratorisko izmeklējumu saņemšanas novērtē speciālists un sniedz slēdzieni par ūdens kvalitāti – peldēties atļauts, peldēties nav ieteicams vai arī peldēties aizliegts. Par izmeklējumu rezultātiem tiek informēts peldvietas īpašnieks, kā arī ar masu mediju starpniecību - sabiedrība. Pirmās ūdens kvalitātes pārbaudes veic pirms peldsezonas sākuma un turpina veikt visu peldsezonu. Peldsezona ilgst no 15. maija līdz 15. septembrim.

Ādažu novadā nav peldvietas, kuras būtu iekļautas Veselības inspekcijas oficiāli novēroto iekšzemes un Baltijas jūras, Rīgas jūras līča peldvietu sarakstā.

2020. gada peld sezonā Ādažu novada pašvaldība ir organizējusi un finansējusi paraugu ņemšanu peldvietās, kuras nav iekļautas Ministru kabineta noteikumos kā oficiālas peldvietas. Peldūdens monitoringa veikts astoņās neoficiālajās peldvietās - Kadagas ezera pludmalē, Dūņezera peldvietā "Pie Gungas", Mazā Baltezera peldvietā "Pie Lielā un Mazā Baltezera kanāla", Lielā Baltezera peldvietā, Ādažu centra Vējupes peldvietā, Krastupes ielā (Podnieki) un Ūbeļu ielā, peldvietā Mazā Baltezera krastā "Alderu pludmale". Atbilstoši ūdens analīžu rezultātu ūdens kvalitātes rādītājiem, visās iepriekš minētajās peldvietās peldēties bija atļauts, izņemot divas peldvietas Lielā Baltezera peldvietā un Alderu pludmalē Mazā Baltezera krastā, jo pastāvēja risks potenciāli toksisko zilaļģu masveida attīstībai.²⁵

Carnikavas pagasta teritorijā ir atzīmētas 6 atpūtas vietas, 11 peldēšanās vietas gar Gaujas upes krastiem, kā arī 8 atpūtas vietas Rīgas līča krastā, 1 laivu nolaišanas vieta Dzirnupē pie Dzirnupes ielas tilta pāri Dzirnupei. Dzirnezera krastos atrodas 3 atpūtas vietas un 1 peldēšanās vieta. Rīgas līča pludmalē pretim Kalngalei, Garciamam, Garupei, Carnikavai, Gaujai un Lilastei ir noteikts pludmales izmantošanas zonējums, nosakot vietu mierīgās atpūtas, aktīvās atpūtas režīma un bērnu rotaļu zonām. Nūdistu vajadzībām ir noteikta Rīgas līča pludmales teritorija starp Vecāķiem (Rīga) un Kalngali. Ādažu pagastā izveidotās peldvietas atrodas 5 labiekārtotas publiskās pludmales: 2 Baltezerā (Abuļos, Bojāros), Alderos, Kadagā, pie Vējupes).

3.4 Ūdenssaimniecības raksturojums

Ādažu novadā centralizētos ūdenssaimniecības pakalpojumus nodrošina SIA "Ādažu ūdens" un P/A "Carnikavas Komunālserviss".

Ūdens tiek saražots, attīrīts un nogādāts patērētājiem pa centralizētajiem ūdensvada tīkliem. Centralizētā ūdensapgāde tiek nodrošināta Ādažu, Baltezera, Carnikavas, Garcieņa, Kadagas, Kalngales, Lilastes, Mežgarcieņa un Siguļu ciemos. Āņu ciemā "Jaungoļos" ūdeni iegūst no artēziskās akas, kuru izbūvēja un apsaimnieko privātais investors.

Ādažu novadā izbūvēto centralizētās ūdensapgādes tīklu kopējais garums 112,2 km (84,6 km Ādažu pagastā, 27,6 km Carnikavas pagastā). Ūdens tiek piegādāts no 8 artēziskajiem urbumiem. Centralizēti ūdensapgādes pakalpojumi Ādažu novadā uz 2021.gada sākumu tika nodrošināti 987 mājāsaimniecībām un ražošanas pieslēgumiem Ādažu pagastā, kā arī 761 mājām Carnikavas pagastā.

Ar pašvaldības un Eiropas Savienības fondu atbalstu iepriekšējos gados ir realizēti vairāki ūdenssaimniecības projekti (Ādažos, Kadagā, Lukstos, Garkalnē 2009.-2018.gadā; Carnikavā 2011.

²⁵ Veselības inspekcija, peldūdens monitoringa, <http://www.vi.gov.lv/>

un 2014.gadā; Kalngalē 2013.gadā un Lilastē 2015.gadā). Carnikavā līdz 2022.gadam plānots realizēt projektu “Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Carnikavā, III kārtā”, paredzot izbūvēt jaunus ūdensvada tīklus 2,2 km garumā un kanalizācijas tīklus 4,5 km garumā.

Sadzīves kanalizācija tiek savākta pa centralizētiem kanalizācijas tīkliem uz attīrīšanas iekārtām, kur notekūdeņi tiek attīrīti. Centralizētā kanalizācija tiek nodrošināta Ādažu, Baltezera, Carnikavas, Garciena, Garkalnes, Kadagas, Kalngales, Lilastes, Mežgarciena, Stapriņu un Siguļu ciemos. Āņu ciemā “Jaungoļos” ir uzbūvētas lokālās bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas pēc kurām attīrītais notekūdens tiek novadīts meliorācijas sistēmā, šīs notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ir izbūvējis un apsaimnieko privātais investors.

Ādažu novadā uzbūvēto kanalizācijas tīklu kopējais garums ir 99,8 km (73,7 km Ādažu pagastā, 26,1 km Carnikavas pagastā). Centralizēti kanalizācijas pakalpojumi Ādažu novadā uz 2021.gada sākumu tika nodrošināti 987 māsaimniecībām un ražošanas pieslēgumiem Ādažu pagastā, kā arī 670 mājām Carnikavas pagastā.

SIA “Ādažu Ūdens” Ādažu pagastā apsaimnieko 32 kanalizācijas sūkņu stacijas, 3 NAI un 3 ūdensgūtnes, veic decentralizēto kanalizācijas sistēmu reģistra uzturēšanu (reģistrētas 1000 māsaimniecības). P/A “Carnikavas Komunālserviss” Carnikavas pagastā arī veic decentralizēto kanalizācijas sistēmu reģistra uzturēšanu; uz 2020.gada beigām no apmēram 5000 māsaimniecībām decentralizētās kanalizācijas sistēmas reģistrējušas pie 45 % māsaimniecību.

Pēdējo 10 gadu laikā ir veiktas ievērojamas investīcijas ūdenssaimniecības attīstībai Ādažu novadā.

Liela problēma ir, ka vietējās kanalizācijas sistēmas (izsmeļamās akas) infiltrējas gruntsūdeņos visās apdzīvotajās vietās, kur nav izveidoti centralizēti notekūdeņu apsaimniekošanas pakalpojumi, kā arī notekūdeņu novadīšana Rīgas jūras līcī neattīrītā veidā piekrastes ciemos, kuros nav izveidoti centralizēti notekūdeņu un ūdensapgādes pakalpojumi (savienojumā ar ciemos esošajiem meliorācijas grāvjiem, kas tiek novadīti jūras līcī).

3.5 Atkritumu apsaimniekošana

Ādažu novada teritorijā ir divas atkritumu apsaimniekošanas zonas: Ādažu pagastā un Carnikavas pagastā.

2019.gada laikā Ādažu pagasta administratīvajā teritorijā radītais poligonā nodotais sadzīves atkritumu daudzums – 6260,78 tonnas, savākto šķiroto sadzīves atkritumu kopējais daudzums – 454,01 tonnas²⁶. Visām Ādažu pagasta māsaimniecībām, juridiskām personām, pašvaldības iestādēm un organizācijām ir obligāta līguma slēgšana par atkritumu apsaimniekošanu. Ar pašreizējo pakalpojuma sniedzēju (SIA “Eco Baltia vide”) noslēgti 1917 atkritumu apsaimniekošanas līgumi, no kuriem 1748 ar privātpersonām un 169 ar juridiskām personām. Pašlaik Ādažu pagasta teritorijā visos ciemos ir izveidoti 52 publiski pieejami dalīti vākto atkritumu punkti, no kuriem 37 punktos ir izvietoti bioloģiski norādāmo atkritumu konteineri. Atkritumu apsaimniekotājs nodrošina atkritumu dalīto vākšanu māsaimniecībā, nodrošinot klientam iespēju izvēlēties šķirojamo atkritumu veidu vai veidus (papīrs/kartons, stikls, plastmasa).

2019. gada laikā Carnikavas pagasta administratīvajā teritorijā radītais poligonā nodotais sadzīves atkritumu daudzums – 2520 tonnas, savākto šķiroto sadzīves atkritumu kopējais daudzums – 288 tonnas. Ar pašreizējo pakalpojuma sniedzēju (SIA “Clean R”) noslēgti 4620 atkritumu apsaimniekošanas līgumi, jeb 74% māsaimniecību. Pašlaik Carnikavas pagasta teritorijā visos ciemos ir izveidoti 26 dalīti vākto atkritumu punkti, kuros kopā ir izvietoti 112 konteineri, jeb viens punkts uz 368 iedzīvotājiem. Atkritumu apsaimniekotājs bez maksas nodrošina atkritumu dalīto vākšanu māsaimniecībā, nodrošinot klientam iespēju izvēlēties šķirojamo atkritumu veidu vai veidus

²⁶ SIA “Eco Baltia vide”

(papīrs/kartons, stikls, PET pudeles/plastmasa), nodrošinot iztukšošanas, izmantojot 0,12 – 0,24 m³ konteinerus (nomātus vai iegādātus) vai iztukšojamas dalīti vākto atkritumu somas no polipropilēna speciāli marķētas (trafarētas), nodrošinot klientam iespēju izvēlēties starp divu izmēru somām ar tilpumu pēc klienta izvēles intervālā no 20 līdz 120 litri par vienreizēju maksu par somu, kas pāriet klienta īpašumā. Pašvaldība apsaimnieko arī jūras piekrasti, izvieto atkritumu konteinerus un tos apsaimnieko. Iedzīvotājiem ir iespēja bioloģiskos atkritumus nogādāt uz savākšanas vietu, kur tos tālāk izmanto komposta veidošanai.

Ādažu novada iedzīvotājiem ir pieejams šķiroto atkritumu pieņemšanas laukums Ādažu novadā Kadagā, “Kadagas attīrīšanas ietaises”. Par šķiroto atkritumu pieņemšanas laukuma darbību rūpējas vides apsaimniekošanas uzņēmums “Eco Baltia vide”. Laukumā ikviens Ādažu novada iedzīvotājs var nodot nevajadzīgās elektroiekārtas, auto riepas (vienu komplektu vieglo automašīnu auto riepu gadā), papīru, kartonu, stikla pudeles un burkas, skārdenes, koka iepakojumu, lampas, spuldzes, baterijas un akumulatorus. Iedzīvotāji laukumā nevajadzīgas lietas var nodot bez papildu samaksas. Katrs “Eco Baltia vide” klients, uzrādot klienta numuru, gada laikā bezmaksas var nodot 100 kg lielgabarīta atkritumu, kā arī laikā pēc jaunā gada nodot svētku eglītes un adventes vainagus. Noslēgtais līgums ar SIA “Clean R” paredz, ka vēl viens atkritumu savākšanas laukums tiks izbūvēts Carnikavā, Laivu ielā 12.

No attīstības programmas izstrādes darba grupu SVID analīzes par jomu atkritumu apsaimniekošana secināts²⁷:

Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> Noslēgts ilgtermiņa līgums ar atkritumu apsaimniekotāju, kas ļauj darboties ar ilgtermiņa redzējumu. Izveidots dalīti vākto atkritumu laukums Ādažu pagasta teritorijā. Iespēja šķirot bioloģiski noārdāmos atkritumus Ādažu pagasta teritorijā. Līgumā paredzēta atkritumu laukuma apsaimniekošana. Iespēja šķirot sadzīves atkritumus. 	<ul style="list-style-type: none"> Nav izveidots neviens dalīti vākto atkritumu laukums Carnikavas pagasta teritorijā. Nav bioloģiski noārdāmo atkritumu šķirošanas iespējas Carnikavas pagasta teritorijā. Vāja sabiedrības izpratne par atkritumu apsaimniekošanas pamatprincipiem. Daudz atkritumu apsaimniekošanas pārkāpumu. Nav izveidota mājāsaimniecību datu bāze līgumu kontrolei. 	<ul style="list-style-type: none"> Jāveic sabiedrības izglītošanas pasākumi. Nodrošināt pārkāpumu konstatēšanu un novēršanu (pašvaldības policija, kā arī jāveido pašvaldības vides kontroles amatpersonu dienests). Jāuzbūvē dalīti vākto atkritumu laukumi ērti pieejami visiem novada ciemu iedzīvotājiem. Veicināt atkārtotu lietu izmantošanu. Jāveido bioloģiski noārdāmo atkritumu savākšanas sistēma. Jāveido bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšanas laukums. 	<ul style="list-style-type: none"> Nepietiekams finansējums. Nozares politikas maiņa. Tarifa pieaugums.

3.6 Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas

Pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra uzturētas datu bāzes “Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs” datiem Ādažu novada teritorijā ir reģistrētas divas (2) piesārņotās vietas - bijusī Ādažu pagasta sadzīves atkritumu izgāztuve “Utupurvs” un Garkalnes mežniecības 25. un 33. kvartāls un septiņas (7) potenciāli piesārņotas vietas - SIA “Ekoteks” degvielas bāze, CBF SIA “Binders” Ādažu asfaltbetona rūpnīca, Ādažu nacionālais mācību centrs, Garkalnes bijušais mehāniskais sektors, Centra mehāniskais sektors un notekūdeņu filtrācijas laukums SIA “Carnikavas

²⁷ Ādažu novada attīstības programma 2021.-2027.gadam I sējums Esošās situācijas raksturojums, Ādažu novada pašvaldība, Carnikavas novada pašvaldība

dārznieks”, un divas (2) vietas, kas nav potenciāli piesārņotas - SIA “Berlat grupa”, Rīgas meži Carnikavas novadā.

Lai spriestu par šo vietu ietekmi uz vidi ir nepieciešama detalizētāka izpēte un vietu raksturojums.

3.7 Riska teritorijas un objekti

Ādažu novadā var izdalīt šādus **riska objektus un teritorijas** (skatīt 5.attēlu):

- Rīgas jūras līča krasta erozijas zona. Jūras ģeoloģiskā darbība (abrāzija, akumulācija) pieder pie tiem eksogēnajiem procesiem, kas ietekmē apkārtējo vidi, cilvēku dzīves apstākļus, kā arī tautsaimniecību. Aktuālais Baltijas jūras un Rīgas līča krastu erozijas procesu intensitātes vērtējums ilgtermiņā ir veikts metodiskā materiāla “Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai”²⁸ izstrādes ietvaros. Tajā definētas 5 krasta erozijas klases, kuras katra raksturo atšķirīgu erozijas riska pakāpi vai līmeni. Atbilstoši vadlīnijās sniegtajai informācijai Carnikavas pagasta Rīgas jūras līča piekrastē erozijas procesi, kas ir vērtējami kā risks, dominē abpus Gaujas ietekai jūrā (IV un III klase), uz rietumiem no Gaujas grīvas (III klase), kā arī nelielā posmā abpus Eimuru kanālam (III klase). Pārējā pagasta piekrastes teritorijā sastopami posmi, kas atbilst I (nenozīmīga epizodiska erozija, kompensēta) un II (epizodiska erozija, kompensēta) erozijas klasei.

Saskaņā ar vadlīnijās sniegto erozijas klašu raksturojumu: **III klase** (nozīmīga epizodiska erozija, kuras kompensācija nenotiek pilnā apmērā) atbilst tiem krasta iecirkņiem, kurus mūsdienās raksturo zemas un fragmentāras priekškāpas, rupjgraudaina vai jaukta materiāla pludmales un hronisks bet vāji izteikts sanešu deficīts zemūdens nogāzē. Šo var uzskatīt par biežāk izplatīto krasta erozijas riska līmeni Latvijā, tomēr neskatoties uz piederību vienai klasei, to pārstāvošie iecirkņi var būt morfoloģiski ļoti atšķirīgi. Daudzviet erozijas zemo intensitāti nodrošina krasta nogāzes ģeoloģiskā uzbūve – laukakmeņu izplatība un relatīvi grūti izskalojama iežu klātbūtne krasta griezumā vai arī krasta iecirkņa novietojums „aizvēja” zonā, kur erozijas nodrošināšanai nepieciešamā viļņošnās intensitāte ir sastopama ļoti reti. Atjaunošanās pēc erozijas parasti notiek ļoti lēni un ilgtermiņā ir vērojama ļoti lēna (0,1-0,3 m/gadā) pamatkrasta robežas atkāpšanās.

IV klase (hroniska erozija, kas netiek kompensēta un rezultējās pamatkrasta recesijā ar ātrumu zem 1 m/gadā) atbilst tiem krasta iecirkņiem, kuros mūsdienās nav jaunākā eolās akumulācijas reljefa, vai tas veidojies notiekot erozijas kāples pārpūšanai. Pludmales šādos krasta iecirkņos parasti sastāv no dažāda rupjuma materiāla un to platums reti pārsniedz 25 m. Virspludmales reljefa robežu un arī pamatkrasta robežu iezīmē stāvkrasts vai erozijas kāple. IV erozijas riska klases iecirkņi sastopami galvenokārt Rīgas līča piekrastē gan Vidzemes, gan Kurzemes pusē. Periodos starp vētrām krasta nogāzes virsūdens daļas atjaunošanās praktiski nenotiek, bet nogāžu procesu darbības rezultātā erozijas kāples slīpums pakāpeniski samazinās un var notikt tās pilnīga vai daļēja pārklāšanās ar veģetāciju. Vidējais pamatkrasta robežas atkāpšanās ātrums sasniedz 0,3-0,7 m/gadā.

- Gaujas upes krastu erozijas zona. Krasta erozijas posmi ir vērojami arī Gaujas meandros, kur ūdens straume izskalo krastu Gaujas kreisajā krastā iepretim Carnikavas ciemam un pretējā Gaujas krastā – uz jūras pusi.
- Applūstošās teritorijas (ar 10% applūduma varbūtību), kas noteiktas un attēlotas teritorijas plānojumos un kuru teritorijā būtiski ņemt vērā Aizsargjoslu likumā noteiktos aprobežojumus, lai noteiktā platībā aizsargātu dažāda veida (gan dabiskus, gan mākslīgus) objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošinātu to ekspluatāciju un drošību vai pasargātu vidi un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes;

²⁸ Metodiskais materiāls „Vadlīnijas jūras krasta erozijas seku mazināšanai”, Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte, 2014; <http://www.varam.gov.lv/lat/publ/met/?doc=18713>

- Plūdu riska teritorijas (ar 1% applūsuma varbūtību). Lai novērstu un regulētu lauksaimniecības teritoriju applūšanu, novada teritorijā ir izbūvēti četri polderi: Eimura – Mangaļu (kopā poldera teritorija 2362 ha, t.sk., 2216,12 ha Carnikavas pagastā, 145,88 ha Ādažu pagastā), Laveru (kopā poldera teritorija 2019 ha, t.sk., 818,73 ha Carnikavas pagastā, 1100,27 ha Ādažu pagastā), Carnikavas – Centra (89 ha) un Carnikavas – Sala (172 ha). Carnikavas pagastā polderu teritorijas aizņem gandrīz visu Ādažu novada teritoriju no Rīgas pilsētas puses līdz Gaujai. Novada polderu sistēmas darbību nodrošina 6 sūkņu stacijas: Mangaļu, Eimuru, Laveru, Carnikavas, Carnikavas centra poldera 1 un Carnikavas centra poldera 2 sūkņu stacijas; 5 sūkņu stacijas ir pārbūvētas. Carnikavas pagasta teritorijā jaunbūvēti aizsargdambji 4045 m garumā, slūžas uz Dzirnupes, izveidota straumvirzes būna Gaujā un izveidoti Gaujas krasta nostiprinājumi 335 m garumā. Samazināti plūdu draudi 437 ha lielai platībai, pasargāti 5140 iedzīvotāji. Meliorācijas grāvju kopgarums pagastā – 42370 m. Polderi ir projektēti 10% applūšanas varbūtībai. Tā kā šajās teritorijās pastāv plūdu risks, kas ir jāņem vērā polderu teritoriju izmantošanā, polderi ir izdalīti kā plūdu riska teritorijas. Pavasara plūdu ietekme un krastu erozija Gaujas upes krastos ir mazināta pēc projekta “Plūdu risku samazināšanas pasākumi Carnikavas novadā”.
- Bīstamo kravu pārvadājumu maršruts. Ādažu novada teritoriju šķērso nacionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības transporta riska teritorija valsts galvenais autoceļš A10 Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži). Pa autoceļu kursē tranzīta kravu transports, kas pārvadā arī potenciāli bīstamas kravas, kas avārijas gadījumā var izraisīt ievērojamu negatīvu ietekmi uz vidi;
- Piesārņotas un potenciāli piesārņotas vietas (skatīt 3.6. apakšnodaļu);
- Ar Sosnovska latvāni invadēta teritorija starp Carnikavu un Garupi;
- Riska teritorija Ādažu lidlauka gaisa telpā;
- Paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas. Paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas vasarās ugunsbīstamajā periodā ir meži, īpaši sauso augšanas apstākļu veidi – priežu meži, kas galvenokārt ir izplatīti Rīgas jūras līča piekrastē.

Ādažu novadā nav ražošanas objektu, kuriem saskaņā ar Ministru kabineta 05.03.2016. noteikumu Nr.131 "Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi" nosacījumiem ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programma, drošības pārskati vai civilās aizsardzības plāns.

- Aplūstošā (10 % applūduma varbūtība) teritorija
- Aplūstošā (1 % applūduma varbūtība) teritorija
- Gaujas krastu erozijas teritorija
- Jūras krasta erozijas (III un IV klase) teritorija
- L Ar Sosnovska latvāni invadēta teritorija
- ✈ Riska teritorija ar Ādažu lidlauka gaisa telpu

Piesārņotās vietas:

- 1 Garkalnes mežniecības 25. un 33. kvartāls (nr. 80528/5480)
- 2 Ādažu sadzīves atkritumu izgāztuve "Utupurvs" (nr. 80448/1422)

Potenciāli piesārņotās vietas:

- 3 Notekūdeņu filtrācijas laukums SIA "Carnikavas dārznieks" (nr. 80528/919)
- 4 SIA „Ekoteks” degvielas bāze (nr. 80448/4656)
- 5 CBF SIA „Binders” Ādažu asfaltbetona rūpnīca” (nr. 80448/4310)
- 6 Ādažu nacionālais mācību centrs (nr. 80448/1941)
- 7 Garkalnes bijušais mehāniskais sektors (nr. 80448/1424)
- 8 Centra mehāniskais sektors (nr. 80448/1423)

5.attēls. Riska teritorijas un piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas

3.8 Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti

Ādažu novada teritorijā ir iespējams baudīt dažādas dabas bagātības. Dabas parks “Piejūra” un AAA “Ādaži” nodrošina lielu biotopu un ainavu daudzveidību. Novads atrodas Rīgas jūras līča piekrastē, tā teritorijā ir daudzi gleznaini ezeri un vairākas upes, kas sekmē ūdensobjektu savstarpējo savienojamību. Gaujas upe potenciāli nodrošina piekļuvi ne tikai visam Gaujas upes baseinam, bet arī Daugavas un Lielupes baseinam. Ierīkotās dabas takas, labiekārtotās atpūtas vietas un attīstītā mobilitātes infrastruktūra sniedz iespēju ikvienam Ādažu novada iedzīvotājam un apmeklētājam atrast veidu, kā atpūsties, gūt spēkus un pozitīvas emocijas tepat novadā.

Ādažu novada teritorijā atrodas daļa no **dabas lieguma “Lielā Baltezera salas”** teritorijas, daļa no **aizsargājamo ainavu apvidus “Ādaži”** teritorijas, kurā ietilpst **dabas liegums “Lieluikas un Mazuikas ezeri”** un daļa no **dabas parka “Piejūra”** teritorijas (6.attēls). Visas minētās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (ĪADT) iekļautas Natura 2000 aizsargājamo teritoriju tīklā. Līdz ar to tajās esošo dabas vērtību aizsardzību regulē Latvijas Republikas un Eiropas Kopienas likumdošana, kā arī citas starptautiskās saistības.

3.8.1. Dabas liegums “Lieluikas un Mazuikas ezeri”

4. tabula. Dabas lieguma “Lieluikas un Mazuikas ezeri” raksturojums

Atrašanās teritorija	Ādažu novads Dabas liegums “Lieluikas un Mazuikas ezeri” atrodas AAA “Ādaži” teritorijā dabas lieguma un stingrā režīma zonā (Mazuikas ezers). Teritorijā nenotiek aktīva militārā darbība, netiek rakti ierakumi, nepārvietojas smagā tehnika.
Platība	192 ha
Aizsardzībā kopš	1999. gada
Dabas vērtības	Abi ezeri (Lieluikas ezers – 26 ha, Mazuikas ezers – 23 ha) ir ļoti nozīmīgi reto oligotrofo augu sugu un šādu biotopu saglabāšanā. Oligotrofie ezeri Latvijā vairs nav sastopami. Tie izzuduši ezeru attīstības gaitā, kad tajos, uzkrājoties organiskajām vielām, veidojas bagātīgs augājs, līdz ar to šī uzskatāma par ļoti nozīmīgu teritoriju šādu ezeru aizsardzībā un saglabāšanā. Šādu tīru ūdeņu saglabāšanās iespējama divu iemeslu dēļ: ezeros neietek ne upes, ne strauti, kas varētu tos piesārņot un šī teritorija ilgstoši bija daļēji slēgta teritorija (Ādažu militārais poligons).
Izveidošanas mērķi	Dabas liegums tika izveidots, lai aizsargātu Latvijā ļoti retu ezeru tipu - oligotrofu ezeru ar Dortmaņa lobēlijas augsnēm un ļoti reti sastopamām un aizsargājamām ūdensaugu sugām. Mazuikas ezers ir viens no Latvijas 14 ezeriem, kuros saglabājušās bagātīgas un dzīvotspējīgas lobēlijas – ezerenes sabiedrības, kā arī viens no Baltijas valstīs visizcilākajiem lobēlijas - ezereņu ezeriem. Dortmaņa lobēlija, gludsporu ezerene un sīpoliņu donis ir Latvijas īpaši aizsargājamās augu sugas.
Ierobežojumi	Saskaņā ar Ministru kabineta 2019. gada 22. oktobra noteikumiem Nr. 493 “Aizsargājamo ainavu apvidus "Ādaži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un dabas aizsardzības plānu, gan Ādažu militārā poligonā īstenoto drošības politiku.

Starptautiskā vērtība	Natura 2000. Dabas lieguma teritorijā ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Ādaži".
Teritorijas pārvalde	Realizē VARAM Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija.
Dabas aizsardzības plāns	Dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika posmam no 2015. - 2025.gadam. Ietilpst aizsargājamā ainavu apvidus "Ādaži", teritorijā.
Normatīvie akti	Likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" (02.03.1993.), 16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", 15.03.1999. MK noteikumi Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem", 22.10.2019. MK noteikumi Nr.493 "Aizsargājamo ainavu apvidus "Ādaži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", jo dabas liegums ietilpst AAA "Ādaži" teritorijā.

3.8.2. Dabas liegums "Lielā Baltezers salas"

5. tabula. Dabas lieguma "Lielā Baltezers salas" raksturojums

Atrašanās teritorija	Ietilpst Ādažu un Garkalnes pagastos (bij. Garkalnes novads)
Platība, teritorija	18 ha. Veido Lielā Baltezers piecas salas - Ropažu sala, Liepu sala, Mazā sala, Auzu sala un Briežu sala. Salu teritoriju klāj priežu meži, platlapju meži (liepu), piekrastē pārmitri melnalkšņu meži, kas ir ES Biotopu direktīvas biotops.
Aizsardzībā kopš	1924. gadā Lielā Baltezers salām piešķirts dabas pieminekļa statuss, 1977. gadā - botāniskā lieguma statuss, bet valsts nozīmes dabas liegums "Lielā Baltezers salas" izveidots 1999. gadā.
Dabas vērtības	Nelielā un samērā izolētā teritorijā konstatēts salīdzinoši liels vaskulāro augu sugu skaits. Nozīmīga lapkoku praulgrauža aizsardzības vieta. Salu teritoriju klāj priežu meži, platlapju meži (liepu), piekrastē pārmitri melnalkšņu meži, kas ir ES Biotopu direktīvas biotops.
Ietekmes un apdraudošie faktori	Dabas lieguma mežus negatīvi ietekmē lieguma apmeklētāji, kas tos piesārņo, izvāc kritālas un nelikumīgi izcērt savām vajadzībām. Vēl viens nozīmīgs salu mežus ietekmējošs faktors ir uz visām salām esošie beбри. Beбри spēj īsā laikā nogāzt lielu daudzumu koku, kas varētu draudēt ar krasu salu biotopu maiņu. Lieguma pļavas galvenokārt ietekmē Lielā Baltezers ūdens kvalitāte. No apdzīvotām vietām ezerā nonāk augu barības vielām bagāti notekūdeņi. Ja ūdens tiek piesārņots ar barības vielām, salu un ezera piekrastes augsnes tiek eutroficētas. Tādējādi augsnes kļūst piemērotas citām augu sugām, biotopi

	<p> tiek izmainīti. Šo ietekmi var novērst tikai atbilstoši apsaimniekojot visu ezeru un visas pārējās ūdenstilpes, ar ko tas saistīts.</p> <p> Niedrājus ietekmē Lielā Baltezera ūdens kvalitāte. Ar augu barības vielām piesārņotais ūdens veicina niedru augšanu un maina niedrājā esošo sugu sastāvu.</p> <p> Salu krasti tiek noskaloti gan dabisku procesu rezultātā, gan motorlaivu un cita motorizētā ūdenstransporta radītās ūdens viļņošanās dēļ. Vietās, kur salu krastus sedz niedrāji, šī ietekme ir mazāka.</p> <p> Lielāko daļu Lielā Baltezera salu augu un dzīvnieku sugu negatīvi ietekmē lieguma apmeklētāju darbība un to atstātais piesārņojums. Piesārņojums rada piemērotu vidi salām neraksturīgām sugām. Salās ieviesušies dārzeņbēgļi - vārpainā korinte, sarkanais plūškoks un ošlapu kļava. Izvēcot kritālas uguns kuriem, tiek iznīcināta daudzu bezmugurkaulnieku sugu dzīves vide. Trokšņi traucē putnu ligzdošanai.</p> <p> Labvēlīgi salu ekosistēmas ietekmē tas, ka uz salām pašlaik nenotiek saimnieciskā darbība. Mežos veidojas kritālas, kas ir svarīga dzīves vide dažādiem bezmugurkaulniekiem. Meži kļūst arvien dabiskāki. Kaut gan pļaušanas pārtraukšana ir veicinājusi pļavu aizaugšanu, nav pamata apgalvot, ka tas būtiski samazinājis salu bioloģisko daudzveidību.</p>
Ierobežojumi	<p> Veicami pasākumi antropogēnās slodzes samazināšanai, jo tas ir visbūtiskākais salu ekosistēmu ietekmējošais faktors. Lai novērstu visus negatīvos antropogēnās ietekmes faktoros (piesārņošana, nobradāšana, kritālu izvākšana u.c.), salas apmeklēt jāaizliedz. Lai cilvēkus informētu par dabas liegumu, tā vērtībām un apsaimniekošanas režīmu, nepieciešams izvietot informatīvos standus un zīmes. Lai salas saglabātos maksimāli dabiskas, ir jāierobežo invazīvo sugu izplatīšanās - jāveic rievainās rozēs un korinšu izciršana visās salās. Mežsaimniecisko darbību salās veikt nedrīkst.</p> <p> Lielā Baltezera salās jā saglabā dabiskie biotopos notiekošie procesi. Dabisko biotopu saglabāšana veicinātu arī invazīvo sugu izkonkurēšanu. Lai samazinātu ūdens transporta līdzekļu radīto negatīvo ietekmi (viļņošanās radīto krasta noskalošanu, trokšņa ietekmi uz salu faunu), jāievēro 20 m aizsargjosla ap salām.</p>
Starptautiskā vērtība	Natura 2000
Teritorijas pārvalde	Realizē VARAM Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija.
Dabas aizsardzības plāns	Dabas aizsardzības plāns izstrādāts 2004. - 2014. gadam.
Normatīvie akti	<p> Likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" (02.03.1993.),</p> <p> 16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi",</p>

15.036.1999. MK noteikumi Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem".

Individuālie izmantošanas un aizsardzības noteikumi nav izstrādāti.

3.8.3. Aizsargājamo ainavu apvidus "Ādaži"

6. tabula. Aizsargājamā ainavu apvidus "Ādaži" raksturojums

Atrašanās teritorija	Ādažu novads, Saulkrastu novads (bij. Sējas novads)
Platība, teritorija	10150 ha Teritorijā ietilps arī dabas liegums "Lieluikas un Mazuikas ezeri"
Aizsardzībā kopš	2004. gada
Starptautiskā vērtība	Natura 2000
Teritorijas pārvalde	Realizē VARAM Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija
Dabas vērtības	<p>Militāro mācību rezultātā izveidojušies Latvijas apstākļos reti biotopi - ievērojamas virsāju platības un klaji vai vāji apauguši smiltāji. Nozīmīgākā vieta valstī biotopa – 2320 Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji – saglabāšanā. Teritorijā konstatēti tādi ES Biotopu direktīvas biotopi kā – 2330 Klajas iekšzemes kāpas, 3130 Ezeri ar oligotrofām līdz mezotrofām augu sabiedrībām, 6410 – Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs u.c. Teritorijā sastopams liels skaits aizsargājamo augu un dzīvnieku sugu. Pateicoties ilgstošām militārām mācībām, šeit izveidojusies interesanta ainava, kas piemērota vismaz 22 Latvijā un Eiropā aizsargājamo putnu sugu ligzdošanai.</p> <p>Izveidots, lai nodrošinātu labvēlīgu aizsardzības stāvokli Latvijas un Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamiem biotopiem (jo īpaši – Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausiem virsājiem, slapjiem virsājiem, ar lakstaugiem klātām pelēkajām kāpām, veciem vai dabiskiem boreāliem mežiem, purvainiem mežiem, staignāju mežiem un augstajiem purviem) un aizsargājamām sugām (smilšu krupim <i>Bufo calamita</i>, gludenajai čūskai <i>Coronella austriaca</i>, rubenim <i>Tetrao tetrrix</i>, stepes čipstei <i>Anthus campestris</i>, zaļajai vārnai <i>Coracias garrulus</i> u.c.) un saglabātu AAA "Ādaži" kā Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīgu vietu, vienlaikus nodrošinot valsts aizsardzības uzdevumu veikšanas iespējamību. AAA „Ādaži” ir lielākā vai viena no lielākajām atradnēm Latvijā arī vairākām bezmugurkaulnieku sugām – garlūpas racējlapsenei <i>Bembix rostrata</i>, raibspārnu slitājsisenim <i>Oedipoda coerulea</i> un lielajam dižkoksngrazim <i>Ergates faber</i>.</p>
Ietekmes un apdraudošie faktori	AAA "Ādaži" mežus ilgstoši ir ietekmējusi cilvēka militārā darbība. Tā rada daudzveidīgus traucējumus ekosistēmā, visbiežāk tie ir dažādu apjomu un intensitātes ugunsgrēki, kā arī zemeszemes nobradāšana un izbraukāšana. Sausie priežu meži tiek intensīvi izmantoti arī rekreācijai, kas ir pretrunā ar

	<p>militārā poligona apmeklēšanas kārtību, bet ir pieļaujams AAA “Ādaži” teritorijā ārpus poligona.</p> <p>21. gs. sākumā, sākot ar 2008. gadu, daļa zālāju militārā poligona teritorijā tikusi apsaimniekota, ļaujot saglabāt atklātus zālājus un nodrošinot tur sastopamajām retajām un attiecīgajiem augšanas apstākļiem piemērotām dabisko zālāju sugām nepieciešamos apstākļus (Puskas kreisajā krastā un ap bijušajām mājvietām militārā poligona teritorijā). Regulāri apsaimniekojot, sagaidāma zālāju struktūras uzlabošanās un ar laiku tie var atbilst ES nozīmes biotopiem.</p>
Apsaimniekošanas pasākumi	<p>Saskaņā ar Dabas aizsardzības plānu laika posmam no 2015. - 2025.gadam.</p> <p>Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centrs regulāri veic Ādažu militārajā poligonā ietilpstošās aizsargājamo ainavu apvidus “Ādaži” daļas apsaimniekošanu, lai nodrošinātu dabas vērtību saglabāšanu.</p>
Dabas aizsardzības plāns	<p>Dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika posmam no 2015. - 2025.gadam.</p>
Normatīvie akti	<p>Likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993.),</p> <p>23.02.1999. MK noteikumi Nr.99 “Noteikumi par aizsargājamo ainavu apvidiem”,</p> <p>22.10.2019. MK noteikumi Nr. 493 “Aizsargājamo ainavu apvidus "Ādaži" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.</p>

3.8.4. Dabas parks “Piejūra”

7. tabula. Dabas parka “Piejūra” raksturojums

Atrašanās teritorija	<p>Ietilpst Rīgā, kā arī Saulkrastu un Ādažu novados.</p> <p>Dabas parka teritorija aizņem aptuveni piekto daļu no Carnikavas pagasta teritorijas un stiepjas gar jūru 19 km garumā.</p>
Platība	4180 ha
Aizsardzībā kopš	1962. gadā
Dabas vērtības	<p>Teritorija veidota daudzu retu piejūras biotopu aizsardzībai, mezotrofu ezeru ar oligotrofu līdz mezotrofu augu sabiedrībām minerālvielām nabadzīgās ūdenstilpēs un to krastmalās. Īpaši nozīmīgi ir tādi biotopi kā embrionālās kāpas, priekškāpas, mežainas jūrmalas kāpas un veci boreāli meži. Daudz retu augu un dzīvnieku sugu. Ummja ezerā konstatētas daudzas šāda tipa ezeriem raksturīgas augu sugas: Dortmaņa lobēlija, ezerenes u.c.. Pie Garezera konstatētas vairākas retas sikspārņu sugas.</p> <p>Vakarbulļi ir viena no nedaudzām vietām Latvijā, kur sastopami piejūras zālāji ar tiem raksturīgām augu sugām - zemeņu āboliņu, jūrmalas pienzāli, purva pieneni, jūrmalas armēriju u.c. Šī teritorija ir viena no trīs purva mātsaknes atradnēm Latvijā.</p>

Izveidošanas mērķi	<p>Teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai.</p> <p>Saglabāt piekrastes biotopu kompleksu, it īpaši mežainās kāpas, pelēkās kāpas, piejūras pļavas un ezerus ar oligotrofām līdz mezotrofām augu sabiedrībām, kā arī nodrošināt aizsardzību tādām sugām kā smiltāja nelķe <i>Dianthus arenarius arenarius</i>, purva mātsakne <i>Angelica palustris</i> un stepes čipste <i>Anthus pratensis</i>.</p>
Ietekmes un apdraudošie faktori	<p>Dabas parkā sastopamās dabas vērtības visvairāk apdraud liela antropogēnā slodze, jo teritorija tiek intensīvi izmantota rekreācijai, līdz ar to jāpievērš pastiprināta uzmanība apmeklētāju plūsmas plānošanai. Pelēko kāpu un zālāju dabas vērtības var izzust, tos atbilstoši neapsaimniekojot.</p> <p>Ilgtermiņa attīstības stratēģija plāno dabas parka teritorijas vēlamās ilgtermiņa izmaiņas kā ilgtspējīgu iekļaušanos novada ekonomiskajās aktivitātēs, rodot saprotamus kompromisus ar valsts institūcijām par infrastruktūras objektu izbūvi atbilstoši tā aizsardzības un izmantošanas kārtībai un dabas parka dabas aizsardzības plānam.</p> <p>Attīstības programmas Rīcības plānā noteikts RV4.2. Dabas parka "Piejūra" attīstība un tā izpildei noteikti vairāki uzdevumi – īstenot novada ilgtspējīgas attīstības intereses dabas parka teritorijā un ilgtspējīgi iekļaut parka teritoriju novada atpūtas un sporta aktivitātēs. Īstenojot šo uzdevumu plānotos pasākumus/aktivitātes kā rezultatīvais rādītājs noteikts, ka plānojot atbilstošu infrastruktūru un pareizi novirzot cilvēku plūsmas tiek mazināta antropogēnā slodze.</p>
Starptautiskā vērtība	Natura 2000.
Teritorijas pārvalde	Realizē VARAM Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālā administrācija.
Dabas aizsardzības plāns	<p>Dabas aizsardzības plāns izstrādāts laika posmam no 2020. - 2031.gadam.</p> <p>Plāns izstrādāts LIFE Daba un bioloģiskā daudzveidība projekta "Piekrastes biotopu aizsardzība dabas parkā "Piejūra" (LIFE CoHaBit, LIFE15 NAT/LV/000900) ietvaros.</p>
Normatīvie akti	<p>Likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" (02.03.1993.),</p> <p>14.03.2006. MK noteikumi Nr.204 "Dabas parka "Piejūra" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi".</p>

3.8.5. Īpaši aizsargājami dabas pieminekļi un mikroliegumi

Dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols" atzīmēts 41 valsts nozīmes aizsargājams dabas piemineklis - dižkoki. Taču jāņem vērā, ka informācija par dižkokiem Dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols" ir nepilnīga un mainīga, jo aizsargājamo koku apzināšana un to reģistrācija datu bāzē tiek turpināta, dižkoku skaits Ādažu novadā nav konkrēti nosakāms²⁹. Līdz ar to jāatzīmē, ka jebkurš koks, kas sasniedz Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumu Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas

²⁹ Informācija no Dabas aizsardzības pārvaldes Pierīgas reģionālās administrācijas 26.05.2021. atzinuma Nr. 4.8/3071/2021-N "Par Ādažu novada attīstības programmu un ilgtspējīgas attīstības stratēģiju"

teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2. pielikumā noteiktos parametrus ir uzskatāms par aizsargājamu koku - dižkoku.

Novada teritorijā izveidoti vairāki mikroliegumu gan putnu sugu aizsardzībai, gan biotopu aizsardzībai (*skatīt 6.attēlu*).

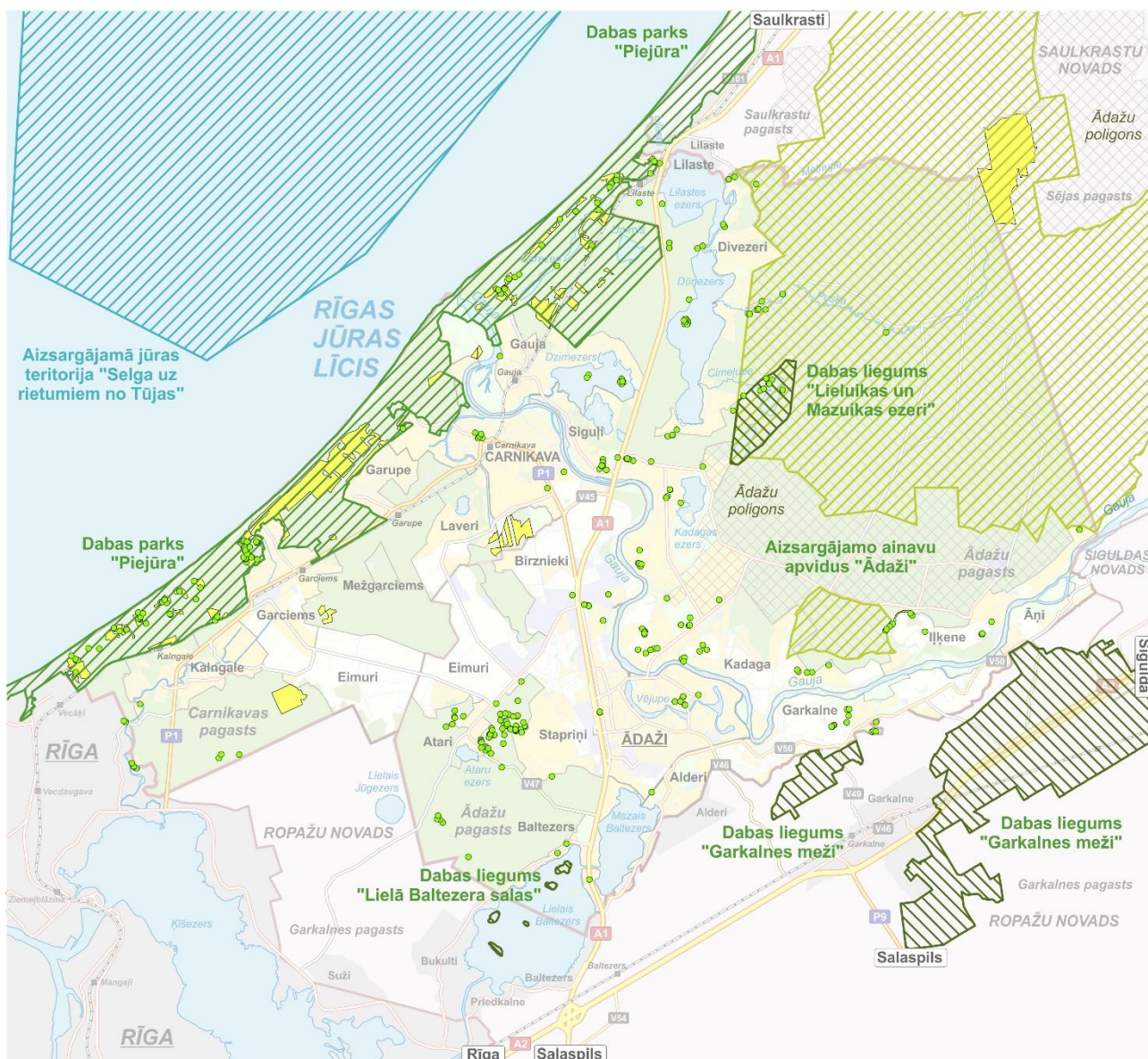
3.8.6. Aizsargājамie biotopi

Novadā izplatītie **biotopi**:

- Militāro mācību rezultātā Ādažu militārā poligona teritorijā izveidojušies Latvijas apstākļos reti biotopi – ievērojamas virsāju platības un klaji vai vāji apauguši smiltāji. Nozīmīgākā vieta valstī biotopa – Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji (2320) – saglabāšanā. Teritorijā konstatēti tādi ES Biotopu direktīvas biotopi kā – Klajas iekšzemes kāpas (2330), Ezeri ar oligotrofām līdz mezotrofām augu sabiedrībām (3130), – Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnēs (6410) u.c. Teritorijā sastopams liels skaits aizsargājamu augu un dzīvnieku sugu. Pateicoties ilgstošām militārām mācībām, šeit izveidojusies interesanta ainava, kas piemērota vismaz 22 Latvijā un Eiropā aizsargājamu putnu sugu ligzdošanai. AAA “Ādaži” stingras aizsardzības dabas teritorijās ir 24 meža atslēgas biotopi un 4 neregulēto upju aizsargjoslas. Savukārt ierobežotas darbības aizsargājamās teritorijas ir 15 kāpu biotopi, 5 mežu biotopi, 2 purvu biotopi un 3 regulēto upju aizsargjoslas.
- 2180 Mežainas piejūras kāpas, kas ir izplatītākais biotops un sastopamas novada piekrastē. Tās no kopējās aizsargājamo biotopu platības novadā aizņem lielāko daļu – 23,95 km².
- Jūras piekrastē izplatīti ir arī citi kāpu biotopi: Embrionālās kāpas (2110), Priekškāpas (2120) un Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas (2130*).
- Novadā sastopami arī aizsargājami meža biotopi: Veci vai dabiski boreāli meži (9010*), Purvaini meži (91D0*), Aluviāli meži (91E0*) un citi, kā arī saldūdeņu biotopi: Ezeri ar oligotrofām līdz mezotrofām augu sabiedrībām (3130) un Eitrofi ezeri ar ieģrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju (3150), kas sastopami novada ezeros. Pavisam novadā sastopami septiņpadsmit ES nozīmes aizsargājамie biotopi. Vairums no tiem, izņemot biotopus 2110, 2120 un 7110*, t.i. četrpadsmit biotopu veidi ir īpaši aizsargājami arī Latvijā.

* Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkla Natura 2000 biotopu kods³⁰.

³⁰ <https://likumi.lv/ta/id/128923-noteikumi-par-latvija-sastopamo-eiropas-savienibas-prioritaro-sugu-un-biotopu-sarakstu>

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas:

- Aizsargājamā jūras teritorija
- Aizsargājamo ainavu apvidus
- Dabas parks
- Dabas liegums
- Valsts nozīmes aizsargājams koks/dižkoks
- Mikroliegums

6.attēls. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti, mikroliegumi Ādažu novadā

3.9 Izmaiņas, ja plānošanas dokumenti netiktu īstenoti

Atbilstoši likumam “Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums”, sākot ar 01.07.2021. Ādažu novada administratīvajā teritorijā ietilps divas teritoriālās vienības – esošais Ādažu novads un esošais Carnikavas novads, tāpēc abi plānošanas dokumenti tiek gatavoti savstarpējā sadarbībā abām pašvaldībām. Abu plānošanas dokumentu redakcijas publiskajai apspriešanai apstiprinās esošās Ādažu novada un Carnikava novada domes, bet gala redakcijas jau apstiprinās jaunā Ādažu novada dome. Šo abu plānošanas dokumentu izstrādes nepieciešamību nosaka normatīvie akti.

Aktualizētā Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. - 2037. gadam ir apvienotā novada (Ādažu novada un Carnikavas novada) ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts jaunā Ādažu novada ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva.

Ilgspējīgas attīstības stratēģija hierarhiski ir augstākais jaunās pašvaldības teritorijas plānošanas dokuments, kas veido ilgtermiņa un vidēja termiņa ietvaru Ādažu novada teritorijas plānojumam, kas perspektīvā būs jāizstrādā kā jauns pašvaldības plānošanas dokuments un attīstības programmai.

Ādažu novada attīstības programma 2021. - 2027. gadam ir izstrādāta kā Ādažu novada pašvaldības stratēģiskās attīstības vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā rezumējot informāciju vienotā dokumentā, rodas priekšstats par jaunā novada attīstības redzējumu septiņu gadu perspektīvā līdz 2027. gadam, eventuelajām problēmām vides jomā un to iespējamajiem risinājumiem.

Plānošanas dokumentu izstrādes procesā tiek apkopota un apzināta visa pieejamā informācija par jauno novadu un dažāda līmeņa plānošanas dokumenti un nozaru politikas dokumenti.

Būtiskākās ilgtspējīgas attīstības stratēģijas sastāvdaļas ir ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu noteikšana un telpiskās attīstības perspektīvas izstrāde, kā arī vadlīniju noteikšana katras nozīmīgās telpiskās struktūras attīstībai un plānošanai, kas ir būtiski svarīgs pamatnosacījums, izstrādājot jauno novada teritorijas plānojumu, kā arī lokālplānojumus, detālplānojumus un tematiskos plānojumus. Būtiskākās attīstības programmas sastāvdaļas ir stratēģiskā daļa, kas nosaka vidēja termiņa attīstības prioritātes, nepieciešamo rīcību virzienu un uzdevumu kopumu un vidējā termiņā sasniedzamos rezultātus, ievērtējot vides un sociāli - ekonomiskos apsvērumus un kā tas tiek apvienots ar kvalitatīvu vidi, kā arī rīcību un investīciju plāni.

Plānošanas dokumenti nemaina valstī pieņemto politikas dokumentu, vadlīniju un normatīvo aktu prasības, bet tikai "sakārto" tās savā teritorijā dažādu nozaru griezumā. Tādejādi var uzskatīt, ka plānošanas dokumenti ir īpašā veidā strukturētas informācijas kopums, kas izvērtē dažādu nozaru politikas un normatīvo dokumentu prasības. Tomēr dažādu nozaru un institūciju normatīvie akti mēdz būt pretrunīgi vai nepietiekami skaidri detalizē prasības attiecībā uz konkrētas pašvaldības teritoriju. Tādā gadījumā vietējā pašvaldība un iedzīvotāji pieņem lēmumu par papildus ierobežojumu noteikšanu aizsargājamo teritoriju vai objektu saglabāšanu un tām pieguļošo teritoriju attīstību.

Jāatzīmē, ka attīstības programma ar tajā iekļautu stratēģisko matricu vidēja termiņa prioritāšu īstenošanai, rīcības plānu (pasākumi, aktivitātes, atbildīgie izpildītāji un izpildes termiņi, finanšu avoti un rezultatīvie rādītāji) un investīciju plāns (investīciju projekti) ne tikai ļauj pašvaldībai mērķtiecīgi plānot savas teritorijas attīstību 1-3 un 4-7 gadu periodā, bet vienlaicīgi ir arī priekšnoteikums Eiropas Savienības strukturālo fondu līdzekļu sekmīgākai piesaistīšanai un apgūšanai pašvaldības teritorijā.

8. tabulā sniegti būtiskākie vides aspekti un raksturotas ietekmes uz tiem, ja Ādažu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumenti netiktu īstenoti.

8. tabula. **Vides aspekti un sekas, ja plānošanas dokumenti netiek īstenoti**

Vides aspekti	Sekas, ja plānošanas dokumenti netiek īstenoti
Dabas resursu ilgtspējīga izmantošana	<p>Nav noteikti pasākumi dabas resursu apsaimniekošanai un aizsardzībai un atbilstoši netiek īstenotas aktivitātes dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai.</p> <p>Perspektīvā netiek plānota dabas resursu atbilstoša apsaimniekošana, kā rezultātā negatīvi tiek ietekmēta vide, samazinās atjaunojamo un neatjaunojamo dabas resursu kvantitāte un kvalitāte.</p>

Vides aspekti	Sekas, ja plānošanas dokumenti netiek īstenota
Bioloģiskā daudzveidība	<p>Netiek noteiktas vadlīnijas dabas resursu teritoriju plānošanai un attīstībai.</p> <p>Nav aktuālas informācijas par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, novadā esošajām dabas vērtībām un to saglabāšanas un aizsardzības nepieciešamību.</p> <p>Netiek domāts par novada attīstības interešu sabalansēšanu ar dabas aizsardzības interesēm. Perspektīvā netiek plānota dabas teritoriju atbilstoša apsaimniekošana, kā rezultātā negatīvi tiek ietekmēta piekrastes teritorija, aizsargājamo augu sugas un biotopi, aizsargājamo augu un putnu sugu skaits.</p>
Vides izglītība	<p>Nav izstrādāts pašvaldības Vides politikas plāns.</p> <p>Netiek plānoti pasākumi sabiedrības dažādu mērķauditoriju vides izglītības līmeņa paaugstināšanai, energoefektivitātes, videi draudzīgu tehnoloģiju, veselīga dzīvesveida un sabiedriskā transporta popularizēšanai.</p> <p>Sabiedrībai nav patstāvīgi aktualizētas un viegli pieejamas informācijas par vides kvalitāti novadā. Pašvaldības mājas lapā nav izveidota Vides jeb „Zaļā” sadaļa, kurā novada iedzīvotāji un citi interesenti regulāri tiek informēti par vides (ūdeņu u.c.) kvalitāti, energoefektivitātes pasākumiem, bioloģiskās daudzveidības teritorijām u.c., kā arī novadā notiekošajiem vides izglītības pasākumiem.</p> <p>Iedzīvotāji un uzņēmēji netiek iesaistīti vides aktivitātēs, netiek veicināta sabiedrības pašiniciatīva.</p>
Ražošanas zonas un degradētās teritorijas	<p>Netiek plānota ražošanas un loģistikas zonu attīstība.</p> <p>Nav apzinātas degradētās teritorijas, nenotiek degradēto teritoriju revitalizācija un iesaistīšana attīstības aprīvē, līdz ar to netiek sekmēta pašvaldības teritorijas ilgtspējīga un plānota attīstība.</p> <p>Pašvaldība un uzņēmēji nevar sekmīgi piesaistīt ES strukturālo fondu līdzekļus, piesaistīt investīcijas rūpniecisko un degradēto teritoriju attīstībai.</p>
Virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte	<p>Netiek risinātas virszemes un pazemes ūdeņu, tajā skaitā dzeramo ūdeņu kvalitātes problēmas, nav noteikti centralizēti piegādātā ūdens kvalitātes rādītāji. Nav veikti pasākumi centralizēti piegādātā dzeramā ūdens kvalitātes paaugstināšanai. Pasliktinās dzeramā ūdens kvalitāte kvartāra horizonta akās.</p> <p>Netiek plānota novada ūdenssaimniecības sistēmas pārbūve un paplašināšana, ar centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem nodrošināto vai daļēji nodrošināto blīvas apbūves teritoriju (ciemu) paplašināšana. Nav aktualizēts jautājums par attālāko ciemu pieslēgšanas iespējām pie ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām. Nav noteikts kādas komunikācijas nepieciešamas katrā no blīvas apbūves teritorijām un atbilstoši nav īstenoti projekti jaunu komunikāciju izveidei.</p> <p>Nekvalitatīvs dzeramais ūdens (paaugstināta cietība, mikrobioloģiskais piesārņojums)).</p> <p>Iespējams, lokāls virszemes un pazemes ūdens piesārņojuma risks no individuālajiem urbumiem, kas tiek izmantoti ūdensapgādē, pamestajiem</p>

Vides aspekti	Sekas, ja plānošanas dokumenti netiek īstenota
	<p>un netamponētajiem urbumiem, potenciāli piesārņotajām vietām, lokālajām kanalizācijas septiskajām tvertnēm vai izsmēļamajām bedrēm u.c.</p> <p>Nav izstrādāts publisko ūdeņu resursu apsaimniekošanas plāns.</p> <p>Netiek izstrādāti un īstenoti teritoriju labiekārtošanas projekti pie ūdeņiem, palielināts labiekārtotu peldvietu skaits, veikts vietējais peldvietu kvalitātes monitorings, kā rezultātā lielāka antropogēnā slodze un virszemes ūdeņu piesārņojums, atkritumi utt.</p>
Plūdu riski	<p>Netiek noteikti plūdu riski Ādažu novadā un atbilstoši plānoti pasākumi plūdu riska mazināšanai/novēršanai, polderu, meliorācijas sistēmu un hidrotehnisko būvju apsaimniekošanai, atjaunošanai vai jaunu izbūvei. Nav izstrādāti polderu apsaimniekošanas plāni.</p> <p>Nav izstrādāta pretplūdu pasākumu programma. Saglabājas applūšanas risks vairākās novada blīvas apbūves teritorijās (ciemos).</p>
Atmosfēras gaisa kvalitāte, klimata pārmaiņas	<p>Netiek plānoti pasākumi energoefektivitātes paaugstināšanai – īstenoti projekti energoefektīva apgaismojuma nodrošināšanai apdzīvotajās vietās un sabiedriskās vietās, ēku siltināšanu u.c., atbilstoši Ādažu novada Ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plānam līdz 2030. gadam.</p> <p>Nav īstenotas aktivitātes videi draudzīgas enerģijas ražošanai un alternatīvas elektroenerģijas ieguvei, infrastruktūras izveidei alternatīviem transporta satiksmes veidiem, kā rezultātā nesamazinās siltumnīcefektu efektu radošo gāzu emisijas atmosfēras gaisā, nepaaugstinās gaisa kvalitāte, pasliktinās iedzīvotāju dzīves kvalitāte un veselība.</p>
Transports un trokšņi	<p>Netiek plānota transporta infrastruktūras un satiksmes drošības uzlabošana, tajā skaitā tranzīta transporta novirzīšana no blīvas dzīvojamās apbūves teritorijām, jaunu autotransporta un gājēju savienojumu izbūve, velosipēdistu un gājēju ceļu izveide, pašvaldības ielu un ceļu atjaunošana/jaunu izbūve.</p> <p>Nav izstrādāti un īstenoti projekti ceļa infrastruktūras attīstībai pie valsts galvenā autoceļa A1 Rīga – Ainaži (E67) (piebraucamie ceļi, divlīmeņu krustojumi, ieskriešanās joslas, gājēju tuneļi vai tilti utt.). Nav izbūvēts Baltezera apvedceļš (sadarbībā ar Satiksmes ministriju), īstenots gājēju savienojums starp Ādažiem un Stapriņiem Gaujas ielas galā, izbūvēts dzelzceļa atzars uz Eimuriem u.c. aktivitātes.</p>
Labiekārtojums	<p>Netiek apzināta esošā Ādažu novada publiskās ārtelpas situācija un saskaņā ar to izstrādāta koncepcija Ādažu novada publiskās ārtelpas attīstībai.</p> <p>Nav izstrādāts rīcības plāns pašvaldības nekustamo īpašumu apsaimniekošanai.</p> <p>Netiek veidotas atpūtas vietas mežos, ar pastaigu un atpūtas vietām, tematiskiem elementiem.</p>
Atkritumi	<p>Netiek plānota apsaimniekošanas infrastruktūras pilnveidošana un netiek īstenoti pasākumi atkritumu apsaimniekošanas sistēmas kvalitātes paaugstināšanai - šķiroto atkritumu veidu un dalītās atkritumu vākšanas punktu skaita palielināšana, kā arī pārstrādāto atkritumu apjoma palielināšana.</p>

4. VIDES STĀVOKĻIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTI VAR BŪTISKI IETEKMĒT

Novada teritorijas esošā vides stāvokļa raksturojums, ņemot vērā dažādus indikatorus un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ietekmes un apdraudošie faktori ir aprakstīti Vides pārskata 3.nodaļā.

Cienu teritorijas

Esošo apdzīvojuma struktūru novadā veido 22 ciemi – Alderi, Atari, Ādaži, Āņi, Baltezers, Birznieki, Carnikava, Divezeri, Eimuri (Ādažu pag.), Eimuri (Carnikavas pag.), Garciems, Garkalne, Garupe, Gauja, Ilķene, Kadaga, Kalngale, Laveri, Lilaste, Mežgarciems, Siguļi, Stapriņi, kā arī viensētas lauku teritorijā. Cienu teritorijās ir koncentrētas dažādas dzīvojamās, publiskās, ražošanas, transporta un tehniskās apbūves teritorijas. Ciemos ir dažāda nodrošinātība ar centralizētām komunikācijām, t.i., centralizēto ūdensapgādi, kanalizāciju un siltumapgādi.

Plānošanas dokumentu risinājumu ietekme

Stratēģijas I stratēģiskais mērķis “Droša, sakārtota infrastruktūra” paredz nodrošināt komunālo pakalpojumu, energoapgādes pieejamību lietotājiem, cienu savienotību. Pievilcīga dzīves vieta veidojas no šādiem elementiem: pievilcīga pilsētu un cienu publiskā telpa; kvalitatīvs un finansiāli pieejams mājoklis; izcila vispārējā izglītība; droša satiksme, laba sasniedzamība; daudzveidīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas; moderna pirmsskolas, vispārējā, kultūras un interešu izglītība; kvalitatīva veselības aprūpe, uz ģimeni vērsti sociālie pakalpojumi un palīdzība; aktīva pašvaldība un atbalsts iedzīvotāju ierosmēm, stipra novada identitāte un tradīcijas, lepnums par dzīvošanu novadā; pieejama ūdensapgāde, kanalizācija, siltumapgāde, efektīva atkritumu saimniecība. Mājokļu pieejamība un dažādība kā arī videi draudzīga, mūsdienīga pārvaldība, veicinās iedzīvotāju skaita pakāpenisku pieaugumu. Lielākā daļa iedzīvotāju dzīvos Ādažu un Carnikavas pilsētās. Iedzīvotāju lielākajai daļai būs nodrošināti centralizēti kanalizācijas un ūdensvada pakalpojumi.

Stratēģija apdzīvojuma struktūras attīstībā nosaka risinājumu, ka ir jāveicina cienu robežu pārskatīšana un apbūves koncentrēšana ciemos, kur ir pieejami inženiertīkli un transporta infrastruktūra, krasi ierobežojot izklaidus apbūves attīstību, tādejādi saglabājot lauku teritorijas telpiskās struktūras elementu resursus un mazinot piesārņojuma veidošanos no decentralizētas komunālās saimniecības. Pašvaldība nosaka augstākas prasības inženierkomunikāciju un citu pakalpojumu pieejamībai koncentrētās apbūves teritorijās – ciemos. Apbūves gabali netiek atdalīti mežu un ūsņu teritorijās, kur nav pieejamas komunikācijas.

Kā arī plāno noteikt Ādažiem un Carnikavai pilsētas statusu, līdz ar to nosakot, ka ir jānosaka Ādažu un Carnikavas pilsētu robežu noteikšanas kritēriji, vērtējot iespējamus ieguvumus/zaudējumus un nepieciešamos finanšu līdzekļus ielu tīkla un inženierkomunikāciju tīkla izbūvei un uzturēšanai. Katrai plānotajai pilsētai tiek noteikta sava specializācija.

Tiek noteikti trīs līmeņu attīstības centri – novada nozīmes centri – Ādažu un Carnikavas pilsētas, vietējas nozīmes attīstības centri – Kadagas, Baltezera, Garkalnes, Alderu, Kalngales un Garciema ciemi un lauku apdzīvojuma mazie ciemi – Ilķene, Āņi, Stapriņi, Atari, Eimuri, Birznieki, Divezeri, Lilaste, Laveri. IAS atbalsta turpmākajā novada apdzīvojuma struktūras plānošanā izstrādāt cienu attīstības plānus.

Attīstības programmā tiek plānoti pasākumi jaunveidojamu un atjaunojamu inženiertehniskās infrastruktūras (ūdenssaimniecība, lietus ūdens savākšana, siltumapgāde) projektēšanai un izbūvei

jau esošajās blīvi apdzīvotās vietās, gan plānotajās paplašināmajās blīvas apbūves teritorijās, kā arī ražošanas attīstības teritorijās. Plānoti pasākumi klimata pārmaiņām pielāgotai infrastruktūrai.

Turpmākajā pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādē, t.i., teritorijas plānojumā, lokālplānojumā, plānojot gan apdzīvojama struktūras izmaiņas, gan pakalpojumu sniegšanas centrus, rekomendējams papildus apsvērt attīstības teritoriju atbilstību normatīvajos aktos noteiktām prasībām vides kvalitātes nodrošināšanā novada iedzīvotājiem.

Transporta koridori

Novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A1 (Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži)), valsts reģionālais autoceļš P1 (Rīga – Carnikava – Ādaži). Teritoriju tās ziemeļrietumos šķērso elektrificēta dzelzceļa līnija Rīga – Skulte, Ādažu novadā ir divas dzelzceļa stacijas – Carnikava un Lilaste, kā arī četras pieturas vietas – Kalngale, Garciems, Garupe, Gauja.

Plānošanas dokumentu risinājumu ietekme

Stratēģija kā ilgtermiņa transporta infrastruktūras attīstību nosaka, ka novada teritorijas iedzīvotāju un uzņēmumu mobilitāte būs balstīta transporta daudzveidībā – vilciens, autobuss, automašīna, velosipēds, mikromobilitātes rīki un kājāmiešana – visi transporta veidi sekmīgi savietoti novada teritorijā, ļaujot ērti pārvietoties novada teritorijā un ātri sasniegt Rīgas centru. Izveidoti labi savienojumi ar Siguldas, Saulkrastu un Ogres virzieniem. Pateicoties unikālajam ūdenstransporta savienojumam ar Gaujas-Baltezera kanālu, izbūvētajam veloceļu tīklam un ērtajiem savienojumiem ar elektrisko vilcienu, novads būs kļuvis par iecienītu vienas dienas izbraucienu teritoriju.

Kā viena no ilgtermiņa prioritātēm noteikta attīstīta transporta infrastruktūras, nodrošinot novada dažādo teritoriju savienojamību un mobilitāti.

Visa veida transporta infrastruktūras vēlamā ilgtermiņa attīstība tiek plānota šāda:

- valsts galvenā autoceļa A1 attīstība zona, kur tiek plānoti vairāki kompleksi risinājumi, kas detalizētāk pētāmi veicot ietekmes uz vidi novērtējumu vai sagatavojot sākotnējo ietekmes uz vidi novērtējumu;
- Baltezera, Alderu, Stapriņu, Siguļu, Gaujas, Ataru, Eimuru, Birznieku, Lilastes u.c. ciemu sasniedzamības nodrošinājums;
- droša gājēju un velosipēdistu šķērsojuma izbūve pāri A1;
- gājēju un velosipēdistu tuneļa izbūve Lilastē;
- gājēju un velosipēdistu tuneļa izbūve Carnikavā zem dzelzceļa;
- Ādažu centra A1 attīstības zona un mobilitātes punkti dzelzceļa stacijās (Carnikavas pagastā, Garkalnes pagastā) un Ādažu centrā;
- vienota, nepārtraukta velo infrastruktūra, lai nodrošinātu “zaļās” mobilitātes iespējamību starp apdzīvotām vietām un vietēja līmeņa savienojumus;
- ūdenstransporta ceļa izveide Ādažu novadā, izmantojot Gaujas-Baltezera kanālu.

Stratēģijā noteiktas vadlīnijas transporta infrastruktūras attīstībai un plānošanai.

Attīstības programma plāno vairākus pasākumus, lai nodrošinātu un attīstītu drošu un mobilo satiksmes infrastruktūru, kā arī videi draudzīga transporta un mobilitātes attīstībai.

Ražošanas un loģistikas attīstības teritorijas

Ādažu novads ir strauji augošs un aktīvs, uzņēmējdarbība attīstās vairākos virzienos – ir gan ražotāji, gan pakalpojumu sniedzēji, gan liels skaits tirdzniecības uzņēmumu.

Plānošanas dokumentu risinājumu ietekme

Ilgtermiņā plānots novadā attīstīt ražošanas teritorijas zaļās un digitālās ekonomikas attīstībai. Viens no Stratēģijas ilgtermiņa stratēģiskiem mērķiem SM2 “Konkurētspējīga un daudzveidīga

uzņēmējdarbība” paredz nodrošināt iedzīvotājiem tādu dzīves vidi, kur saimnieciskā darbība nerada klimata pārmaiņas, bet gan sekmē dzīves un vides kvalitāti. Kā arī veidot attīstītas industriālās teritorijas ar uzņēmējdarbībai nepieciešamo infrastruktūru daudzpusīgās jomās. Radīt labvēlīgus apstākļus esošo uzņēmumu izaugsmei un jaunu uzņēmumu darbības uzsākšanai, aktīvi piesaistīt investorus. Sekmēt radīt jaunas darba vietas radīšanu vietējiem iedzīvotājiem.

Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā ir noteiktas teritorijas – industriālās zonas, kuras plānotas ražošanas uzņēmumu un loģistikas pakalpojumu attīstībai. Šajās teritorijās veiksmīgi var izmantot pašreizējo transporta un inženiertehnisko infrastruktūru un attīstīt to tālāk, veidojot dažāda veida rūpniecības uzņēmumus, kombinētos transporta terminālus, kravu sadales un loģistikas centrus. Esošās teritorijas Ādažu ciema dienvidu daļā (35 ha platībā) un Z daļā (50 ha platībā), kā arī Podniekos (10 ha platībā) ir praktiski piepildītas. Ražošanas un loģistikas attīstības teritorijas izvietotas Garcēmā, kur atrodas uzņēmējdarbības un inovāciju parks “Mežgarciems”, izbūvēta jauna infrastruktūra un inženierkomunikācijas 14 ha platībā. Plašas attīstības teritorijas (vairāk kā 220 ha platībā) plānotas Birznieku – Eimuru ciemu teritorijās, kā arī teritorijā starp Kalngali un Garcēmu pie P1 ceļa (vairāk kā 100 ha platībā). Komerccapbūves un loģistikas attīstība notiek pie valsts galvenā autoceļa A1.

Novada teritorijā netiek atbalstīta uzņēmumu darbība ar bīstamu ietekmi uz apkārtējo vidi, nosacījumi precizējami teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros. Nav atļauta smagā rūpniecība. Stratēģija īpaši atbalsta uz zināšanām, pētniecību un videi draudzīgām tehnoloģijām balstītu inovatīvo ražošanu, rūpniecisko produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošanu, pētniecības un attīstības centru izveidošanu.

Hierarhiski augstākā pašvaldības attīstības plānošanas dokumenta līdz 2037. gadam līmenī, kurā shematiski attēlotas nozīmīgākās funkcionālās telpas, tajā skaitā ražošanas un loģistikas teritorijas, nav iespējams precīzi izvērtēt, kur teritoriāli un kādas ietekmes uz vidi un iedzīvotāju veselību nākotnē varētu rasties, nezinot konkrētu uzņēmumu darbības jomu un ražošanas apjomus. Tādēļ ļoti būtiski, izstrādājot jaunā novada teritorijas plānojumu, izvērtēt teritoriāli rūpniecisko un loģistikas zonu novietojumu, kā arī iekļaut teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos konkrētus nosacījumus, tajā skaitā zaļo buferzonu veidošanai starp dažādas funkcionalitātes (dzīvojamo, publisko un ražošanas) teritorijām, lai netiktu nelabvēlīgi ietekmēta apkārtējās vides un iedzīvotāju dzīvojamās vides kvalitāte.

Attīstības programmā plānoti pasākumi uzņēmējdarbības vides uzlabošanai, nosakot arī prioritāri attīstāmās industriālās un komerciālās teritorijas, pasākumi videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanai un izmantošanai industriālajā un lauksaimnieciskajā ražošanā.

Dabas teritorijas

48% novada teritorijas aizņem meži un īpaši aizsargājamās teritorijas, 24% - lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Ādažu novada īpašā priekšrocība – daudzveidīga dabas vide ar plašiem mežu masīviem, Gaujas grīvu, 19 km garu Rīgas jūras līča piekrasti ar kāpu joslu, teritorijas ezeriem un upēm. Lielāko daļu no dabas teritorijām (vairāk kā trešdaļu no novada teritorijas) aizņem īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas iekļautas Eiropas Savienības īpaši aizsargājamo teritoriju tīklā Natura 2000 - dabas parks “Piejūra” (ietver ezera Ummis liegumu), aizsargājamo ainavu apvidus “Ādaži” (kura teritorijā atrodas dabas liegums “Lieluikas un Mazuikas ezeri”) un dabas liegums “Lielā Baltezera salas”. Dabas daudzveidību novadā veido arī citas zaļās teritorijas, kā, piemēram, Ūdensrožu parka teritorija, gājēju takas un maršruti u.c. publiskās ārtelpas teritorijas.

Plānošanas dokumentu risinājumu ietekme

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ilgtspējīga iekļaušanās novada ekonomiskajās aktivitātēs realizējama atbilstoši to aizsardzības un izmantošanas kārtībai un teritoriju dabas aizsardzības plāniem. Labiekārtojot dabas teritorijas ar atbilstošu infrastruktūru Stratēģija atbalsta tās attīstīt arī kā

tūrisma potenciāla teritorijas. Stratēģija nosaka vadlīnijas dabas teritoriju (vispārīgas prasības, Rīgas jūras līča piekrastes attīstībai, Gaujas “zilā koridora” u.c. ūdensobjektu attīstībai, gājēju taku un maršrutu attīstībai) turpmākai plānošanai un attīstībai.

Attīstības programmā plānoti pasākumi, lai aizsargātu un sakoptu dabas vidi brīvā laika pavadīšanas iespējām dabā, dabas parka “Piejūra” attīstības pasākumi, dažādi pasākumi novadā esošo resursu ilgtspējīgai izmantošanai (vides kvalitātes un aizsardzības uzlabošanai, zemes dziļu apsaimniekošanai, virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanai u.c.).

5. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM SAISTĪTĀS VIDES PROBLĒMAS

Galvenie ar plānošanas dokumentu saistītie vides aspekti ir dabas un vides kvalitātes saglabāšana, kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana iedzīvotājiem, kā arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšana novadā.

Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija formulē vīziju, izvirza stratēģiskos mērķus un prioritātes un iezīmē telpiskās attīstības virzienus.

Atsevišķu telpiskās attīstības perspektīvas ietvaros iekļauto aktivitāšu realizācija, piemēram, tranzīta koridoru, īpaši ūdens transporta, dabas gan “zilo”, gan “zaļo” teritoriju un Rīgas jūras līča piekrastes attīstība, ražošanas un loģistikas nozares attīstība, nenoliedzami var radīt nevēlamu ietekmi uz vidi, tomēr šī stratēģiskā plānošanas dokumenta detalizācijas un informācijas līmenī, nav izvērtējama. Konkrētu telpiskās perspektīvas aktivitāšu īstenošanas ietekmes novērtēšana veicama pie hierarhiski zemāko attīstības plānošanas dokumentu - jaunā novada teritorijas plānojuma, lokālplānojumu, detālplānojumu, tehnisko projektu un būvniecības ieceres dokumentu izstrādes. Katrai telpiskās perspektīvas struktūras attīstībai ilgtspējīgas attīstības stratēģija izvirza vadlīnijas teritorijas plānošanai un attīstībai, kas svarīgi ievērot turpmākajā novada attīstībā un plānošanā.

Veicot ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un plānoto saimniecisko aktivitāšu analīzi, rodas priekšstats par jomām Ādažu novadā, kurām būtu jāpievērš uzmanība:

1. blīvi apdzīvoto vietu – Ādažu un Carnikavas pilsētu un ciemu teritoriju apsaimniekošana un vides kvalitātes uzlabošana ar atbilstošu infrastruktūras piedāvājumu un publiskās ārtelpas kvalitatīvu piedāvājumu, ņemot vērā noteikto apdzīvojamības struktūras attīstības līmeni. Ņemot vērā iedzīvotāju skaita pieaugošo prognozi Ādažu novadam un ar to saistīto nepieciešamību pēc dzīvojamās apbūves platībām, jāatzīmē, ka apbūves platības vai ciemu un pilsētu robežu paplašināšana cita starpā nebūtu plānojama arī īpaši aizsargājamo biotopu platībās. Nosakot apbūves platības jāņem vērā īpaši aizsargājamo biotopu izvietojums, pēc iespējas saglabājot īpaši aizsargājamo biotopu platības. Vienlaikus atbalstāms risinājums par izklaidus apbūves ierobežošanu;
 - transporta infrastruktūras attīstības projekti un to ietekme uz apdzīvotām vietām, dabas teritorijām, t.sk. ūdensobjektu teritorijām;
 - ūdens transporta attīstībai un ūdens teritoriju izmantošanai – piesārņojuma novēršana uz ūdensobjektiem no motorizētiem ūdens transporta līdzekļiem, peldošo būvju izvietojumam
 - tūrisma un rekreācijas aktivitāšu, pakalpojumu sabalansēšana ar dabas aizsardzības interesēm, nepārsniedzot Rīgas jūras līča piekrastes, ūdensobjektu, konkrēto ĪADT biotopu, aizsargājamo augu, putnu, dzīvnieku u.tml. noturības kapacitāti pret antropogēnajām slodzēm;
 - Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā ir noteiktas teritorijas – industriālās zonas, kuras plānotas ražošanas uzņēmumu un loģistikas pakalpojumu attīstībai. Nodrošināt transporta un inženiertehnisko infrastruktūras attīstību.

Ādažu novada attīstības programmas 2021. – 2027. gadam izvirza vidēja termiņa prioritātes un rīcības virzienus, veicamos pasākumus un aktivitātes. Plānošanas dokumenta sastāvā ietilpstošais Investīciju plāns ir pašvaldības instruments ES finansējuma un citu fondu piesaistei infrastruktūras attīstībai un vides sakārtošanai. Atsevišķu prioritāšu ietvaros iekļauto aktivitāšu īstenošana, piemēram, uzņēmējdarbības zonu attīstība, transporta infrastruktūras būvniecība, pasākumi tūrisma un rekreācijas attīstībai u.c. nenoliedzami var radīt nevēlamu ietekmi uz vidi, tomēr šī stratēģiskā plānošanas dokumenta detalizācijas un informācijas līmenī, nav izvērtējami.

Konkrētu aktivitāšu īstenošanas ietekmes uz vidi novērtēšana veicama pie hierarhiski zemāko attīstības plānošanas dokumentu, kas tieši saistīti ar teritorijas izmantošanas noteikšanu – nākamā jaunā novada teritorijas plānojuma, lokālpļānojumu, detālpļānojumu, tehnisko projektu un būvniecības ieceres dokumentācijas izstrādes. Pirms jaunas darbības uzsākšanas jāizvērtē vietas un nozares atbilstība konkrētai teritorijai, jānovērtē potenciālā slodze uz vidi un iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

Veicot attīstības programmā plānoto saimniecisko aktivitāšu analīzi, oficiālajās datu bāzēs un citu publiski pieejamo informāciju, rodas priekšstats par jomām un teritorijām, kurām turpmākajā plānošanas procesā būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība:

- sliktā ūdens ekoloģiskā kvalitāte riska virszemes ūdensobjektos - Lielais Baltezers un Mazais Baltezers un sliktā ūdens ķīmiskā kvalitāte riska pazemes ūdensobjekta Q daļā Baltezers teritorijā, kur Q ūdensgūtņu „Baltezers” un „Baltezers II” teritorijā līdz Mazajam Baltezeram konstatēta piesārņotu virszemes ūdeņu, kā arī jūras ūdeņu infiltrācija gruntsūdens horizontā. Labas ūdens kvalitātes sasniegšana līdz 2021. un 2027. gadam riska ūdensobjektos, atbilstoši Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plānā iekļautajiem pamata un papildpasākumiem;
- polderu teritorijas un plūdu riska teritorijas, saistībā ar Gaujas upes un ezeru ūdenslīmeņa celšanos. Hidrotehnisko būvju atjaunošana/jaunu būvniecība, polderu un meliorācijas sistēmas apsaimniekošana, atbilstoši teritorijas esošajam vai plānotajām izmantošanas mērķim;
- augstā satiksmes intensitāte, atmosfēras gaisa piesārņojums, troksnis (trokšņa diskomforta zonas – Baltezers un Ādaži), bīstamo kravu avāriju risks valsts galvenā autoceļa A1 Rīga – Ainaži” (E67) tiešā tuvumā. Vides trokšņa pazemināšana (pretrokšņa barjeras, zaļie aizsargstādījumi), tranzīta satiksmes novirzīšana no Baltezers ciema. Militārās tehnikas novirzīšana no Kadagas centra;
- novada teritorijas attīstības (ražošanas, loģistikas, transporta infrastruktūras u.c.) sabalansēšana ar dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzības interesēm. Zaļo (meži, mežparki u.c.) un zilo (piekraste, ezeri, upes, mākslīgās ūdenstilpes) struktūru saglabāšana un labiekārtošana;
- teritorijas apsaimniekošana un vides estētiskās un vides kvalitātes uzlabošana, labiekārtotu atpūtas zonu izveidi visās blīvi apdzīvotajās vietās (ciemos), buferzonu veidošana starp dzīvojamo apbūvi un ražošanu;
- publisko ūdeņu pieejamības paaugstināšana, peldvietu labiekārtošana un regulārs peldūdeņu vietējais monitorings. Tūrisma un rekreācijas aktivitāšu un pakalpojumu sabalansēšana ar vides aizsardzības interesēm, nepārsniedzot biotopu, aizsargājamo augu, putnu, dzīvnieku u.tml., kultūras pieminekļu noturības kapacitāti pret antropogēnajām slodzēm;
- neattīstīta vai vāji attīstīta inženierinfrastruktūra no Ādažu centra attālinājos ciemos un Carnikavas novada vasarnīcu apbūves ciemos. Ar centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem nenodrošināto, vai daļēji nodrošināto blīvas apbūves teritoriju (ciemu) pieslēgšana (vai jaunu sistēmu izveidošana) pie centralizētajām ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas sistēmām. Ūdens attīrīšanas un novadīšanas vidē normatīvo ievērošana un nepārsniegšana.
- pamesto un neapsaimniekoto urbumu konkretizēšana, apzināšana un tamponēšana. Lokālo kanalizācijas sistēmu kontrole, lai piesārņojums tieši nenonāk vidē, it īpaši riska ūdensobjektos – Lielajā Baltezerā un Mazajā Baltezerā;

- degradēto, potenciāli piesārņoto un piesārņoto teritoriju apsekošana un sanācija;
- ielu un ceļu kvalitātes uzlabošana, t.sk. asfaltēšana, lai samazinātu putekļu piesārņojumu, mobilo avotu piesārņojuma samazināšana;
- atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošana (šķiroto atkritumu veidu, dalītās atkritumu vākšanas punktu, pārstrādāto atkritumu apjoma palielināšana, radīto atkritumu apjoma samazināšana u.c.);
- zinātņietilpīgo nozaru attīstība, bezatkritumu tehnoloģiju un citu videi draudzīgu tehnoloģiju pielietošanas ražošanā popularizēšana un atbalstīšana.
- sabiedrības dažādu mērķauditoriju izglītošana par videi draudzīgu rīcību un ilgtspējīgu resursu apsaimniekošanu, energoefektivitātes pasākumiem, veselīgu dzīvesveidu u.c.

Ādažu novads atrodas Pierīgas reģionā. Pateicoties Rīgas tuvumam, starptautiskas nozīmes transporta koridoram A1, piekrastes teritorijai arī pašvaldībā notiek intensīva attīstība. Rīgas tuvums nosaka to, ka tiek attīstītas gan industriālās un darījumu, ražošanas, gan arī dzīvojamās apbūves teritorijas. Lai notiktu šāda attīstība, liela loma ir atbilstošai transporta infrastruktūrai, kura funkcionētu un attīstītos, attīstot arī pašvaldības teritoriju, kā arī atbilstošas kapacitātes tehniskās infrastruktūras (ūdensapgāde, kanalizācija u.c.) nodrošināšanai.

6. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

6.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Starptautu konvencijās un Eiropas Savienības direktīvās ir iekļauti starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā.

APVIENOTO NĀCIJU ORGANIZĀCIJAS VISPĀRĒJĀ KONVENCIJA PAR KLIMATA PĀRMAIŅĀM UN KIOTO PROTOKOLS

Konvencijas un uz tās pamata pieņemtā Kioto protokola mērķis ir normalizēt siltumnīcas gāzu daudzumu atmosfērā, nosakot gan vispārīgus pamatprincipus (konvencija), gan saistošos siltumnīcas gāzu emisiju samazināšanas apjomus (protokols).

KONVENCIJA PAR EIROPAS DZĪVĀS DABAS UN DABISKO DZĪVOTŅU AIZSARDZĪBU, BERNE (16.09.1979.)

Konvencijas mērķis ir nodrošināt aizsardzību Eiropas savvaļas augu un dzīvnieku sugām un to dzīvesvietām, t.sk. uzsverot aizsardzības nozīmi tām sugām, kuras ir apdraudētas, to skaits ātri samazinās vai tām draud pilnīga izzušana. Apdraudētu sugu saraksts izveidots trīs pielikumos un vēl vienā pielikumā norādītas aizliegtās dzīvnieku ieguves metodes. Konvencijas prasības ietvertas Latvijas normatīvajos aktos — likums “Par sugu un biotopu aizsardzību” (16.03.2000.), MK noteikumi Nr.396 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” (14.11.2000.), MK noteikumi Nr.940 “Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu” (18.12.2012.), MK noteikumi Nr.199 “Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) izveidošanas kritēriji Latvijā” (28.05.2002.).

KONVENCIJA PAR BIOLOĢISKO DAUDZVEIDĪBU, RIODEŽANEIRO (05.06.1992.)

Konvencijas mērķis ir saglabāt bioloģisko daudzveidību un izmantot ilgtspējīgi dzīvās dabas vērtības. Konvencijas prasības ietvertas likumos “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1999.) un “Sugu un biotopu aizsardzības likumā” (16.03.2000.).

EIROPAS AINAVU KONVENCIJA, FLORENCE (20.10.2000.)

Konvencijas mērķis ir sekmēt ainavu aizsardzību un pārvaldību, veidojot kopīgu sadarbību ainavu jomā Eiropā.

KONVENCIJA PAR PASAULES KULTŪRAS UN DABAS MANTOJUMA AIZSARDZĪBU, UNESCO KONVENCIJA, PARĪZE (1972.)

Konvencijas mērķis ir apzināt, aizsargāt, popularizēt un saglabāt nākošajām paaudzēm kultūras un dabas vērtības, kam ir izcila vērtība gan vietējā, gan starptautiskā mērogā.

KONVENCIJA “PAR PIEEJU INFORMĀCIJAI, SABIEDRĪBAS DALĪBU LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ UN IESPĒJU GRIEZTIES TIESU IESTĀDĒS SAISTĪBĀ AR VIDES JAUTĀJUMIEM”, ORHŪSAS KONVENCIJA, ORHŪSA (25.06.1998.)

Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu sadarbību vides jomā, nodrošinot piekļuves tiesības tiesu iestādēm, saņemot informāciju un piedalīties vides jomā lēmumu pieņemšanā.

EIROPAS SAVIENĪBAS (ES) DIREKTĪVAS:

- ES Padomes direktīva 92/43/EEK “Par dabisko biotopu un savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzību” jeb Biotopu direktīva aizsargā augus, dzīvniekus, biotopus, un nodala īpaši aizsargājamus dabas apgabalus, veidojot aizsargājamo dabas teritoriju tīklu Natura 2000, kas izveidots dabas daudzveidības aizsardzībai.
- Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva 200/60/EK Ūdeņu struktūrdirektīvas (23.10.2000.) mērķi ir aizsargāt un uzlabot virszemes un pazemes ūdeņu ekosistēmu stāvokli, veicināt ilgtspējīgu ūdeņu lietošanu, ieviešot integrētu upju baseinu apsaimniekošanas procesu.
- ES Padomes direktīva 79/409/EEK “Par savvaļas putnu aizsardzību jeb Putnu direktīva” (02.04.1979.) aizliedz darbības, kas apdraud putnus (tīši nonāvē vai sagūstīta putnus, iznīcināt to ligzdas, iegūst putnu olas). Atsevišķām darbībām ir atsevišķi izņēmumi (tirdzniecība ar dzīvniekiem vai mirušiem putniem, medības, kas tiek atļauti dalībvalstīm, vienojoties ar Eiropas Komisiju).
- ES Padomes direktīva 2010/75/EK “Par rūpnieciskajām emisijām” (24.11.2010.) nosaka prasības rūpnieciskajām darbībām, paredzot īpašus noteikumus kurināmā un atkritumu sadedzināšanas iekārtām. Dalībvalstīm ir jāveic pamata un preventīvie pasākumi, lai iekārtās nerodas būtisks piesārņojums vai jāveic pasākumi tā novēršanai, izmantojot tehniski labākos pieejamos risinājumus.

6.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Nacionālajā vides un dabas aizsardzības likumdošanā un normatīvajos aktos tiek ievēroti un noteikti starptautiskie vides aizsardzības mērķi.

LATVIJAS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2030. GADAM

Valsts ilgtermiņa attīstības plānošanas augstākais dokumentu, kurā kā viena no prioritātēm ir daba kā nākotnes kapitāls. Izvirzot mērķi - Latvijai kļūt par ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā, dokumentā tiek analizētas Latvijas tendences un izaicinājumi dabas ilgtspējīgas apsaimniekošanas jomā, kā arī noteikti prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni un iespējamie risinājumi.

LATVIJAS NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2021. - 2027. GADAM (NAP2027)³¹

Valsts vidēja termiņa attīstības plānošanas augstākais dokumentu, kurā ar vides aizsardzību saistītie pasākumi iekļauti noteiktajās prioritātēs un rīcību virzienos, t.sk.:

- prioritāte “Kvalitatīva dzīves vide un teritorijas attīstība”
 - prioritātes mērķis “Dzīves vides kvalitātes uzlabošana līdzsvarotai attīstībai”
 - rīcības virzieni “Daba un vide – “Zaļais kurss”, “Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi”.

VIDES POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES 2014. – 2020. GADAM

Galvenais mērķis - nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, realizējot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.³²

³¹Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027.gadam, 02.07.2020.

³²VARAM, Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam, Rīga, 2014.

Politikas mērķi:

- Nodrošināt labu vides pārvaldību visos līmeņos, kā arī labu vides komunikāciju, kas balstīta uz iespējami pilnīgu un izsvērtu vides informāciju, veicināt sabiedrības plašu iesaistīšanos vides jautājumu risināšanā;
- Nodrošināt augsnes ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību;
- Nodrošināt sabiedrību ar mūsdienīgu, aktuālu informāciju par zemes dzīļu resursiem un mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem, kas tiek ņemta vērā attīstības plānošanā;
- Novērst atkritumu rašanos un nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu, nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu, kā arī atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā;
- Nodrošināt ekosistēmu kvalitāti, dabas aizsardzības un sociāli — ekonomisko interešu līdzsvarotību, sekmēt Latvijas kā „zaļas” valsts tēla veidošanos;
- Līdz 2020.gadam samazināt gaisa piesārņojuma ietekmi uz iedzīvotājiem un ekosistēmām līdz līmenim, kas nerada draudus veselībai un neizraisa ekosistēmu degradāciju. Prasību minimums šā mērķa sasniegšanai ir spēkā esošo gaisa kvalitātes normatīvu izpilde un faktiskā emisiju apjoma samazināšana zem emisijas griestu līmeņa;
- Nodrošināt Latvijas ieguldījumu globālo klimata pārmaiņu samazināšanā, ņemot vērā Latvijas vides, sociālās un ekonomiskās intereses, veicināt Latvijas gatavību pielāgoties klimata pārmaiņām un to izraisītajai ietekmei;
- Nodrošināt labu ūdeņu stāvokli un to ilgtspējīgu izmantošanu;
- Nodrošināt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un aizsardzību, veicinot vides risku mazināšanu un pārvaldību;
- Samazināt nelabvēlīgo vides faktoru ietekmi uz cilvēku veselību un labklājību, t. sk. novēršot pēc iespējas psihosomatisko ietekmi, ko rada vides veselības informācijas trūkums vai neadekvāta tās komunikēšana sabiedrībai;
- Nodrošināt savlaicīgu un visaptverošu vides un klimata pārmaiņu datu un informācijas apkopošanu un vispusīgu analīzi, lai noteiktu politikas mērķus un atbilstošus pasākumus vides stāvokļa uzlabošanai un savlaicīgai reaģēšanai uz klimata pārmaiņām, kā arī novērtētu līdzšinējo pasākumu un ieguldītā finansējuma lietderību un efektivitāti.

BIOLOĢISKĀS DAUDZVEIDĪBAS NACIONĀLĀ PROGRAMMA

Bioloģiskās daudzveidības nacionālās programmas uzdevums ir veicināt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu Latvijā, vienlaikus, aizsargājot dabu, vadīt dabas aizsardzības darbu no valdības līmeņa līdz pašvaldībām un iedzīvotājiem, kuru dzīvesveids ir cieši saistīts ar dabu, nodrošināt Latvijas starptautisko saistību izpildi, palīdzēt ārvalstu un vietējiem uzņēmējiem saskatīt prioritātes investīcijām un tehniskās palīdzības projektiem.

Bioloģiskās daudzveidības nacionālās programmas stratēģiskie mērķi:

- Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību;
- Saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību;
- Saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību;
- Veicināt tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos;
- Nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS VALSTS PLĀNS 2021. — 2028. GADAM

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021. - 2028.gadam ir izstrādāts atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likuma 9. panta prasībām. Atkritumu apsaimniekošanas nozare ir viena no svarīgākajām vides aizsardzības nozarēm valstī. Savukārt atkritumu apsaimniekošanas sistēma ir viens no būtiskākajiem virzieniem ES un Latvijas likumdošanā vides aizsardzības un resursu labas pārvaldības un apsaimniekošanas jomā. Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas vadība ietver sevī institucionālos, tehniskos, juridiskos un finanšu jautājumus. Plānā ir ietverta informācija par rīcības virzieniem VARAM kompetencē esošajiem uzdevumiem atkritumu apsaimniekošanas jomā ES finanšu plānošanas periodam 2021. – 2028. gadam.

LATVIJAS NACIONĀLAIS ENERĢĒTIKAS UN KLIMATA PLĀNS 2021. – 2030. GADAM

Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021. - 2030. gadam ir politikas plānošanas dokuments, ar kuru tiek noteikti Latvijas mērķi un to izpildes pasākumi šādā nozarēs vai darbībās:

- siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājums un oglekļa dioksīda piesaistes palielinājums, atjaunojamo energoresursu īpatsvara palielinājums,
- energoefektivitātes uzlabošana,
- enerģētiskās drošības nodrošināšana,
- enerģijas tirgu infrastruktūras uzturēšana un uzlabošana,
- inovāciju, pētniecības un konkurētspējas uzlabošana.

7. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU UN TO IESPĒJAMO ALTERNATĪVU ĪSTENOŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMS

Šajā nodaļā sniegts Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013. - 2037. gadam (2021. gada aktualizācija) noteikto risinājumu – telpiskās attīstības perspektīvas un Ādažu novada attīstības programmā 2021. - 2027. gadam noteikto risinājumu - vidēja termiņa prioritāšu (VTP), rīcības virzienu (RV), tiem pakārtoto uzdevumu (U) un investīcijas projektu (rīcību) novērtējums attiecībā pret to ietekmi uz novada vides resursiem un kvalitāti, atsevišķi, analizējot būtiskākās iespējamās tiešās un netiešās ietekmes, ilglaicīgās un īslaicīgās ietekmes un summāro ietekmi.

Ņemot vērā, ka ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir stratēģisks ilgtermiņa plānošanas dokuments, tas neradīs tiešas ietekmes uz vidi, bet, kā hierarhiski augstākais vietējās pašvaldības plānošanas dokuments veidos ietvaru pašvaldības attīstības un vides politikai, tajā skaitā nākamā plānošanas perioda teritorijas plānojumā noteiktajai teritorijas izmantošanai.

Veicot attīstības programmas īstenošanas ietekmes uz vidi novērtējumu, tika analizēta tajā noteikto mērķu un plānoto pasākumu/projektu iespējamā ietekme uz vidi. Attīstības programma ir stratēģisks dokuments, kas nenosaka zemes izmantošanu, bet norāda Ādažu novada attīstības vidēja termiņa mērķus un virzienus. Tādēļ nav vērtētas iespējamās ietekmes uz vidi konkrētā teritorijā, konkrētam uzņēmumam u.tml.. Attīstības programmas ietvaros plānotās rīcības, kas var radīt ietekmi uz vidi, galvenokārt ir saistītas ar transporta, uzņēmējdarbības attīstību, komunālās saimniecības infrastruktūras un tūrisma attīstību. Svarīgi, ka komunālo pakalpojumu infrastruktūras attīstība, lielākoties, radīs pozitīvu ietekmi.

Attīstības plānošanas dokumentos plānotie risinājumi nav viennozīmīgi vērtējami, jo pēc to īstenošanas, var atstāt potenciāli gan pozitīvu, gan negatīvu ietekmi uz vidi. Kā arī jāatzīmē, ka vairākas no ietekmēm ir neskaidras, jo patreizējā plānošanas stadijā nav pieejama pietiekami detalizēta informācija par konkrētiem investīciju projektiem.

Attīstības programmas īstenošanas periodam ir izvirzītas 16 pašvaldības attīstības **vidēja termiņa prioritātes (VTP)**: VTP1 Attīstīta un racionāla inženiertehniskā infrastruktūra, VTP2 Darbspējīgas polderu un citas meliorācijas sistēmas, VTP3 Attīstīta, droša un mobila satiksmes infrastruktūra, VTP4 Aizsargāta un sakopta dabas vide brīvā laika pavadīšanas iespējām dabā, VTP5 Resursu efektīva izmantošana un attīstība, VTP6 Klimatneitrāla enerģijas izmantošana un ģenerācija, VTP7 Uzņēmējdarbības - vajadzībām pielāgota novada teritorija, VTP8 Pieejama un daudzpusīga izglītība, VTP9 Daudzveidīgu sociālo un veselības pakalpojumu pieejamība, VTP10 Sporta aktivitāšu pieejamība un daudzveidība, VTP11 Ādažu novada kultūrvides attīstība, VTP12 Iedzīvotāju dzīves stabilitāte un drošība, VTP13 Racionāla ilgtspējīgas attīstības vadība, VTP14 Attīstīta sadarbība ar citām pašvaldībām, iestādēm un organizācijām, VTP15 Aktīva vietējo kopienu stiprināšana un iesaiste pašvaldības darbā un VTP16 Efektīva pašvaldības iestāžu un uzņēmumu darba organizācija.

Visas prioritātes lielākā vai mazākā mērā norāda uz vides kvalitātes un iedzīvotāju dzīves līmeņa paaugstināšanas nozīmību Ādažu novadā. Zem prioritātēm pakārtoto uzdevumu (iniciatīvu un rīcību) un investīciju projektu īstenošana tieši vai netieši ietekmēs arī vides kvalitāti. No dažādu vides aspektu viedokļa, novada attīstībai, tāpat kā jebkuras teritorijas attīstībai, var būt gan pozitīva, gan negatīva (duāla) ietekme uz vidi.

Ja turpmākajā plānošanas procedūrā sagaidāmās negatīvās ietekmes uz vidi tiks novērtētas kā būtiskas, tiks piemērota ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra.

7.1. Tiešās un netiešās ietekmes

Īstenojot plānošanas dokumentos paredzētos pasākumus, aktivitātes un projektus, tie var nepastarpināti radīt tiešās un netiešās ietekmes uz vidi. Ietekme uz vidi var veidoties gan pozitīva, gan negatīva.

TIEŠĀS IETEKMES uz vidi galvenokārt rada zemes lietojuma veida maiņa, veidojot jaunu jebkura veida apbūvi, attīstot inženiertīklu un transporta infrastruktūru, kā arī piesārņojuma emisiju vidē novadīšana - ūdensobjektos, atmosfēras gaisā, augsnē u.c.

Attīstības programmā noteikta VTP1 Attīstīta un racionāla inženiertehniskā infrastruktūra, kas noteikta, lai panāktu iedzīvotāju un uzņēmēju apmierinātību ar novada ūdensapgādes, kanalizācijas un lietus ūdens novadīšanas sistēmām, paaugstinātu siltumapgādes sistēmu efektivitāti un novērstu piesārņojuma nonākšanu vidē, kā arī paplašinātu videi draudzīgas enerģijas ražošanu.

Rīcības plānā un Investīciju plānā ir paredzēti vairāki inženiertīklu infrastruktūras attīstības pasākumi, aktivitātes un projekti, kas radīs tiešu pozitīvu ietekmi uz vides un iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Kā nozīmīgākās aktivitātes minamas:

- Ūdenssaimniecības sistēmu attīstības projektu īstenošana ciemos un teritorijās, kur attīstītos komerciteritorijas (Garkalnē, līdz Stapriņiem, Smilgās,);
- Pasākumi centralizēti piegādātā dzeramā ūdens kvalitātes paaugstināšanai;
- Jaunas NAI izbūve teritorijā uz Carnikavas un Ādažu pagastu robežas;
- Lietus ūdeņu novadīšanas sistēmas attīstība;
- Siltumapgādes sistēmu attīstības projektu īstenošana, t.sk. saules enerģijas izmantošana
- Videi draudzīgas enerģijas ražošanas un alternatīvus enerģijas ieguves veidus ieviešanas un energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi u.c.

Attīstības programmā noteikta VTP2 Darbspējīgas polderu un citas meliorācijas sistēmas. Šīs prioritātes mērķis ir novērst plūdu risku applūstošās teritorijās, nodrošināt meliorācijas sistēmu kvalitatīvu darbību, veicināt polderu teritoriju pilnvērtīgu izmantošanu. Ādažu novada attīstības programma paredz vairākas aktivitātes polderu un meliorācijas sistēmu sakārtošanai – attīstītas polderu teritorijas, Gaujas krasta nostiprināšanas pasākumi (posmā no 00/00 līdz Kadagas tiltam, t.sk., pie Ādažu Kultūrizglītības centra), pretplūdu aizsargbūvju būvniecība no Kadagas tilta līdz Gaujas - Daugavas kanālam, Zeduļu dambja atjaunošana Saules pļavās u.c., kas tieši mazinās plūdu risku un līdz ar to iespējamo piesārņojuma nonākšanu vidē.

Iepriekšminēto ūdenssaimniecības un polderu un meliorācijas sistēmu pilnveidošanas projektu īstenošana radīs tiešu pozitīvu ietekmi uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti, dzeramā ūdens kvalitāti un iedzīvotāju veselību. Kā pozitīvs minams arī faktors, ka Ādažu novada attīstības programma paredz izveidot jaunas inženierkomunikāciju sistēmas vietās, kur esošā blīvā apbūve nav ar tām nodrošināta, un kur veidojas vai paplašinās blīvas apbūves teritorijas, uzvaru liekot uz perspektīvo rūpniecības teritoriju attīstības veicināšanu. Tādējādi tiks mazināta slodze vidē, tieša kanalizācijas novadīšana virszemes ūdeņos vai iesūcināšana gruntī, piesārņojuma no individuālajām kanalizācijas sistēmām nonākšana virszemes un pazemes ūdeņos, it īpaši riska ūdensobjektos – Lielajā Baltezerā un Mazajā Baltezerā, Rīgas jūras līcī.

Neviennozīmīgi jeb duāli (gan pozitīvi, gan negatīvi vides aspekti) vērtējamās iespējamās tiešās ietekmes uz vidi jaunu transporta infrastruktūras objektu būvniecībā, ražošanas un loģistikas teritoriju attīstībā.

Industriālās un tehniskās infrastruktūras jomā, plānošanas periodā tiek paredzēts īstenot nozīmīgus investīciju projektus.

Aktivitātes (investīciju projekti) saistās ar novada transporta infrastruktūras attīstību, pēc kuru īstenošanas iespējamas gan pozitīvas ietekmes saistībā ar transporta plūsmas optimizāciju – jaunu savienojumu un šķērsojumu izveidi, tranzīta satiksmes novirzīšanu no blīvas dzīvojamās apbūves, gan tādas negatīvās ietekmes kā troksnis, atmosfēras gaisa piesārņojums no automašīnu izplūdes gāzēm, biotopu šķērsošana u.c. Pieaugot transporta plūsmai novadā, var pieaugt piesārņojuma emisijas. Trokšņa līmeņa samazināšanai jāparedz konkrēti pasākumi, apdzīvotās vietās gar autoceļiem būtu jābūvē skaņu izolējošas sienas. Paredzētais atbalsts apbraucamā ceļa izbūvei apkārt Baltezeram ar ievadu Rīgā pa Brīvības ielas dublieri, atslogotu transporta plūsmu cauri vēsturiskajām Baltezera ciema dzīvojamajām teritorijām. No vides viedokļa būtiski, lai plānotais apvedceļš būtu pēc iespējas attālināts no Lielā Baltezera. Tomēr visu šo aktivitāšu detalizētāka ietekmes uz vidi izvērtēšana veicama pie nākamā perioda Ādažu novada teritorijas plānojuma izstrādes, kur plānotajai transporta infrastruktūrai rezervētās teritorijas tiks attēlotas konkrēti teritoriāli.

Plānojot ražošanas teritoriju attīstību, jāveic esošo un plānoto inženierkomunikāciju, piebraukšanas iespēju un pieslēguma jaudu analīzi un to plānoto atbilstību konkrētajās vietās, lai iespējami savlaicīgi novērstu problēmsituācijas nākotnē gan notekūdeņu apsaimniekošanas, gan citos aspektos.

Izskatot iespēju ūdenstransporta attīstībai, detalizēti jāizvērtē ietekme uz ūdenstilpju ekosistēmām, it īpaši ņemot vērā, ka Lielā Baltezera salas ir aizsargājamā lieguma teritorija.

Būtiska uzmanība jāpievērš arī applūstošajām un ainaviski vērtīgajām teritorijām, lai novērstu vai mazinātu tūrisma un atpūtas infrastruktūras attīstības projektu īstenošanas ietekmi, detalizētāk šos jautājumus skatot teritorijas plānojumā.

Pašreizējā situācijā, kad tiek izstrādāta attīstības programma, tiek paredzēts, ka Ādažu novadā tiks veicināta industriālo zonu veidošanās un uzņēmējdarbība – ražošana, loģistikas pakalpojumi, u.c. Radot jaunus ražošanas uzņēmumus vai paplašinot jaudas esošajos uzņēmumos, kā arī attīstot jaunas ražošanas teritorijas, svarīgi ir ievērot labākos tehniskos paņēmienus un tehnoloģijas (bezatkritumu u.c.), lai novērstu piesārņojošo darbību ietekmi uz vidi un cilvēku dzīves vidi, atmosfēras gaisā, virszemes un gruntsūdeņos nonāktu pēc iespējas mazāk piesārņojošo vielu emisiju.

Attīstības programmas plānošanas periodā līdz 2027. gadam, var prognozēt notekūdeņu apjoma palielināšanos. Līdz ar novada ekonomisko attīstību jādomā arī par kopējo notekūdeņu sistēmas kapacitātes un efektivitātes paaugstināšanu – esošo inženierinfrastruktūras tīklu savienošanu, jaunu pieslēgumu tiem veidošanu, kā arī jaunu tīklu būvniecību. Notekūdeņu savākšanas sistēmas uzlabojumi jāparedz nepārtraukti arī tādēļ, ka caur novada teritoriju plūst Gauja, ir daudzi ezeri, lai tas neietekmētu virszemes ūdensobjektu kopējo ūdens kvalitāti.

NETIEŠĀS IETEKMES UZ VIDĪ veidojas savstarpēji, iedarbojoties videi un tiešajām ietekmēm.

Attīstoties tūrismam un palielinoties tūristu skaitam, var pieaugt gan antropogēnā slodze uz vidi, gan veicināta apkārtējās vides sakopšana. Pārdomāta un sakārtota tūrisma un rekreācijas infrastruktūra samazina negatīvo ietekmi uz vidi.

Attīstot rekreācijas infrastruktūru pie ūdens resursiem, labiekārtojot publiskās piekļūšanas vietas pašvaldībai piederošajās teritorijās pie publiskajiem ūdeņiem (atkritumu urnas, gērbtuves, WC u.c.). tiks netieši mazināts ūdens piesārņojums.

Veicot zemes lietošanas kategoriju maiņu, izbūvējot jaunus objektus - dzīvojamo un publisko apbūvi, tehnisko un transporta infrastruktūru, ražošanas objektus tiek samazinātas dabas pamatnes un savvaļas sugu dzīvotņu platības. Svarīgi pievērst uzmanību, ja apbūves paplašināšana notiek īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vai citu teritoriju ar augstu bioloģisko vērtību tuvumā. Būvniecības

procesā radītās zemes vibrācijas, troksnis un putekļu piesārņojums var ietekmēt jutīgu sugu dzīvotnes. Būvējot ēkas uz esošiem pamatiem un neapgūstot jaunas teritorijas, ietekme uz vidi tiek vērtēta kā maznozīmīga.

Paplašinoties saimnieciskajai darbībai, vide var tikt netieši ietekmēta. Pieaugot mežistrādes apjomiem, var tikt samazināta bioloģiskā daudzveidība un neskartā vide, intensīvās ražošanas lauksaimniecība var piesārņot vidi ar minerālmēsliem, kas veicina ūdensobjektu aizaugšanu un Baltijas jūras ekoloģiskā stāvokļa pasliktināšanos.

Nepārsniedzot trokšņa, gaisa un virszemes ūdeņu robežvērtības, netiešās ietekmes neatstāj nozīmīgas sekas uz vidi.

Kā būtiskākās netiešās pozitīvās ietekmes uz vides kvalitāti minamas, ka attīstības programma paredz vairākas aktivitātes sabiedrības vides izglītības līmeņa paaugstināšanā, videi draudzīga un veselīga dzīvesveida popularizēšanā, sadarbību ar Aizsardzības ministrijas Ādažu poligona administrāciju, kaimiņu pašvaldībām īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un ūdens resursu apsaimniekošanā.

7.2. Īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes

Plānošanas dokumentos paredzētās darbības pēc to ietekmes ilguma var iedalīt īslaicīgās un ilglaicīgās (paliekošās) ietekmes darbībās.

ĪSLAICĪGĀS IETEKMES UZ VIDĪ rada būvniecības process - dzīvojamo, publisko, ražošanas ēku un būvju, ielu un ceļu, dažāda veida inženierkomunikāciju – siltumapgādes, ūdensapgādes, kanalizācijas, sakaru, elektroapgādes u.c. objektu būvniecība vai rekonstrukcija. Šīs darbības rada salīdzinoši īslaicīgus traucējumus vidē. Galvenās problēmas, kas saistītas ar minētajām darbībām ir troksnis, zemesdzes bojājumi, būvgruži, putekļu emisija. Lielākā daļa šo faktoru tiek likvidēti līdz ar būvniecības darbu beigšanos.

Autoceļu un ielu celtniecības un/vai rekonstrukcijas laikā iespējama teritorijas piegružošana ar būvniecības atkritumiem un piesārņošana ar naftas produktiem, bet ielu un ceļu ekspluatācijas laikā - piegružošana ar sadzīves atkritumiem, piesārņojošo vielu izmešiem. Kā arī jāmin, ka būvdarbu perioda laikā var būt gruntsūdeņu piesārņojums (gadījumā, ja gruntsūdeņi ir tuvu zemes virskārtai), ko rada mašīnu un mehānismu nepareiza izmantošana un degvielas, smērvielu, arī šķidro būvmateriālu (krāsu, laku u.c.) noplūdes zemes virskārtā un iespējama nonākšana gruntsūdeņos.

Visu iepriekšminēto objektu būvniecības laikā jākontrolē, lai piesārņojošās vielas tieši nenonāktu vidē.

Par nelielu īslaicīgu ietekmi uz vidi teritorijā var uzskatīt apmeklētāju (viesu un tūristu) skaita sezonālās svārstības, kas rodas pateicoties tūrismam un aktīvajai atpūtai siltajā gada periodā, līdz ar to pašvaldībai aktīvajā tūrisma sezonā papildus jāizvērtē atkritumu savākšanas tvertnes visvairāk tūristu iecienītajās atpūtas vietās.

ILGLAICĪGU IETEKMI uz vidi atstāj darbības, kuras saistītas ar zemes lietojuma maiņu no viena zemes lietojuma mērķa uz citu, tajā skaitā atmežošana. Kaut arī attīstības programma kā pašvaldības vidēja termiņa stratēģiskās plānošanas dokuments neparedz tiešu zemes lietošanas veida maiņu, tā paredz prioritātes, uzdevumus, pasākumus un investīciju projektus, kas tiks ņemti vērā Ādažu novada nākamā plānošanas perioda teritorijas plānojumā, tieši plānojot pašvaldības teritorijas izmantošanu (nosakot funkcionālo zonējumu).

Pie ilglaicīgām ietekmēm uzskatāmas visas attīstības programmā plānotās būves un ēkas, tajā skaitā ielas, ceļi, pārvadi, virszemes un pazemes inženierkomunikācijas u.c. industriālajās, komerciālajās un dzīvojamajās zonās, kā arī citās novada teritorijās. Programmā ir paredzētas vairākas nozīmīgas aktivitātes novada transporta, tehniskās infrastruktūras un uzņēmējdarbības atbalstam.

Attīstoties apbūvei, transporta infrastruktūrai un inženierkomunikācijām, uz vidi var tikt radīta ilglaicīga ietekme. Palielinoties transporta plūsmām, kuru intensitāte ir aktīva noteiktos ceļu posmos, ielās, uz vidi tiek radīta ilgstoša ietekme, ko izraisa autotransporta radītais troksnis, vibrācijas un izplūdes gāzes.

Ar jaunizbūvēto un/vai rekonstruēto ielu, autoceļu, dzelzceļa atzara, ražošanas un loģistikas infrastruktūras objektu ekspluatāciju ir un būs saistītas atsevišķas ietekmes, kuru darbība uz sabiedrību un vidi ir nepārtraukta. Šīs ietekmes - piesārņojums, trokšņi ir vairāk vai mazāk ir arī jau esošajiem tehniskās un industriālās infrastruktūras objektiem. Ietekmes apmērs ir atkarīgs no ielu un ceļu klājuma kvalitātes un satiksmes intensitātes konkrētajos to posmos. Tās ir: gaisa kvalitātes izmaiņas, trokšņa un vibrāciju līmeņa izmaiņas, izmaiņas tuvākās apkārtnes bioloģiskajā daudzveidībā, apkārtējo iedzīvotāju sociāli-ekonomiskā stāvokļa izmaiņas (piemēram, nekustamā īpašuma vērtība, mežu kadastrālā vērtība utt.). Parasti šādos ceļu būves variantos no zemes īpašnieku viedokļa būtu svarīga skaidrība vairākos jautājumos, kas ir saistīts tieši ar ceļu būvi. Nozīmīgākie no tiem ir: paredzamais būvdarbu uzsākšanas laiks, kompensāciju un zaudējuma aprēķināšanas metodika, iepirkuma mehānisms. Par to visu pašvaldībai ir iedzīvotāji jāinformē laicīgi, pirms darbu uzsākšanas.

Pozitīvās ilglaicīgās ietekmes uz dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu (saglabāšanu, sakopšanu un aizsardzību) radīs paredzētie rīcības projekti.

Ņemot vērā, būtiskos pavasara plūdu riskus Ādažu novadā, ļoti būtiski ir veikt atbilstošu polderu, hidrotehnisko būvju un meliorācijas sistēmu tehniskā stāvokļa pilnvērtīgo uzturēšanu. Īstenojot attīstības programmas uzdevumus nenoliedzami radīsies ilglaicīga ietekme uz vidi.

Tādēļ pirms plānoto aktivitāšu īstenošanas, ļoti būtiski ir veikt detalizētas izpēti, kurās tiktu analizēta arī iespējamā ietekme uz ūdeņu ekosistēmām un bioloģisko daudzveidību.

7.3. Summārās ietekmes

Lai tiktu samazināta plānošanas dokumentos paredzēto risinājumu un darbību ietekme uz apkārtējo vidi, Ādažu novada attīstības programmā 2021. - 2027. gadam paredz pasākumus, aktivitātes un investīciju projektus, kas tieši un netieši mazinās darbību negatīvo summāro ietekmi uz vidi.

Kopumā apkopojot visu iepriekšminēto var uzskatīt, ka, ievērojot vides aizsardzības normatīvus un kompetento institūciju prasības un rekomendācijas, plānošanas dokumenta īstenošana neatstās sliktāku ietekmi uz vides kvalitāti kā ir pašlaik. Tās īstenošana neradīs būtisku negatīvu ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, kultūrvēsturisko mantojumu un iedzīvotāju veselību.

Tā kā attīstības programmā iekļauti pasākumi un investīciju projekti dabas resursu saglabāšanai, sakopšanai un aizsardzībai, tehniskās infrastruktūras efektivitātes paaugstināšanai, vides estētiskās kvalitātes uzlabošanai, sabiedrības vides izglītības veicināšanai u.c., novada teritorijā prognozējama vides kvalitātes paaugstināšanās.

Kopsavilkums par potenciālām ietekmēm

9.tabula. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas telpiskās perspektīvas attīstības virzienu ietekme uz vidi

Telpiskās struktūras elementi	Nozīmīgākās plānotās / vēlamās izmaiņas	Iespējamās ietekmes	Ieteikumi šo iespējamo ietekmju mazināšanai
Rīgas jūras līča piekrastes daļa	Dabas parka "Piejūra" ilgtspējīga iekļaušanās novada ekonomiskajās aktivitātēs atbilstoši tā aizsardzības un izmantošanas kārtībai un dabas parka dabas aizsardzības plānam.	- mainās biotopi, - augu sugu sastāva izmaiņas vai iznīcināšana, - palielinās tūrisma plūsma, - palielinās atkritumu daudzums atpūtas vietās	Atbilstošas infrastruktūras (takas, atkritumu urnas, autostāvvietas) plānošana un attīstība. Normatīvo aktu ievērošana.
Mežu teritorijas	Labiēkārtotas atpūtas vietas, pastaigu un aktīvās atpūtas takas, vides objekti, savienots gājēju, veloceļu un vietējās nozīmes autoceļu tīkls, jā saglabā esošā mežu proporcija. Jāņem vērā, ka mežsaimniecības teritorijas var tikt izmantotas jaunu militāro objektu izveidei un attīstībai.	- mainās ainava, - mainās biotopi, - augu sugu sastāva izmaiņas vai iznīcināšana, - īpaši uzmanīgi šīs darbība jāveic ĪADT tuvumā vai buferzonā, lai neietekmētu pašu ĪADT, - samazinās meža teritoriju īpatsvars konkrētajā teritorijā	Atbilstošas infrastruktūras (takas, atkritumu urnas, autostāvvietas) plānošana un attīstība. Normatīvo aktu ievērošana.
Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas	Iekļaujošas un aizsargātas dabas teritorijas – daļa no kopējā novada aktīvās atpūtas piedāvājuma, organizētas apmeklētāju plūsmas (saskaņā ar dabas aizsardzības plāniem).	- mainās biotopi, - augu sugu sastāva izmaiņas vai iznīcināšana, - palielinās tūrisma plūsma, - palielinās atkritumu daudzums atpūtas vietās	Atbilstošas infrastruktūras (takas, atkritumu urnas, autostāvvietas) plānošana un attīstība. Sadarbība ar valsts institūcijām. Normatīvo aktu ievērošana. Jāņem vērā dabas aizsardzības plāna vadlīnijas, ieteikumi, apsaimniekošanas pasākumi.
Gaujas upe un tās apkārtnē	"Zilais koridors" - upei pieguļošo teritoriju izmantošana tūrisma taku izveidei, promenāde / velosavienojumi, laivu piestātnes un nolaišanas vietas, licencētā makšķerēšana un ūdenstūrisms.	- iespējams virszemes ūdeņu piesārņojums, - palielinās tūrisma plūsma konkrētās teritorijās	- labiekārtot atpūtas vietas, - ierīkot labiekārtotas peldvietas, - ierīkot pastaigu takas, informatīvos standus,
Ezeri un to apkārtnē	Labiēkārtotas peldvietas un atpūtas vietas, ūdenssporta un SPA pakalpojumu attīstība.	- iespējams virszemes ūdeņu piesārņojums,	

		- palielinās tūrisma plūsma konkrētās teritorijās	- jāizdod pašvaldību saistošie noteikumi par prasībām atpūtas vietu ierīkošanā, uzturēšanā un apsekošanā, - jābūt skaidri nodefinētiem ūdensobjektu apsaimniekošanas noteikumiem
Ūdens teritoriju izmantošana	Ūdenstransporta ceļa izveide Ādažu novadā, izmantojot Gaujas - Baltezera kanālu.	- iespējams virszemes ūdeņu piesārņojums	
Apdzīvotās vietas – pilsētas	- Ādažu pilsēta būs novada administratīvais un pakalpojumu centrs, mobilitātes punkts. - Carnikavas pilsēta - atpūtas un veselības tūrisma centrs Vidzemes piekrastē. - Abu pilsētu centrālajās daļās galvenā prioritāte gājējiem, velosipēdistiem un sabiedriskajam transportam, gājēju ielu un kvalitatīvas publiskās ārtelpas izveide. Publisko auto stāvvietu izveide.	- mainās ainava, - iespējams pazemes ūdeņu piesārņojums, - iespējams virszemes ūdeņu piesārņojums, - mainās zemes lietojuma veids, - palielinās notekūdeņu daudzums un noslodze NAI, - palielinās atkritumu daudzums	- maksimāli aizpildīt “brīvos” laukumus jau esošā apdzīvotā vietā, - apbūvēt “nesakārtotas”, pamestas teritorijas/pagalmus, tādejādi sakārtot teritoriju, - jaunās apbūves teritorijas maksimāli pieslēgt kopējam kanalizācijas, ūdensapgādes tīklam
Apdzīvotās vietas – ciemi	Ciemu robežu maiņas – koncentrēta apbūve un inženierinfrastruktūras nodrošinājums, ērti sasniedzami pakalpojumi. Iespēju robežās organizēta automašīnu novietošana pie centrālajām daļām, lai novērstu un mazinātu automašīnu plūsmu piejūras ciemos.		
Kadagas ciems	Jaunas militāro inovāciju teritorijas radīšana Latvijā, sabalansējot ar dzīvojamās apbūves teritorijām.		
Transporta infrastruktūra	- A1 autoceļa attīstība - autoceļu A1/P1 divlīmeņu šķērsojuma izbūve, t.sk. gājēju un veloceļa izveide pār A1; - Baltezera, Alderu, Stapriņu, Siguļu, Gaujas, Ataru, Eimuru, Birznieku, Lilastes u.c. ciemu sasniedzamības nodrošinājums; - droša gājēju un velosipēdistu šķērsojuma izbūve; - gājēju un velosipēdistu tuneļa izbūve Lilastē; - gājēju un velosipēdistu tuneļa izbūve Carnikavā zem dzelzceļa; - Ādažu centra A1 attīstības zona un mobilitātes punkti dzelzceļa stacijās (Carnikavas pagastā, Garkalnes pagastā) un Ādažu centrā.	- gaisa piesārņojums, - palielinās troksnis, - mainās ainava	-
Veloceļu tīkls	Vienota, nepārtraukta velo infrastruktūra, lai nodrošinātu “zaļās” mobilitātes iespējamību starp	- palielinās tūrisma plūsma konkrētās teritorijās	-

	apdzīvotām vietām un vietēja līmeņa savienojumus.		
Ražošanas un loģistikas teritorijas	Jaunas ražošanas un loģistikas teritorijas 300 ha platībā.	- mainās ainava; - iespējams pazemes ūdeņu piesārņojums; - iespējams virszemes ūdeņu piesārņojums; - gaisa piesārņojums; - palielinās troksnis; - palielinās atkritumu daudzums - palielinās pieprasījums pēc pazemes ūdeņu/dzeramā ūdens izmantošanas	- jaunas ražošanas zonas veidot jau esošo tuvumā vai "degradēto" teritoriju vietās (tādējādi sakārtojot teritoriju gan vizuāli, gan teritoriāli), - jaunas ražošanas teritorijas ar būtisku ietekmi uz vidi neveidot blīvi apdzīvoto vietu tuvumā, izglītības iestāžu, rekreācijas teritoriju tiešā tuvumā, ainaviski vērtīgās teritorijās

10.tabula. Attīstības programmā plānoto pasākumu ietekme uz vidi

Vides faktori (vides aspekti)	Gaiss	Ūdens	Augsne	Troksnis	ĪADT / bioloģiskā daudzveidība
Komunālo pakalpojumu infrastruktūras attīstība (ilgtspējīga resursu izmantošana, virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte, dzeramā ūdens kvalitāte, iedzīvotāju veselība, atmosfēras kvalitāte, klimata pārmaiņas, energoefektivitāte)	+	+	+	+	+
Transporta (visa veida) infrastruktūras attīstība (atmosfēras gaisa kvalitāte, veselīga dzīvesveida veicināšana, sabiedriskā drošība)	+/-	+/-	+	+/-	+
Uzņēmējdarbības attīstība (atmosfēras gaisa kvalitāte, virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte, vietējo resursu ilgtspējīga izmantošana)	+/-	+/-	+/-	+/-	+
Rekreācijas un publiskās ārtelpas infrastruktūras attīstība (virszemes ūdeņu kvalitāte, vides estētiskā kvalitāte, ilgtspējīga resursu izmantošana)	+	+	+	+	+

- negatīva ietekme
- + pozitīva ietekme vai neitrāla ietekme uz vidi, ievērojot normatīvo aktu prasības
- +/- iespējama gan pozitīva, gan negatīva ietekme, turklāt pirms investīciju projektu īstenošanas jāveic papildus detalizēti pētījumi, kā arī jāparedz konkrēti pasākumi ietekmes mazināšanai

8. RISINĀJUMI, LAI NOVĒRSTU VAI SAMAZINĀTU PLĀNOŠANAS DOKUMENTU UN TĀ IESPĒJAMO ALTERNATĪVU ĪSTENOŠANAS BŪTISKO IETEKMI UZ VIDĪ

Lai samazinātu vai novērstu iespējamās ietekmes uz vidi, ko varētu radīt plānošanas dokumenti, iespējams realizēt dažādus pasākumus un izvēlēties konkrētai situācijai piemērotākos risinājumus. Izstrādājot plānošanas dokumentus, ir ņemti vērā dažāda līmeņa plānošanas dokumentos noteiktie vides mērķi, kā arī normatīvo aktu prasības.

Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir jaunvizveidotā Ādažu novada (apvienoti Ādažu pagasts un Carnikavas pagasts) hierarhiski augstākais pašvaldības ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments, uz kura pamata tiek izstrādāti pašvaldības zemāka līmeņa plānošanas dokumenti, t.i., teritorijas plānojums, lokālplānojums, detālplānojums un tematiskais plānojums.

Ilgspējīgas attīstības stratēģijā telpiskās attīstības perspektīvā līdz 2037. gadam ir noteikta vēlamā Ādažu novada teritorijas telpiskās struktūras un tās elementu izmaiņas ilgtermiņā, kā arī pamatprincipi:

- apdzīvojuma struktūra - dzīvojamās apbūves koncentrācija pilsētās un ciemos;
- galvenie transporta koridori un saistītā infrastruktūra - mobilitātes daudzveidība un pakalpojumu pieejamība;
- dabas teritorijas - dabas teritoriju tīklojums.

Novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija pamatojas Eiropas zaļā kursa ietvaros noteiktajā rīcības plānā ar mērķi veicināt resursu efektīvu izmantošanu, pārejot uz tīru aprites ekonomiku un atjaunot bioloģisko daudzveidību un samazināt piesārņojumu.³³

Telpiskās attīstības uzstādījumi jau ir bijuši nedefinēti iepriekšējā Ādažu novada un Carnikavas novada teritoriju attīstības plānošanā un jaunajā Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā gan stratēģiskie uzstādījumi, gan telpiskā perspektīva tiek aktualizēta.

Ilgspējīgas attīstības stratēģijā katram telpiskās struktūras elementam ir noteiktas vadlīnijas šo teritoriju plānošanai un attīstībai, kas savā veidā ir kā risinājumi, lai novērstu vai samazinātu plānošanas dokumenta un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi.

Pašvaldības vides politika caur apdzīvojuma centru attīstības līmeņiem nosaka pieejamo un plānojamo pakalpojumu apjomu jeb pakalpojuma grozu, kurā ietverti arī centralizētie komunālie pakalpojumi, sabiedriskā transporta pakalpojumi un publiski pieejamas atpūtas vietas, kā arī videi un iedzīvotājiem draudzīgas ražošanas un loģistikas teritorijas un videi draudzīga tehniskā infrastruktūra.

Pašvaldības vides politika caur vadlīnijām atbalsta koncentrētu apbūves attīstību ciemu teritorijās, kur ir koncentrēti inženierinfrastruktūras tīkli (inženiertīklu attīstība galvenokārt ciemu teritorijās), ierobežo izklaidus apbūves veidošanos un nosaka, ka apbūves gabali netiek atdalīti mežu un pļavu teritorijās, kur nav pieejamas komunikācijas, apdzīvoto vietu vides kvalitātes uzlabošanu (publiskās ārtelpas). Vadlīnijas nosaka, ka plānojot jaunu apbūves teritoriju izvietojumu, iespēju robežās jāņem vērā bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas.

³³ Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013. – 2037. gadam aktualizācija

Vadlīnijas atbalsta videi draudzīgus transporta veidus (sabiedrisko transportu, dzelzceļu, veloceļu, ūdenstransporta ceļu izveidi), visu apdzīvoto vietu sasniedzamību pa labas kvalitātes autoceļiem. Tūrisma teritoriju attīstībai vadlīnijas nosaka, ka tūrisma pakalpojumu attīstība gar populārākajiem piekļuves punktiem ierobežošanu veikt saskaņā ar dabas aizsardzības plāniem un izmantošanas noteikumiem.

Pašvaldības vides politika caur vadlīnijām atbalsta uz zināšanām, pētniecību un videi draudzīgām tehnoloģijām balstītu inovatīvo ražošanu, rūpniecisko produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošanu, pētniecības un attīstības centru izveidošanu, kā arī nosaka, ka novadā nav atļauta smagā rūpniecība, kā arī netiek atbalstīta uzņēmumu darbība ar bīstamu ietekmi uz apkārtējo vidi un veidojot jaunas ražošanas / loģistikas teritorijas jānovērš konfliktsituācijas un kaitīgu ietekmju rašanos uz blakus esošajām dzīvojamās apbūves teritorijām.

Ādažu novada attīstības programma paredz vides aizsardzības likumdošanā izvirzīto prasību ievērošanu, izstrādājot un realizējot pašvaldības attīstības plānošanas dokumentu. Vides kvalitāte ir noteikts kā vērtīgs resurss, kurš jāpārvalda un jāizmanto ilgtspējīgā veidā, racionāli izmantot dabas un kultūras mantojumu. Tāpat attīstības programmā ir paredzēta tās ieviešanas uzraudzība. Ar tās palīdzību būs iespējams novērtēt teritorijas attīstību un attīstības programmas īstenošanas rezultātus un tiešos iznākumus, kā arī analizēt plānošanas dokumenta īstenošanas rezultātu radīto ietekmi ilgākā laika periodā.

Attīstot uzņēmējdarbību, transporta infrastruktūru, ūdenssaimniecības sistēmas sakārtošanu, tūrisma attīstību u.c. darbības, ja nepieciešams atbilstoši normatīvo aktu prasībām, jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums, kā arī priekšroka dodama labākajām pieejamām tehnoloģijām. Notekūdeņu, gaisa u.c. veida piesārņojuma radītās slodzes vidē samazināšanai, lai uzsāktu vai turpinātu piesārņojošu darbību, uzņēmumam ir jāsaņem A, B vai C kategorijas piesārņojošās darbības atļauja vai apliecinājums, ko izsniedz reģionālā vides pārvalde. Atļaujās tiek ietvertas vides kvalitātes prasības, labāko pieejamo tehnoloģiju izmantošana u.c. nosacījumi.

Plānojot ražošanas un loģistikas uzņēmumu attīstību novadā, kā arī potenciālās vietas, kas nosakāmas kā uzņēmējdarbībai piemērotas, jāvērtē ne tikai to ietekme uz vidi, bet iespējamā ietekme uz tiem uzņēmumiem, kas jau darbojas novadā. Jāvērtē jau esošo uzņēmumu iespējamā ietekme uz plānoto saimniecisko darbību, lai izvērtētu kopējo ietekmi un iespējamos draudus vides kvalitātei.

Palielinoties tūrisma infrastruktūras objektu skaitam un labiekārtotu publisko ārtelpu teritoriju skaitam, pieaugs arī antropogēnā ietekme uz apkārtējo vidi. Veidojot jaunus tūrisma industrijas objektus un publiski pieejamas labiekārtotas vietas, nepieciešams pēc iespējas saglabāt bioloģisko daudzveidību un dabas pamatni, kā arī izmantot videi draudzīgus materiālus un tehnoloģijas. Lai saglabātu ĪADT un citas ekoloģiski jutīgas dabas teritorijas, plānojot jebkādas rīcības, jāievēro normatīvo aktu prasības.

9. IESPĒJAMO ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS

Saskaņā ar Ietekmes uz vidi novērtējuma likuma 1. panta 7) punktu un MK noteikumu Nr.157 8.7. punktu Vides pārskatā identificē, apraksta un izvērtē plānošanas dokumentu un iespējamo alternatīvu ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumentu izstrādes mērķus un teritoriju, kura varētu tikt ietekmēta. Dažādu risinājumu novērtēšanas mērķis ir izvēlēties un pamatot piemērotāko risinājumu.

Atbilstoši likumam “Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums”, sākot ar 01.07.2021. Ādažu novada administratīvajā teritorijā ietilps divas teritoriālās vienības – Ādažu pagasts un Carnikavas pagasts, tāpēc plānošanas dokumenti tika izstrādāti abām bijušajām pašvaldībām kopsadarbībā. Pamatojoties uz Ādažu novada domes 30.06.2020. lēmumu Nr.152 “Par Ādažu novada domes un Carnikavas novada domes sadarbību Ādažu novada Attīstības programmas 2021. - 2027. gadam izstrādei”, 30.06.2020. tika noslēgts abu pašvaldību sadarbības līgums, kas paredzēja kopīgi izstrādāt attīstības programmu, ievērojot partnerības un ekonomiskā izdevīguma principus.

Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir jaunā Ādažu novada teritorijas attīstības plānošanā hierarhiski augstākais plānošanas dokuments, kurš nosaka turpmāko novada teritorijas attīstības virzienu redzējumu ilgtermiņā līdz 2037. gadam un ir pamats zemāka līmeņa plānošanas dokumentu izstrādei. Tā arī ir esošās novada vadības politiska apņemšanās, lai novada attīstību virzītu vēlamajā virzienā, kāda tā ir noteikta ilgtspējīgas attīstības stratēģijā. Kā arī jāpiemin, ka ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādi katrai novada pašvaldībai nosaka arī normatīvie akti. Šī nav jauna Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija, bet tā ir aktualizēta abu pagastu ilgtspējīgas attīstības stratēģijas.

Alternatīva Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas aktualizācijai varētu būt “nulles” alternatīva, tādējādi tiek saglabāta esošā situācija un netiek aktualizēta jaunizveidotā Ādažu novada teritorijas attīstība. Pieņemot “nulles” alternatīvu, tā būtu pretrunā ar nacionālajiem un Rīgas plānošanas reģiona attīstības mērķiem un vides aizsardzības prasībām, jo pašvaldības teritorijā atrodas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, t.sk. NATURA 2000 teritorijas.

Īstenojot “nulles” alternatīvu, var tikt veicināta neapsvērtu lēmumu pieņemšana, nepārskatītas abu pagastu esošās vērtības, t.sk. telpiskās struktūras elementi un telpas un netiktu aktualizēta to attīstības izaugsme, tendences un attīstības virziens, kas var veicināt arī vides problēmu saasināšanos.

Jāatzīmē, ka ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes posmā notika vairākas darba grupas, kurās diskutēja par labākajiem, pieņemākajiem risinājumiem, kas būtu atbilstoši gan iedzīvotājiem, gan videi un atbilstu normatīvo aktu prasībām. Šajā Ādažu novada pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumenta izstrādē, tika aktualizēti un salāgoti divas bijušo novadu, t.i., Ādažu novada un Carnikavas novada, ilgtermiņa uzstādījumi – gan stratēģiskie, gan telpiskie.

Būtiskākie risinājumi, kuri diskusiju rezultātā tika izskatīti kā alternatīvas ir:

- telpiskās struktūras elements – ražošanas un industriālo teritoriju noteikšana (teritorijas, lielums, kritēriji):
 - 1) starp Eimuriem un Mežgarciemu,
 - 2) Birzniekos.1.alternatīva - sākotnēji industriālās teritorija starp Eimuriem un Mežgarciemu, balstoties uz iepriekšējām ilgtspējīgas attīstības stratēģijām, bija noteiktas lielākas teritorijas (platības ziņā). Arī Birzniekos sākotnēji tika iezīmētas lielākas ražošanas attīstības teritorijas. Alternatīva potenciāli atstātu lielāku ietekmi uz vidi, jo potenciāli industriālās teritorijas būtu lielākā platībā, lielāks komersantu skaits un lielāks radīto piesārņojumu apjoms (atkritumu daudzums, saražoto notekūdeņu daudzums, troksnis, u.c.).

2.alternatīva - pēc diskusijām darba grupās un saprotot, ka reāli šīs teritorijas (starp Eimuriem un Mežgarciemu) attīstībai finansējums varētu nebūt, jo tā nav viena no prioritārākajām attīstības teritorijām, tika panākta vienošanās, ka plānoto industriālo zonu varētu norādīt reālāku – mazāku.

Industriālās teritorijas Birzniekos pēc diskusijām darba grupās tika secināts, ka potenciālajiem investoriem jāsniedz informācija par aptuvenu ražošanai paredzēto vietu.

Tika izvēlēta 2. alternatīva, kas radītu mazāku ietekmi uz vidi.

- telpiskās struktūras elements – Ādažu militārā poligona un Kadagas ciema attīstība.
1.alternatīva – Stratēģijā tika plānota plašāka militārās teritorijas attīstība, kas esošajai ietekmei no militārā poligona radītu vēl papildus ietekmi uz apkārtējām teritorijām, galvenokārt tas saistīts ar troksni, vibrāciju, gaisa piesārņojumu un ietekmi uz AAA “Ādaži”.
2.alternatīva - ņemot vērā Ādažu novada domes speciālistu komentārus un Aizsardzības ministrijas iebildumus Ādažu militārā poligona un Kadagas ciema attīstības plāni tika būtiski samazināti.
Stratēģijā tika izvēlēta 2. alternatīva, kas neveicinātu būtisku papildus ietekmi un slodzi gan uz AAA “Ādaži” teritoriju, gan poligonam apkārtējām teritorijām.
- telpiskās struktūras elements – apdzīvojums – ciemu statuss un to robežas
1.alternatīva – Stratēģijā saglabāt spēkā esošo Carnikavas pagasta apdzīvojuma struktūru un Carnikavas ciema robežas.
2. alternatīva – paredz grozīt Carnikavas pagasta apdzīvojuma struktūru, pievienojot Carnikavai ciemus Garupe, Gauja un Siguļi un tādejādi izveidojot Carnikavas pilsētu, veidojot koncentrētu apbūvi un pakalpojumus, un inženierinfrastruktūras nodrošinājumu, tādejādi ierobežojot izklaidus apbūves veidošanos un uzstādot augstākas prasības inženiertīklu nodrošinājumam. Stratēģijā izvēlēta 2.alternatīva, kas ierobežos izklaidus apbūves veidošanos, attīstīs Carnikavas ciemu par pilsētu, nodrošinot koncentrētu pakalpojumu klāstu un inženierinfrastruktūras nodrošinājumu.

Attīstības programmai, kā jaunā Ādažu novada pašvaldības vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumentam, nav paredzēts alternatīvs dokuments, līdz ar to veicot attīstības programmas stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu un tā ietvaros izstrādājot Vides pārskatu, tiek novērtēta “nulle” alternatīva, kad attīstības programma netiek izstrādāta, bet “nulle” alternatīva netiek uzskatīta par pieņemamu attīstības programmas izvēles iespēju, jo:

- var tikt traucēta Ādažu novada ekonomiskā un sociālā attīstība;
- saasināties sociālās problēmas;
- pasliktināsies inženierinfrastruktūras stāvoklis un kavēta tās attīstība;
- pieaugt vides piesārņojums (notekūdeņi, atkritumi, emisijas u.c.);
- palielināties neorganizēts apmeklētāju skaita pieaugums, kas var ietekmēt negatīvi dabas un kultūrvēsturiskos objektus.

Attīstības programmas redakcijas sagatavotas, pamatojoties uz:

- 1) Ādažu novada un Carnikavas novada iedzīvotāju aptauju, kura veikta, lai noskaidrotu viedokli par jaunā Ādažu novada attīstības turpmākajām iespējām, problēmām un to iespējamiem risinājumiem, kā arī lai sagatavotu priekšlikumus Attīstības programmas izstrādei. Aptaujās saņemti daudzi priekšlikumi Rīcības un Investīciju plāna izstrādei – kādi projekti un aktivitātes jaunajai pašvaldībai nākošajā teritorijas attīstības plānošanas periodā būtu nepieciešams īstenot.
- 2) Ādažu un Carnikavas novada domes apstiprināto izstrādes vadības grupas sanāksmēs iegūtajiem rezultātiem.

- 3) Tematisko darba grupu sanāksmēs iegūtajiem rezultātiem. Kopumā piecas tematiskās darba grupas pulcēja vairāk kā simts dalībniekus – pašvaldības domes deputātus, darbiniekus, iedzīvotājus, uzņēmējus – viedokļu līderus. Darba grupās tika izvērtēta esošā situācija un rasti priekšlikumi šo jomu uzlabošanai, sastādītas konkrētas projektu idejas:
 - a. Darba grupa “Ekonomiskā attīstība” (46 cilvēku sastāvā);
 - b. Darba grupa “Izglītība, sports un kultūra” (64 cilvēku sastāvā);
 - c. Darba grupa “Veselības aprūpe un sociālie jautājumi” (30 cilvēku sastāvā);
 - d. Darba grupa “Teritorijas plānošana” (58 cilvēku sastāvā);
 - e. Darba grupa “Vide” (34 cilvēku sastāvā).
- 4) Publiskās apspriešanas rezultātiem.

Attīstības programmas trešajā sējumā Rīcības plāns noteiktas rīcības, kuras īstenojot, novads virzās uz attīstības programmas Stratēģiskajā daļā noteiktajiem uzdevumiem, ilgtermiņa un vidēja termiņa mērķiem.

Attīstības programmā ir iekļauts Investīciju plāns, kurš atspoguļo ieguldījumus, kuri nepieciešami pašvaldībai, kā arī perspektīvos projektus laika posmam no 2021. līdz 2027.gadam, lai sasniegtu Stratēģiskajā daļā noteiktos vidēja termiņa uzstādījumus, īstenotu Rīcības plānā iekļautās aktivitātes un sasniegtu plānotos rezultātus. Investīciju plāns tika izstrādāts atbilstoši vadības darba grupas, speciālistu un tematisko darbu grupu rezultātu izvērtējumam, paredzot aktivitātes gan Ādažu pagasta, gan Carnikavas pagasta teritorijas turpmākai attīstībai. Attīstības programmas Rīcības un Investīciju plāns sastādīts, rūpīgi saskaņojot vadības darba grupas un tematisko darbu grupu viedokļus, kā arī aptaujas un publiskās apspriešanas rezultātus.

Attīstības programmai nav plānoti vairāku alternatīvu scenāriji, jo Rīcības plānā un Investīciju plānā izvirzītās aktivitātes tiks īstenotas pakāpeniski, atkarībā no pieejamā finansējuma, tehniskajām iespējām un vajadzībām - pašvaldībai nav finansiālu iespēju par saviem līdzekļiem īstenot visus Investīciju plānā ietvertos projektus, tāpēc lielā mērā attīstības programmas realizācija ir atkarīga no valsts un Eiropas Savienības finanšu instrumentu atbalsta.

Lielākās diskusijas par attiecīgā risinājuma jeb alternatīvas izvēli, kas saistītas ar vides aizsardzību bija saistītas ar transporta infrastruktūras attīstību, piemēram, investīciju projektu, kas saistīts ar Carnikavas ciema centra satiksmes drošības uzlabošanu, veidojot tuneli zem dzelzceļa. Priekšlikums iekļauts Investīciju plānā, kas uzlabos drošu dzelzceļa šķērsošanu. Kā arī diskusijas par atsevišķu ielu un ceļu seguma uzlabošanu, kas uzlabotu satiksmes drošību, dzīves kvalitāti un mazinātu gaisa piesārņojumu, īpaši no ielām un ceļiem ar grants segumu. Investīciju plānā iekļauts projekts par bioloģiskās atkritumu izgāztuves izveidi, kas būtu veidojams kopā ar citām apkārtējām pašvaldībām, lai izveidotu bioloģisko atkritumu novietni.

Jauno teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrāde ir liels izaicinājums abu bijušo novadu sadarbībā, viedokļu uzklaušīšanā, prioritāšu noteikšanā, saglabājot vienlīdzīgu novada attīstību. Arī pats plānošanas dokumentu izstrādes process un apstiprināšana nav tāda kāda tā ir notikusi līdz šim plānošanas dokumentu izstrādē. Plānošanas dokumentu izstrādi veica bijušo abu novadu lēmējvara, izpildvara un speciālisti, bet lēmumu pieņemšanas process jau tika uzticēts jaunajai Ādažu novada domei. Sabiedrības iesaistes pasākumi, viedokļu uzklaušīšana, izvērtēšana un ņemšana / neņemšana vērā, pašvaldību esošo lēmējorgānu (domes) iesaiste izvirzot idejas un tās izvērtējot, izstrādājot plānošanas dokumentu redakcijas - ir alternatīvo risinājumu vērtēšanas un salīdzināšanas process.

10. IZSTRĀDES METODES

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts un Vides pārskata projekta redakcija Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai un attīstības programmai sagatavota reizē ar plānošanas dokumentu projektu redakcijām. Plānošanas dokumentu un to Vides pārskata vienlaicīga izstrāde sniedz iespēju izvērtēt plānoto pasākumu atbilstību vides un dabas aizsardzības normatīvo aktu prasībām. Sabiedrības iesaiste, sagatavojot Vides pārskatu, notiks ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas publiskās apspriešanas laikā un publiskās apspriešanas sanāksmēs.

Vides pārskata sagatavošanā tika izmantotas dažādas metodes:

- datu ieguve izmantojot pieejamās datu bāzes / reģistrus, publikācijas u.c. informācijas avotus;
- informācijas analīze - analizēti pašlaik spēkā esošie Ādažu un Carnikavas novadu plānošanas dokumenti un Vides pārskati, kā arī jaunie Ādažu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumenti (projektu redakcijas);
- informācijas analīze un novērtējums – analizēti iedzīvotāju aptaujas rezultāti un tematisko darba grupu rezultāti;
- ilgtspējīgas attīstības stratēģijas aktualizācijas procesa ietvaros notikušās darba grupu sanāksmes ar abu novadu deputātu, uzņēmēju un iedzīvotāju līdzdalību protokoli;
- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu analīze, to izvirzīto mērķu un iekļauto apsaimniekošanas pasākumu salīdzināšana ar pašvaldības noteiktajām prioritātēm, uzdevumiem, aktivitātēm un telpisko perspektīvu;
- Gaujas un Daugavas upju sateces baseinu apsaimniekošanas plānu analīze, tajos izvirzīto mērķu un rīcību salīdzināšana ar pašvaldības noteiktajām prioritātēm, uzdevumiem un aktivitātēm;
- plānošanas dokumentos paredzēto izmaiņu un īstenošanas iespējamo tiešo un netiešo, īslaicīgu un ilglaicīgu, summāro ietekmju uz vides kvalitāti analīze un novērtējums.

11. KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Īstenojot plānošanas dokumentus, t.sk. ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un attīstības programmu, kompensēšanas pasākumi tiek veikti Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) tīklā iekļauto dabas objektu saglabāšanai, aizsardzībai un negatīvo ietekmju sabalansēšanai, ja tādi veidosies Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā plānotās telpiskās perspektīvas rezultātā un Attīstības programmas plānoto rīcību rezultātā.

Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija un attīstības programma tika izstrādāta atbilstoši normatīvo aktu prasībām un plānošanas dokumentos nav plānotas rīcības vai telpiski risinājumi, kuras īstenojot negatīvi tiks ietekmētas *Natura 2000* teritorijas. Izstrādātie plānošanas dokumenti nenonāk pretrunā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanas un aizsardzības mērķiem, kā arī neplāno rīcības, kas uzskaitītas likumā “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”, 43. panta sestajā, septītajā un astotajā daļā minētajos gadījumos.

12. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANAS IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Ādažu novada teritorija tieši nerobežojas ar Latvijas Republikas kaimiņvalstīm, bet atrodas pie Rīgas jūras līča, kura ekoloģisko stāvokli ietekmē tās piekrastē esošo valstu piesārņojums no lauksaimniecības, sadzīves notekūdeņiem, fosilā kurināmā, transporta u.c. darbībām.

Plānošanas dokumentos nav paredzētas darbības, kuru īstenošanas rezultātā iespējama tieša negatīva pārrobežu ietekme uz citām Baltijas jūras piekrastes valstīm vai Baltijas jūru un Rīgas jūras līci.

Ar plānošanas dokumentu īstenošanu saistītās ietekmes uz vides kvalitāti un vides resursiem ārpus Latvijas Republikas teritorijas - nav sagaidāmas tiešas un būtiskas negatīvas ietekmes.

Kā netieša pārrobežu ietekme minama paredzēto ekonomisko aktivitāšu paaugstināšanās, kas netieši var ietekmēt Baltijas jūras vides stāvokli. Ietekme saistīta ar komunālo un rūpniecisko notekūdeņu radīto piesārņojumu virszemes ūdenstecēs, kas daļēji nokļūst ekoloģiski jūtīgajā Rīgas jūras līcī.

13. ĪSTENOŠANAS MONITORINGS

Ilgspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas īstenošanas monitorings³⁴ jāveic, lai noteiktu tiešu vai netiešu ietekmi uz vidi, kas nav bijusi paredzēta izstrādājot plānošanas dokumentus, ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja (Birojs) atzinumu par Vides pārskatu.

Monitoringa izstrādei var izmantot informāciju, kas iegūta izstrādājot Vides pārskatu, valsts statistikas datus un citu pašvaldībai pieejamo informāciju, salīdzinot vēsturiskos un aktuālos datus par Ādažu un Carnikavas novada teritorijām.

Pašvaldība Biroja atzinumā Nr.4-03/6 (31.08.2021.) par Vides pārskatu norādītajā termiņā, t.i., vismaz vienu reizi plānošanas periodā (2026. gadā), iesniegs Birojam monitoringa ziņojumu. Par palīglīdzekli monitoringa ziņojuma formai var izmantot Biroja sagatavoto paraugu. Ziņojumā tiek apkopota pieejamā informācija par Ādažu novada vides (dabas) faktoriem, ekonomiskajiem faktoriem un plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātīvajiem rādītājiem. Monitoringa ziņojumu veikšanai var izmantot indikatorus (11. tabula), kas ļaus izvērtēt plānošanas dokumentu ietekmi uz Ādažu novada sociālekonomisko un dabas vidi.

11. tabula. **Indikatori plānošanas dokumentu monitoringa ziņojuma izstrādei**

JOMA	INDIKATORI
Gaisa kvalitāte	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Emisijas no katlu mājām, rūpniecības u.c. emisiju avotiem (LVĢMC dati, Lielrīgas reģionālā vides pārvalde); ▪ Reģistrētā autotransporta skaits, t.sk. elektrotransporta (CSDD dati); ▪ Elektromobiļu uzlādes staciju skaits (CSDD dati); ▪ Ielu, ceļu uzturēšanas pasākumi putekļu samazināšanai (ielu uzkopšana pēc ziemas sezonas, grants seguma ielu uzturēšana vasaras periodā u.c. pasākumi (Pašvaldības dati)); ▪ Energoefektīvo projektu skaits (Pašvaldības dati).
Virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ūdensobjektu ekoloģiskā un ķīmiskā kvalitāte (LVĢMC dati); ▪ Peldvietu kvalitāte (Veselības inspekcijas un pašvaldības dati); ▪ Savākto un attīrīto notekūdeņu daudzums (LVĢMC dati); ▪ Paliekošais piesārņojums (LVĢMC dati, pašvaldības dati).
Ūdenssaimniecība	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ūdeņu krājumu izmantošanas intensitāte (LVĢMC dati); ▪ Dzeramā ūdens analīžu rezultāti (Pašvaldības dati, Veselības inspekcija); ▪ Savākto un attīrīto notekūdeņu daudzums (LVĢMC dati); ▪ Piesaistīto fizisko un juridisko personu skaits, kuriem tiek nodrošināti centralizētās kanalizācijas pakalpojumi (Pašvaldības dati); ▪ Attīrīto notekūdeņu kvalitātes atbilstība normatīvo aktu prasībām (Pašvaldības dati, Lielrīgas reģionālā vides pārvalde, LVĢMC dati); ▪ Virszemes ūdeņu kvalitāte, kuros tiek novadīti attīrītie notekūdeņi (Lielrīgas reģionālā vides pārvalde, LVĢMC dati).
Transporta infrastruktūra	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ceļu un ielu segumu stāvoklis (% no kopējā garuma); ▪ Veloceliņu garums (km); ▪ Lietus ūdeņu novadīšanas un attīrīšanas sistēmas pie ceļiem un ielām (garums/km).

³⁴ Saskaņā ar MK noteikumiem Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" (23.03.2004.)

<p>Atkritumu apsaimniekošana</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošanas pasākumi novadā (Pašvaldības dati un atkritumu apsaimniekotāja dati); ▪ Radīto atkritumu apjoms (t.sk. bīstamo atkritumu) (LVĢMC, Pašvaldības dati); ▪ Nodoto šķiroto un sadzīves atkritumu apjoms (LVĢMC, Pašvaldības dati).
<p>Aizsargājamās dabas teritorijas</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Īpaši aizsargājamo biotopu platības un kvalitāte, īpaši aizsargājamo sugu atradņu skaits un stāvoklis (Ādažu novada pašvaldība sadarbībā ar sugu un biotopu ekspertiem, Dabas aizsardzības pārvalde); ▪ Dabas aizsardzības plānu izstrāde (Dabas aizsardzības pārvalde).
<p>Kultūrvēsturiskais mantojums un tūrisms</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sakārtoto kultūrvēsturisko objektu skaits (Pašvaldības dati); ▪ Attīstīto un sakārtoto tūrisma objektu un infrastruktūras projektu skaits (Pašvaldības dati).
<p>Degradētās teritorijas, piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu, degradēto teritoriju skaits (pašvaldības dati, LVĢMC, īpašnieki); ▪ Sakārtoto, attīstīto un revitalizēto objektu/teritoriju skaits (Pašvaldības dati, īpašnieki).

KOPSAVILKUMS

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros, Vides pārskats izstrādāts Ādažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013. - 2037. gadam 2021. gadā aktualizētajai redakcijai un Ādažu novada attīstības programmas 2021. – 2027. gadam projekta redakcijai.

Ņemot vērā normatīvo aktu prasības un pieejamo informāciju par esošo vides stāvokli Ādažu novadā, Vides pārskatu Ādažu novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem, izstrādāja SIA “Reģionālie projekti”.

Tika izvērtēts Ādažu novada esošais vides stāvoklis, analizēta plānošanas dokumentu atbilstība izvirzītajiem starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības politikas mērķiem un kritērijiem, kā arī spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

Vides pārskatā tiek vērtēta aktualizētajā ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktā telpiskās attīstības perspektīva, to vadlīnijas un attīstības programmā plānoto rīcību un investīciju projektu iespējamā ietekme uz vides stāvokli un cilvēku dzīves un darba telpu Ādažu novadā.

Īstenojot attīstības programmā noteiktos pasākumus, aktivitātes un investīciju projektus, var tikt atstāta gan pozitīva, gan negatīva ietekme uz vidi. Negatīvā ietekme lielākoties būs īslaicīga, kas galvenokārt saistīsies ar būvniecības darbiem un siltajā sezonā pieaugošo tūristu skaitu. Pozitīvā ietekme veidosies uzlabojot infrastruktūru, dabas un kultūrvēsturisko objektu aizsardzību un saglabāšanu, sociālo vidi u.c. Īstenojot ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteikto teritorijas telpisko perspektīvu un ievērojot vadlīnijas arī turpmākajos novada teritorijas plānošanas dokumentos, var tikt atstāta gan pozitīva, gan negatīva ietekme, gan īslaicīga, gan ilglaicīga ietekme.

Apkopojot potenciālās ietekmes, var uzskatīt, ka ievērojot vides aizsardzības normatīvus, kompetento institūciju prasības un rekomendācijas, kā arī veicot pārdomātu un ilgtspējīgu novada turpmāko attīstību, plānošanas dokumentu ieviešana, neatstās sliktāku ietekmi uz vides kvalitāti kāda tā ir šobrīd, bet gan veicinās tās sakārtošanu un attīstību.

Attīstības programmai nav plānoti vairāku alternatīvu scenāriji, jo Rīcības plānā un Investīciju plānā izvirzītās aktivitātes tiks īstenotas pakāpeniski, atkarībā no pieejamā finansējuma, tehniskajām iespējām un sabiedrības vēlmēm un vajadzībām. Attīstības programmai tiek paredzēta “nulle alternatīva”, kas paredz to, ka nerealizējot plānošanas dokumentu, tiktu saglabāta esošā situācija un turpmāk netiktu plānota pārdomāta Ādažu novada attīstība.

Vides pārskatā paredzēto un neparedzēto ietekmju uz vidi izvērtējums jāveic izstrādājot plānošanas dokumentu ieviešanas monitorings, kas jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojā.

Sabiedrībai tika nodrošināta iespēja piedalīties Ādažu novada attīstībā un sniegt savu viedokli, priekšlikumus publiskās apspriešanas laikā par plānošanas dokumentiem un Vides pārskata projektu.

PIELIKUMI

1. Pielikums. **Ilgspējīgas attīstības stratēģijas un Attīstības programmas indikatori no vides aizsardzības viedokļa**
2. Pielikums. **Sabiedrības informēšana pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas**

1. pielikums. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas indikatori monitoringam no vides aizsardzības viedokļa

PRIORITĀTE	MĒRĶIS	UZDEVUMI	INDIKATORI
Uzlabot gaisa kvalitāti	Stacionāro un mobilo piesārņojuma objektu radītās ietekmes uz atmosfēras gaisa kvalitāti samazināšana.	Samazināt katlu māju, ražošanas uzņēmumu un autotransporta radīto ietekmi uz vidi. Minimizēt autotransporta radītā gaisa piesārņojuma ietekmi, padarīt efektīvāku sabiedrisko transportu. Minimizēt trokšņu un smaku ietekmi. Apkarot emisiju tās izcelsmē – samazinot transporta plūsmu un pielietojot videi draudzīgu kurināmo, ražošanas tehnoloģijas, degvielu.	Limitētās un faktiskās emisijas no katlu mājām, rūpniecības uzņēmumiem u.c. emisiju avotiem. Videi draudzīgo uzņēmumu skaits. Pārvadāto pasažieru skaita pieaugums un pārvadājumu pakalpojumu efektivitāte sabiedriskajā transportā. Izveidoto veloceļu kopgarums. Zaļo zonu, apstādījumu, aizsargstādījumu daudzums.
Saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību	Veselīgas un kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana visiem novada iedzīvotājiem.	Saglabāt mežus rekreācijai. Aizsargāt upes un ezerus no pieaugošās slodzes, attīrot un labiekārtojot pludmales, izveidojot to apkalpes infrastruktūru. Aizsargāt pārmitrās teritorijas ekoloģiskā līdzsvara saglabāšanai, pēc iespējas atvēršot apbūvi no plūdu riskam pakļautām dabas teritorijām.	Mežu platības apdzīvotās vietās un lauku teritorijā (%). Labiekārtotu atpūtas vietu skaits. Jaunizveidoto parku, skvēru apzaļumošanas projekti. Realizētie dabas projekti pašvaldībā (labiekārtoto parku skvēru, ūdens malu īpatsvars). Apbūves platību dinamika. ĪADT dabas aizsardzības plānu izstrāde, individuālo dabas aizsardzības noteikumu izstrāde un pieņemšana.
Samazināt atkritumu daudzumu	Efektīvas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide pašvaldībā un dalītas atkritumu savākšanas sistēmas pilnveidošana.	Nodrošināt atkritumu šķirošanu un dalītu savākšanu. Nodrošināt atkritumu otrreizēju izmantošanu. Atbalsēt veģetācijas atkritumu pārstrādi kompostā.	Dalīts savākto atkritumu daudzums (% pret esošo). Pārstrādei nodotais atkritumu daudzums pa atkritumu veidiem (% pret esošo). Nodrošināta veģetācijas atkritumu pārstrāde kompostā. Izveidoti dalītas atkritumu savākšanas laukumi/punkti.

PRIORITĀTE	MĒRĶIS	UZDEVUMI	INDIKATORI
Saglabāt virszemes un pazemes ūdens kvalitāti	<p>Atveseļot un saglabāt ūdenstilpes un ūdenstececes.</p> <p>Nodrošināt ūdensgūtņu aizsardzību.</p>	<p>Samazināt apdzīvoto vietu negatīvo ietekmi uz ūdensobjektu ekosistēmām.</p> <p>Nodrošināt labiekārtotas, publiski pieejamas ūdensmalas un peldvietas.</p> <p>Plānojumos ņemt vērā ūdensgūtņu aizsargjoslas.</p>	<p>Ūdeņu krājumu izmantošanas intensitāte.</p> <p>Dzeramā ūdens analīžu rezultāti.</p> <p>Piesaistīto fizisko un juridisko personu skaits, kuriem tiek nodrošināti centralizētās kanalizācijas pakalpojumi.</p> <p>NAI pakalpojumu izmantotāju pieaugums (%) blīvi apdzīvotās vietās (ciemos).</p> <p>Normatīvi attīrīto notekūdeņu daudzums (% pret esošo).</p> <p>Peldvietu skaits, kurās tiek veikts ūdens kvalitātes monitorings.</p> <p>Attīrīto notekūdeņu kvalitātes atbilstība normatīvo aktu prasībām</p> <p>Virszemes ūdeņu kvalitāte, kuros tiek novadīti attīrītie notekūdeņi</p> <p>Ūdensgūtņu aizsardzība pret piesārņojumu.</p> <p>Rekultivētās piesārņotās un degradētās teritorijas.</p> <p>Potenciāli piesārņoto vietu skaits.</p> <p>Tūristu skaits sezonāli iecienītajos objektos.</p>
Minimizēt klimata pārmaiņas	<p>Veicāt energoefektivitāti un vietējo resursu izmantošanu.</p>	<p>Veikt ēku energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus.</p> <p>Videi draudzīga siltumapgāde, ražošanas un loģistikas uzņēmumi.</p> <p>sabiedriska transporta attīstība.</p> <p>Pieejamības uzlabošana ar sabiedrisko transportu.</p> <p>Biodegvielas izmantošana.</p>	<p>Energoefektīvu (nosiltinātu u.tml.) pašvaldības ēku un daudzdzīvokļu māju īpatsvar</p> <p>Videi draudzīga transporta, ražošanas un loģistikas attīstība, videi draudzīgu uzņēmumu īpatsvars.</p> <p>Transporta infrastruktūra, transporta plūsmas kustība, neveidojot sastrēgumus, apbraucot blīvi apdzīvotās vietas.</p>
Izveidot veselīgu un drošu dzīves vidi	<p>Nodrošināt iedzīvotājiem publiskās infrastruktūras un dabas resursu pieejamību pēc</p>	<p>Nodrošināt iedzīvotājiem kvalitatīvu rekreācijas vidi, iespējas izmantot sporta, izglītības, kultūras, primārās medicīnas pakalpojumus, pēc iespējas tuvu dzīvesvietai.</p>	<p>Jauni un sakārtoti sociālās un tehniskās infrastruktūras objekti (t.sk. vides pieejamības nodrošināšana).</p> <p>Degradēto teritoriju un būvju skaita samazinājums (t.sk. likvidēto nesankcionēto izgāztuvju skaita).</p> <p>Plūdu draudu samazināšanas pasākumi.</p>

PRIORITĀTE	MĒRĶIS	UZDEVUMI	INDIKATORI
	<p>iespējas tuvu dzīvesvietai.</p> <p>Mazināt sociālo atšķirtību.</p>	<p>Nodrošināt iedzīvotājiem drošu, sakārtotu un funkcionāli izmantoto pilsētvidi.</p> <p>Nodrošināt appludināšanai vai gruntsūdens līmeņa paaugstināšanai apdraudēto teritoriju samazinājumu, veikt nepieciešamos inženier-sagatavošanas pasākumus vai hidrotehniskās izbūves ierīkošanu.</p> <p>Mobilitātes nodrošināšana visiem (arī tiem, kam nav privātā automobiļa).</p>	
<p>Pašvaldības ieguldījums vides kvalitātes uzlabošanā</p>	<p>Sakopta un sakārtota vide pašvaldībā.</p> <p>Iedzīvotāju vides kvalitātes uzlabošana.</p>	<p>Attīstīt pašvaldībā vides projektus tajās jomās, kuras tiek noteiktas par prioritārajām pašvaldībā.</p>	<p>Realizētie projekti vides jomā pašvaldībā (to daudzums un vai tie aptver aktuālākās vides problēmas).</p> <p>Pašvaldības iedzīvotāju iesaistīšanās sakopšanas talkās.</p> <p>Iedzīvotāju informēšana par vides aktuālākajām problēmām (laikraksti, informatīvie stendi, baneri mājas lapās u.c. materiāli).</p> <p>Pašvaldības sadarbība ar skolām, interešu pulciņiem u.c. par vides uzlabošanu (ideju konkursi, labdarības akcijas, vides dienas, velo maratons u.c. pasākumi).</p>

2. pielikums. Sabiedrības informēšana pēc plānošanas dokumentu pieņemšanas

(MK 23.03.2004. noteikumu Nr.157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" VII nodaļa)

PIRMS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU PIEŅEMŠANAS IZSTRĀDĀTĀJS ŅEM VĒRĀ:

- Vides pārskatu;
- Sniegtos atzinumus;
- Publiskās apspriešanas rezultātus.

14 DIENU LAIKĀ PĒC PLĀNOŠANAS DOKUMENTU PIEŅEMŠANAS IZSTRĀDĀTĀJS SAVĀ MĀJAS LAPĀ INTERNETĀ IEVIETO INFORMATĪVU ZIŅOJUMU, kur īsi izklāsta:

- Kā plānošanas dokumentos integrēti vides apsvērumi;
- Kā ņemts vērā vides pārskats, izteiktie atzinumi, publiskās apspriešanas rezultāti;
- Izraudzītā risinājuma pamatojums;
- Pasākumi monitoringa veikšanai, t.sk. monitoringa ziņojuma iesniegšanas termiņi.

PAZIŅOJUMS PAR PLĀNOŠANAS DOKUMENTU PIEŅEMŠANU VIDES PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

- Izstrādātāja mājas lapā internetā;
- Laikrakstā "Latvijas vēstnesis";
- Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā internetā.

•PAZIŅOJUMĀ NORĀDA:

- Plānošanas dokumentu nosaukums un datums;
- Izstrādātājs, adrese, tālruna numurs, mājas lapas adrese internetā;
- Kad un kur sabiedrībā var iepazīties ar plānošanas dokumentiem, vides pārskatu, informatīvo ziņojumu, atzinumu, termiņiem monitoringa ziņojuma iesniegšanai.

Izstrādātājs: SIA “Reģionālie projekti”
Rūpniecības iela 32b – 501, Rīga, LV – 1045, Latvija
Tel.: +371 67 32 08 09
www.rp.lv